

220413

Szomorú
Györgyike
drága
gyermek

Szomorú
Dezső

GYÖRGYIKE
DRÁGA
GYERMEK

FALUS

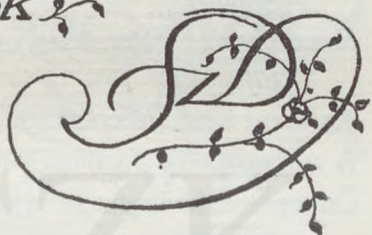
Nyugat kiadása Budapest 1.9.12.

Fenyő Mihály
Miklós és kislánya
Hosszú utca

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A LUXORI SPHINXNEK
HÓDOLÓ CSÓKKAL A KARMÁRA
ÉS MÉG SOK MÁSRA AMIRE
GONDOLOK TITOKBAN ÉS
HALLGATOK

Országos Széchényi Könyvtár

Szerző egyéb munkái:

Elbukottak. (*Novellák.*) Singer és Wolfner, 1892.

(*Elfogyott.*)

Mesekönyv. (*Novellák.*) Grill Károly, 1898.

(*Elfogyott.*)

Az isteni kert. (*Novellák.*) II. kiadás. Nyugat, 1910.

A nagyasszony. (*Színmű.*) Nyugat, 1910.

Ünnep a Dühöngőn és egyéb szerelmek. (*Novellák.*) Nyugat, 1911.

A rajongó Bolzay-lány. (*Színmű.*) Nyugat, 1911.

Lőrinc emléke. (*Novellák.*) Nyugat könyvtár, 1911.

Les grands et les petits Moineaux. (*Nouvelles.*)

Alphonse Lemerre, Paris 1900.

Szomorú Dezső

GYÖRGYKE
DRÁGA
GYERMEK

F.E.

Nyugathkiadása Budapest 1912.

FALUS ELEK RAJZAI
A NYUGAT NYONDÁJA
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 18.

Országos Széchényi Könyvtár

220413

ORSZ. SZÉCHENYI-KÖNYVTÁR	
Növekedénapló	
1951. év	A. 8237. sz.

SZEMÉLYEK:

Mikár Ferenc	Góth Sándor
Mikár Ferencné . . .	V. Haraszthy Hermin
Györgyike	Sz. Varsányi Irén
Anna	Mészáros Giza
Stefi	Lánczy Margit
Hübner Félix	Fenyvesi Emil
	Csortos Gyula
Tersánszky László . .	Tanay Frigyes
Glanz Hugó	Kemenes Lajos
Pavlits Lóri	Rónaszéky Gusztávné
Ida	Molnár Aranka
A virágos leány . . .	Szomy Mariska
A sofför	Bogyó Zsigmond
I-ső szobapincér . . .	Kerekes Gyula
II-ik „	Szatmáry Ferenc
I-ső szobaleány . . .	Egry Irén
II-ik „	Hevesi Frida
Inas	Polcsa László

*A „Györgyike drága gyermek“ első előadása 1912
február 3-ikán volt a Vígszínházban.*

I. FELVONÁS:

I. KÉP.

(A bécsi Hotel Bristol egy lakosztálya. A szín: egy kis szalon, Louis XV. berendezkedés az ismert Bécs-Schönbrunni izlés szerint. A lakosztályba vezető kettős ajtó a középről. Jobbról és balról egy-egy kisebb, egyszárnyu ajtó a szobákba. Egy magas kettős ablak, avult rózsaszín-selyem függönnyel balfelől a háttérben. Kilátás a Ringre.)

I. JELENET.

(Szobapincér, Mikár Ferencné, Györgyike, Anna, majd a virágos leány.)

(A szobapincér feltárja az ajtót és megáll a küszöbön. A hotelfolyosó hosszú vonala látszik, elkanyarodva a nagy márványlépcső felé a mélyben. Vaskos vörös szőnyeg a folyosón és a megszámozott ajtók sorfala.

Mikár Ferencné sietve közeledik, Györgyikét tologatva maga előtt. Mögöttük jön Anna. Legvégül Stefi látható elmaradozva, orrával a levegőben, roppant érdeklődve és mulattatva a hotelajtók és számok előtt.)

Mikárné (még a folyosón. Igen nervózus, egy csöppet fel is dult, mégis nagyon jókedvű és mozgékony. Élénk hang, elszánt és fölényes. Roppant gyakorlott anya): No gyerünk Györgyike, gyerünk . . . ne olyan álmosan Györgyike . . .

Györgyike (*Mikárné szavai közben*): Óh! Óh!

Mikárné (*már a küszöbön s elragadtatva*):

Ah! (*S kiáltva*): Anna! Stefi! Nézzétek csak! Hát nem nagyszerű! Ez ám a szoba, ez ám a hotel, a város, Bécs! Bécs!

Anna: Wien, mama!

Mikárné: A Hotel Bristol! A Bristol hotel!

(*Györgyikéhez*): Hálát adhatsz nekem gyerekem, hogy születek s hálát a jó istennek, hogy itt lehetsz...

Györgyike: Bánom is én!

Mikárné (*balfelé ment s kinyitotta az ajtót, egy lépést be is ment s kijött*): Gyönyörű! Ez lesz a te szobád... Csupa kék selyem... Ez nyilván a legszebb szoba, ezt neked adjuk... Te vagy a kis madár, a kis menyasszony... Micsoda ágy!... Hogy fogsz itt aludni csupa kék selyemben!... (*Jobbfelé siet és megpillantotta a virágbolti kisasszonyt, aki egy nagy csokor rózsával e percben lép be*). Nézd csak...

Györgyike (*hevesebben*): Bánom is én!

Mikárné: Óh a csunya, makacs lány!

Azt hittem csak Pesten vagy ilyen rossz...

Györgyike (*a foga közt*): Hagyjon nekem békét mama...

Mikárné (*remegőn s fenyegetően*): Megharagszom Györgyike...

Anna (*a szobapincért és a virágosleányt jelezve*): Óh mama... itt előttük... kérem...

Szobapincér és Szobalány (*mintegy egyszerre szánva el magukat és egy lépést közeledve*): Bitte...

Szobapincér: Das sind die Zimmer, das

Appartement, welches Herr Felix Hübner für die Damen bestellt.

Mikárné (*valami jókedvű büszkeséggel*): Ich nicht deitsch . . . Ich garnicht deitsch. (*Annához*): Mit mond? Mit akar? (*S hirtelen ijedten*). Hol van Stefi? (*Kiáltva*): Stefi! Stefi! S a podgyászunk . . . a családi kofferünk . . .

Stefi (*kivülről*): Megyek! Megyek!

Anna (*Mikárnéhez*): Azt mondja, hogy itt vannak a szobák, a lakosztály, amit Hübner rendelt a számunkra.

Mikárné: A papa se jött fel . . . persze rögtön bement egy kávéházba. Egész Bécsből, az egész Bristol hotelből csak a kávéház érdekelte őtet . . . Micsoda ember . . .

Szobapincér (*egy jegyzőkönyvvel és ceruzával a kezében*): Die Damen möchten gefällig . . .

Györgyike: Én lemegyek a papához a kávéházba . . .

Mikárné: Itt fogsz maradni Györgyike . . .

Szobapincér: Die Damen möchten gefällig ihren Namen einschreiben . . .

Mikárné (*Annához, aki átakarja venni a ceruzát és papírt*): Hadd ezt Anna fiam . . . Ez így nem lehet, ez így nem megy . . . Én nem tudok tolmáccsal beszélni . . . Meg akarom érteni az embereket és ők is értsenek meg engem . . . A bécsieknek ugy-e jól esik, hogy németül beszélnek velük Budapesten, hát beszéljenek ők most magyarul én velem. Ez nekem is jól esnék. Nem akarok megnémulni Bécsben. Magyarul akarok beszélni és csak magyarul

fogok beszélni. Még a császár is tud magyarul Bécsben, hát egy ilyen kifent, kikent szobapincér . . . Hol van Stefi? Hol van Stefi?

Szobapincér (*aki sejti miről van szó s meghajtva magát és alig leplezett lenézéssel*): Ich werde einen ungarischen Zimmerkellner hinauf schicken . . . (*Távolodik.*)

Mikárné (*a ki csak ezt az egy szót értette*): Ungarisch! Ungarisch!

Anna (*a pincérhez*): Ja, tuen Sie das.

A virágos leány (*a nagy csokor rózsával*): Herr Felix Hübner, für Fräulein Georgette Mikár . . .

Györgyike (*aki mozdulatlanul áll a szoba balsarkában és duzzog, most idegesen s gunnyal*): Georgette!

Anna: Ja, ja, danke. Legen sie nieder . . .

A virágosleány (*leteszi a csokrot és elmegy*): Ich empfehle mich.

Anna: Adni kellett volna neki valamit.

Mikárné: Hát adtál volna neki.

Anna: Az édes mamánál van a pénz, a táskában.

Györgyike (*gunyosan*): Minden pénz az édes mamánál van a táskában.

Anna (*a virágos leány után*): Fräulein! Fräulein!

Mikárné: Ne hivd vissza! Ne hivd vissza! (*De a leány már ott van a küszöbön*). Be lassan ment . . . Nem is kell neki adni semmit . . . (*Egy pillanatnyi zavar*). Mondom semmit.

Anna: Milyen szép leány! (*Gyorsan kitép*

a csokorból két szál rózsát és átnyújtja.) Das ist für Ihnen Fräulein. (Mélyen a szemébe néz).

A virágos leány (kacagva): O ich danke! (Elsiet).

Mikárné: Hübner bizonynyal adott neki egy forintot is...

Györgyike: Arra nem lehet számítani, hogy mindig és mindig csak Hübner adjon és reggel, délben, este, éjjel, és télen és nyáron és mindig és mindig és egyfolytában és szünet nélkül csak Hübner adjon és amig megfullad csak Hübner adjon!

Mikárné: Megfullad! Isten őrizz! Micsoda beszéd ez!

Györgyike: Én szégyellem magam...

Mikárné: Te szégyelled magad!? Ezzel a pofikával?... Hol a podgyász? Hol a podgyász?

Györgyike: Erre a pofikára megy minden... az én bőrömre.

Mikárné: Györgyike! komolyan, megharagszom Györgyike!

Györgyike (makacsul): Arra nem lehet számítani...

Mikárné: De igenis lehet számítani és kell is számítani és ne bosszants engem Györgyike és ne vitatkozz velem Györgyike, semmi kedvem Györgyike, az utazástól is fáradt vagyok és még megjáród Györgyike... S még nem kaptál egy pofont Bécsben...

Györgyike (remegőn): Arra nem lehet —

Anna (békülékenyen): Óh hadd már abba Györgyike!

Mikárné: A komisz gyerek! Alig vagyunk itt öt perce, még le se ültünk, meg se mosakodtunk s már is kezdi! Hát nem volt elég eddig?! Hát még nem untad meg ezt a folytonos duzzogást, feleselést, makacskodást... egy tizenhétéves leány... egy menyasszony, mint egy öreg, zsémbes, harapós boszorka... Stefi! Stefi! Hol van az a lány...

(Ebben a pillanatban Stefi megjelent.)

II. JELENET.

(Mikárné, Györgyike, Anna, Stefi, majd háziszolgák.)

Stefi *(a középről; és elragadtatva)*: Óh be nagyszerű! be nagyszerű!

Mikárné: Hol mászkálsz te!? Hol csavarogsz odakint!?

Stefi: A szobákat néztem édes mama, a szomszéd szobákat a folyosón, a számokat az ajtókon... először vagyok életemben egy hotelben. Némelyik szobában éppen most takarítanak, az ajtók nyitva. Micsoda függönyös ágyak! Micsoda mosdók, mindenféle mosdók... gyere csak Györgyike...

Mikárné: Itt fogsz maradni! Nem mozdultok! Szent isten, hát nincs szivetek! Hol van a kis táskád?

Stefi: Nem tudom.

Mikárné: Hát a többi kis táskák? Hol vannak a többi kis táskák?

Anna: A mamáé ott van a kezében.

Mikárné: Az enyém! Az enyém! A tiétekről beszélek! A többi podgyászunkról beszélek! Szent isten, hol van a podgyászunk!? Négy darab podgyászunk volt, az összes uj ruháink, a sok uj ruha, az esküvői ruhák, a sok uj fehérnemű és hét kalapskatulya...

Anna: Ne tessék aggódni. Bizonynal odalenn maradt.

Mikárné: Odalenn! Odalenn! De hiszen itt kellene, hogy legyen... Hivjál csak valakit! *(Stefihez aki távolodott.)* Hová még?

Stefi: Itt van a csengetyű. *(Olvassa a csengetyű mellett lévő kis papírlapot.)* „Einmal Lohn-diener, zweimal Stubenmädchen, dreimal Zimmerkellner?“ *(Roppant mulattatva.)* Kit hívjak?

Anna: A szobalányt.

Stefi: Kétszer. *(Kétszer csenget.)*

Mikárné: S nyilván Hübner is itt lesz mindjárt... Lóri néni is itt lesz... s még meg se mosakodtunk, meg se fésülködünk... úgy nézünk ki mint a cigányok. Fel kellene öltözni díszbe... különösen neked Györgyike!

Györgyike: Bánom is én.

Stefi *(titkon Györgyikéhez):* Valamit fogok neked mondani Györgyike!

(Ebben a pillanatban a szobaleány.)

A szobaleány: *(a küszöbön):* Befehlen?

Mikárné: Hátezzel megint hogyan beszéljek?

Stefi *(roppant óvatosan s aggódón, hogy az anya észre ne vegye):* Valamit, aminek nagyon fogsz örülni...

Anna (*a szobaleányhoz*): Unser Gepäck...

A szobaleány: Ja gewiss... Man bringt es eben.

Anna: Éppen itt hozzák.

Mikárné: No hála istennek...

(*Egy kis kézi targonca gurulása odakünn. S rögtön két háziszolga egy vaskos kötéllel átkötött nagy málhával: a családi koffer s egyéb bőröndök, kalapskatulyák stb.*)

Stefi (*Györgyikéhez*): Tersánszky van itt!

Györgyike (*megremegve*): Laci!? Itt van!? Hogyan?

Stefi: Együtt jött velünk a vonaton... együtt jött fel velünk Pestről. Most itt bujkál a folyosón...

Györgyike: Óh istenem meglátják!

Stefi: Talán lemegy a kávéházba, a papához...

Györgyike: A papához...

Mikárné (*miközben a háziszolgák elhelyezik a bőröndöket s a málháról leveszik a kötelet*): Meg van minden? Nézzük csak... Összesen tizennégy darab... Rögtön kivenni szépen a kalapokat... Stefi gyere csak... Képzelem, hogy össze lesz gyűrve minden...

Györgyike (*Stefihez*): Mit akar?

Stefi: Látni akar... beszélni akar veled... azt mondja, még egyszer utoljára...

Györgyike: Talán megöl...

Stefi: Óh persze, csacsi!

Mikárné: Stefi hát nem jössz ide?... Mit sugdostok ottan? (*Közeledik.*) Mit sugdos-

tok? . . . Mi van itt megint köztetek? . . . Györgyike . . . (*Hosszan nézi, Stefi távolodik és akkor enyhén, kérlelőn*): Györgyike szívem . . .

Györgyike drága gyermek . . .

Györgyike (*hirtelen zokogásban tör ki*): Óh!

Mikárné: A régi dal!

Stefi: Aki sír, az nem dalol!

III. JELENET.

(Mikárné, Györgyike, Anna, Stefi, szobapincér.)

Mikárné (*a távolodó háziszolgákat jelezve s a szobapincért, aki belépett*): Nézd csak az emberek itten . . . mind bámulnak . . . Legyen eszed Györgyike . . . az isten áldjon meg, legyen eszed! Már nyitva van a nagy kuffer is . . . itt vannak a kalapok . . . fogadj szót, csomagolj ki szépen . . . Itt van nesze az új kalapod, a pölöröz tollakkal, aminek úgy örültél . . .

A szobapincér: Ha parancsolja a szobaleányt, az majd segít . . .

Mikárné: Ah végre, egy magyar pincér! Ez beszéd! Éljen!

A szobapincér: Kezét csókolom . . . Ha parancsolják a szobaleányt? . . .

Mikárné: Köszönöm. Tudunk mi szobaleány nélkül is kipakkolni. Ha valamire szükségünk lesz, mindig magát fogjuk hívni.

Stefi: Hányszor kell magának csengetni?

Szobapincér: Háromszor kérem.

Mikárné: Három a magyar!

Szobapincér: Sziveskedjék a nevöket beírni.
(*Egy vaskos bloc-notes-tot nyújtott át és egy ceruzát.*)

Mikárné (*átvette s gyorsan leül az asztalhoz*):
Még az uram is velünk van, de ő egyenesen bement a kávéházba s még fel se jött. Itt is szoktak olyan elkeseredett kártyázások lenni a kávéházban mint Pesten?

Szobapincér: Óh hogyné!

Mikárné: Alsóst játszanak!

Stefi: Kasinót?

Szobapincér: Óh igen.

Mikárné: Akkor vége, fel se jön. Mit írjak be?

Szobapincér: Talán csak a neveket kérem...

Mikárné: Először is: Mikár Ferenc Budapestről...

Szobapincér (*kíváncsi*): Esetleg a foglalkozást.

Mikárné: Hm! A foglalkozást... (*Egy pillantás a leányaira a kik körülötte vannak.*)

Stefi: Kávéházi törzsasztalfőnök, kártyabíró és billiárdművész.

Mikárné: (*a szobapincér megdöbbsent távolodására*): És vállalkozó...

Anna (*Mikárnéhoz*): Tessék egyszerűen azt írni, — hirlapíró. Ez a legkényelmesebb s ez mindent fedez

Stefi: Életkort is?

Anna (*gyorsan*): Óh ez nem szükséges...

Mikárné: Nem írok be semmit csak a neveket. Tehát Mikár Ferenc, Mikár Ferencné

három leányával — csekélység! Ezek: dr. Mikár Anna, Mikár Györgyike, Mikár Stefi — punctum, nincs több, hála istennek . . .

Szobapincér (*átveszi a bloc-notes-tot*): Köszönöm . . . Az appartement megfelel? (*Balfelé megy.*)

Mikárné (*aki követte*): Óh hogyan . . .

Szobapincér: Ez itt egy kisebb hálószoza . . .

Mikárné (*Györgyikéhez*): A kék selyem, a tiéd . . .

Szobapincér (*jobbfele siet*): Itt van két másik hálószoza . . .

Stefi (*odasietett s Anna felé*): Itt mi leszünk, ketten . . .

Mikárné: S én a papával . . .

Szobapincér: Ez esetben talán előnyösebb volna ha a nagyságos asszony a nagyságos úrral azt a szobát foglalnák el . . . akkor ott ketten egészen izolálva volnának . . . viszont a kisasszonyok itt együtt mindahárman.

Mikárné (*nem tudja haragudjon, vagy nevéssen, vagy hizelegve érezze magát*): Nagyon figyelmes . . . ön igazán nagyon figyelmes . . . De engem a leányaim nem zavarnak — engem az urammal már senkiséz zavar . . . Maga most elmehet . . .

Szobapincér: Egyebet nem parancsolnak? Uzsonnát nem parancsolnak?

Mikárné (*kérdő pillantással a leányok felé*): Uzsonnát? Talán te akarsz ozsonnálni Györgyike? Hallom Bécsben híres kávé van.

Stefi (*élénken*): Nem, nem, most már ne uzsonnáljunk . . . (*Egy kis álló óra ütése.*) Már

félnyolc. . . Gyorsan pakkoljunk ki . . . Hübner rögtön itt lesz. . . a zászlós is rögtön itt lesz, Hugó von Glanz! Micsoda neve van! Én felakarak öltözködni, észbontóan felakarak öltözködni. . . (*Gyorsan letérdepel a málhákhöz és kihányja a tartalmukat.*)

Mikárné: (*a pincér felé*): Maga elmehet. (*Pincér meghajlik és el.*) A legjobb volna, ha mindenki behuzná a bőröndjét a maga szobájába. Ha a papa itt volna, mindenkinek behozná a bőröndjét a maga szobájába.

Stefi: Azért ő a vállalkozó.

Anna: Minden együtt van pakkolva a családi kofferba. Legjobb lesz ha mindenki kiválasztja a magáét és beviszi a szobájába, a szekrénybe.

Mikárné (*miközben maga is kirakosgat*): Ez egy eszme! Drága Anna fiam te vagy a legokosabb gyermekem. A legjobb gyermekem. Veled nincs semmi bosszuságom. Veled nincs semmi baj, csak a pápaszemed legyen meg. Itt van a pongyolád . . . az ígésző pongyolád . . . Ez meg a Stefié. (*Átnyújtja Stefinek.*) Három batiszt alsós szoknya . . .

Györgyike: Az az enyém . . .

Anna (*átvette a pongyolát*): Ez nem az enyém. Ez a mamáé. Nekem nincs is pongyolám. . .

Mikárné: Itt van hat pár harisnya. (*Anna felé nyújtja.*)

Anna: Hiszen tetszik tudni én nem viselek ilyet . . .

Stefi: Az nem higienikus. Hiszen tetszik

tudni, hogy Anna rövid harisnyát visel mint a férfiak . . .

Mikárné: Hogy tudod te, hogy a férfiak milyen harisnyát viselnek! Micsoda szemtelenség. . .

Stefi: A kék ruhám! A kék ruhám!

Mikárné (Györgyikéhez): Itt vannak a kis nadrágok . . .

Stefi: Hadd lássam . . . Ez az enyém . . .

Györgyike: Rózsaszínű szallag . . . Ezek az enyéme . . .

Stefi: Menyasszonyi nadrágok . . . Óh! . . .
(Kacag).

Györgyike: Én ezt beviszem a szobámba . . .
(Balfelé megy).

Mikárné: Csak vigyed . . .

Stefi: Én is a magamét. (Felpattan, jobbfelé szalad és eltűnik.)

Györgyike (a küszöbön): A toilettedolgo . . .

Anna: Itt van az egész necessaire. (Az asztal felé megy).

Mikárné: Ott van igen az asztalon . . . A gyönyörű szép necessaire . . . Használd egészséggel Györgyike . . . de nagyon vigyázz rá . . . be ne nedvesítsd az ezüst fedeleket . . . még meg se mertem mondani mibe került . . . Egy vagyonba . . . De minthogy Hübner megírta, hogy vegyek neked egy ezüst necessaire-t . . .
(Nagy vizcsobogás jobbfelől.) Mi az? Stefi!
Stefi!

Stefi (kivülről): Óh be nagyszerű . . . Für-

dőszoba! Fürdőszoba! Mennyi víz! Mennyi víz!
(*Megjelent.*) Tessék? . . .

Mikárné: Vidd be a papa papucsát . . .
Mindjárt keresni fogja . . . Megállj csak . . . Itt
van egy öltözet ruhája is . . . Két ing . . . Tedd
le az ágyra.

Stefi: Györgyike add kölcsön a szap-
panodat . . .

Györgyike: Itt van . . .

Stefi (*szagolja*): Óh finom!

Györgyike: Majd hozd vissza.

Stefi (*Györgyikéhez simulva és halkán*): Hát
örülsz, hogy itt van a fiu?

Györgyike (*megremegve*): Tersánszky Laci?

Stefi (*ájdulóan és sóhajtván*): Az!

Györgyike (*nyugtalanul*): Szédülök!

Stefi: Csak nagyon vigyázz! Csak nagyon
vigyázz! A mama meg ne tudja valahogy . . .
Ebből rettenetes baj lehet . . .

Györgyike: Ne rémitgess . . . Amugy is olyan
ideges vagyok . . . Minek is jött utánam . . . Hiszen
most már mindennek vége . . .

Stefi: Ő nyilván nem akarja, hogy vége
legyen . . .

Györgyike (*unottan*): Nem akarja!? Nem
akarja!? (*Keserű eréllyel*): Itt van a sorsom Stefi
— a végzetem! Érzem, hogy meg kell adni
magam! . . .

Mikárné: Stefi, hát nem mégis öltözködni?

Anna: Mindjárt itt lesz a zászlós . . .

Stefi: Szaladok . . . (*Hirtelen megáll*):
Györgyike! gyere fürdjünk meg együtt Györ-

gyike! . . . Alljunk ketten a hideg zuhany alá — így legalább nem fogunk fázni. . . Tedd le oda a ruhádat a székre. . .

Mikárné: Itt van a főkötőd Györgyike . . . a fürdőköpenyed, a papucsod.

Györgyike: Óh utálom a papucsot . . .

Mikárné: Nem jöhetsz ki meztláb ide . . . a fürdő után . . . Csak siessetek leányok . . . siessetek s ne sokat lubickoljatok a vízben . . .

Stefi (*karonfogva Györgyikét*): Gyere Györgyike, ne búsulj. . . gyere a fürdőbe Györgyike. . .

Györgyike: Megyek, megyek csak ne rángassál . . . (*Még beszélnek, de a hangjuk elvész.*)

IV. JELENET.

(Mikárné, Anna.)

Mikárné: Hát te nem hoztál semmit fiam?

Anna: Egy kevés fehéreneműt. Már ide is raktam.

Mikárné: Majd vidd be a szobába. Az enyémet is. . .

Anna: En amúgy se igen öltözködöm. Nem is volt sok értelme, hogy én is feljöjjek Bécsbe.

Mikárné: Hübner azt kívánta, hogy mindannyian feljöjünk Bécsbe. Te is. Különösen te, akit nagyon szeret. . .

Anna: Óh!

Mikárné: Semmi „óh“! Téged szeret a legjobban . . .

Anna: Ne tessék ilyet mondani még tréfából se. Engem szeret a legjobban és Györgyikét veszi el feleségül.

Mikárné: Az más valami. Az az élet fiam. Györgyikét veszi el feleségül, mert Györgyike tizenhét éves. Ez a legrezonábilisabb. Hübner egy komoly ember, egy igen komoly ember. S attól, hogy Györgyikét veszi el feleségül, még nagyon szerethet téged. Te imponálsz neki. Te határozottan imponálsz neki. Úgy beszél veled, mint egy férfival...

~~Anna~~ (enyhén): Köszönöm.

Mikárné: Meglásd micsoda klientélát fog szerezni neked.

Anna: Nekem van klientélám. Négy betegem, akit otthagytam Pesten.

Mikárné: Nem fognak meghalni nélküled.

Anna: Arról van szó, hogy meggyógyuljanak. Bevallom, sajnálom, hogy feljöttem Bécsbe.

Mikárné: A hugod esküvőjére? Végre van egy esküvő a familiánkban s azon sem akarnál résztvenni? ... S micsoda egy esküvő! Hol is lesz az? Melyik templomban? Mindig elfelejtem!

Anna: A Karlskirchében.

Mikárné (sóhajtva): A Karlskirchében! Holnapután! A Karlskirchében! (Nagy vízcsoborgás zaja és sikoltozás jobbfelől.) Óh, zuhanyoznak! zuhanyoznak!

Anna: Meg fognak hűlni,...

Mikárné: Isten ments, hogy Györgyike meghüljön... éppen most... Két nappal az esküvője előtt... isten ments. (Jobbfelé siet.)

Anna (a középső ajtó előtt): Valaki jön.

Mikárné: Ez a papa... (Gyorsan kinyitja az ajtót.) No végre! Felméltóztattál...

IV. JELENET.

(Mikárné, Anna, Mikár.)

Mikár: Hát itt lakunk mamukám, hát itt lakunk... Bécsben mi? in der Kaiserstadt mamukám! A Bristol hotelben, a Bristolban! Már kiraktátok a ruháimat? Minden holmimat kiraktatok? Hol van a kép?! Hol van a kép?!

Mikárné: Micsoda kép?

Mikár: A Kossuth Lajos...

Mikárné: Mit akarsz azzal?

Mikár: Ide akarom felaggatni a falra... Én nem hagyom magam! Én nem hagyom magam! Hadd lássa Bécs! (A mellényzsebéből egy szöveget vett elő.) Itt van egy szög... (Annához): Csengess csak fiam egy kalapácsért. Hol van a kép?

Mikárné: A kép otthon maradt.

Makár: Csak nem?

Makárné: De igen.

Makár: Én bepakkoltam.

Makárné: Én otthon hagytam.

Makár (fenyegetően): Mamukám! Mamukám!

Makárné (elszántan): Te Franci, rögtön kidoblak! Nincs elég bajom a leányaiddal, hogy most meg te izgulj itt nekem!? Ül le! Elég szégyen, hogy faképnél hagysz bennünket

s rögtön bebujsz egy kávéházba alig, hogy megérkezünk! Miért jöttél fel? Hogy szögeket verjél be a falba itt nekem?

Mikár: Györgyikét akarom látni. Györgyikével akarok beszélni!

Györgyike (*kívülről*): Mindjárt jövök papa, mindjárt jövök.

Mikárné (*Mikár felé, aki sietve megindul*): Itt maradj. Most nem lehet.

Mikár: Miért nem lehet?

Mikárné: Györgyike fürdik. (*Már a küszöbön.*) Inkább tologasd a falhoz az üres bördöket... Csinálj valamit... (*El jobbról.*)

VI. JELENET.

(Anna, Mikár, majd Mikárné, majd Györgyike, majd Stefi.)

Mikár: Áh! Fürdőszoba is van! Nagyszerű! Nagyszerű! Én is fogok fürödni később, majd vacsora után... Nagyon jót fog tenni a lábamnak... Szegény lábaimnak...

Anna (*aki az imént egy könyvet vett volt elő az egyik bördönből s most leült az asztalhoz és olvas*): Legalább másfél órával vacsora után...

Mikár: Természetesen. Mielőtt lefekszem. Képzelem micsoda nagyszerű ágyak vannak itten!

Anna (*annélkül hogy felpillantana*): Rész-ágyak!

Mikár: Nagyszerűen fogok aludni, reggel fogok aludni... Csak a villamos ne zavarjon. Itt ép úgy jár a villamos a Ringen, mint

nálunk odahaza a Rákóczi-úton. Csak kevesebbet akad el. Ah! itt rend van! Igazi császári rend! Ah! a külföld! A nyugat! Csupa kulturember! Egyetlen egy ismerősöm nem akadt a kávéházban. Hihetetlen, rendkívüli, majdnem megalázó, én aki odahaza minden egyes embert személyesen ismerek a kávéházban és jobban mint maga a kávé... Szerencsémre egyszerre csak bejött a kávéházba a Tersánszky László s volt kivel játszanom néhány parti alsóst...

Anna (*elképedve*): Tessék?! Hogyan?! Micsoda?!

Mikár (*ijedten*): Óh semmi... semmi... Azt hittem, olvasol...

Anna (*mind növekvőbb megdöbbenéssel*): Tersánszky Lacival?...

Mikár: Óh dehogy! dehogy!

Anna: Kártyázott odalenn a kávéházban!?

Mikár: Óh dehogy kártyáztam... Van eszembe... Nem is láttam... Becsületszavamra...

Anna (*megremegve és fájdalmasan*): Óh ne tessék azt mondani becsületszavára... Nézze csak kedves papa... Ne is mint a leányával beszéljen most, de mint egy jó baráttal... egy okos emberrel... mit mondjak, mintha én volnék a maga papája, az édes anyja, nem bánom! Ne tessék tagadni... kitérni... Gondolja meg... gondolja meg, mi mindent elronthat itt a legparányibb könnyelműség, a gyöngesége, a jószívűsége nem bánom... gondolja meg, a Györgyike egész jövője, a maguké...

Mikár: Óh hogyne! hogyne! Igazad van!

Anna: Gondolja meg, mi lesz abból, mi lehet abból, ha maga itt Tersánszkyval...

Mikár *(nyugtalanul jobbfelé pillantva)*: Az ajtó be van téve ottan?..

Anna *(miután az ajtóhoz szökött és meggyőződött, hogy be van csukva)*: No lássa, maga is sejti már ugy-e, maga is sejti már...

Mikár *(vállvonogatással)*: Óh istenem...

Anna: Ha Györgyike megtudja, hogy Tersánszky eljött ide utána, még jobban felvesz dülva... Ha a mama megtudja — isten őrizz... Ha az a fiu valami botrányt csinál itten... két nappal az esküvő előtt... Mert mindenre kész, elszánt, vakmerő... s neki nincs mit vesztenie, sőt! Hogyan is állhatott szóba vele!? De hiszen ezzel még csak bátorítja, buzdítja, nem érti, még vakmerőbbé teszi!

Mikár: Én nem álltam szóba vele. Én megsajnálтам őtet. Mit akarsz tőlem? Tehetek én róla, ha megsajnálтам őtet? Tehetek én róla, ha nekem meghasadt a szívem, amikor láttam őtet... Óh dehogy is elszánt, dehogy is vakmerő, amint te mondod. Amikor láttam őtet besompolyogni a kávéházba, mint egy szegény, bitang, lompos kutyát és odadülöngeni az asztalhoz, ahol ültem és kávéztam, és csakhogy a kezemet meg nem nyalta, amint rároskadt a nagy göndör fejével és sírt és sírt és átkozta magát és sírt —

Anna: Komédiás!

Mikár: Hogy ő csak egy szegény színész nő

fia, a Tersánszky Mari fia, akármilyen híres színésznő Pesten, mégis csak egy szegény színésznő és ő maga is csak egy szegény színésznövendék aki együtt járt Györgyikével az akadémiába és együtt tanult vele és együtt játszott vele és együtt statisztált vele az „Ember Tragediája”-ban és szerette és tiszta szívből szerette és azt hitte az övé lesz Györgyike, azt hitte, elfogja vehetni feleségül, ha majd mindketten a nemzeti színház tagjai lesznek és művészpár lesznek...

Anna: Művészpár lesznek!

Mikár: S ime most elveszi más, más! más! ez rettenetes, az orra előtt elveszi más, egy osztrák, egy gyáros, egy milliomos, egy gazember!

Anna (*türelmetlenül*): Óh elég, elég!

Mikár: Amint Györgyikéről beszél, eltorzul a szája, a szeme, majd kipattan...

Anna: Óh hagyta volna ott!

Mikár: Nem volt szívem otthagyni, mint egy rongyot, mint egy szegény emberi rongyot a nyomorban!

Anna: Nem volt szive!? Kártyázni volt, mi? Neki is!

Mikár: A kártya olyan mint a hegedűszó, a cigányzene... Az ember elsírja vele a fájalmát, felejt! Nem is igen akart kártyázni különben, alig akart... Csak amikor már kiosztottam s nagyon nógattam, vette fel végre a leveleket s úgy mondta be a gromobojt, könnyes szemmel a gromobojt...

Anna: Óh hagyja már, hagyja már . . .

Mikár: S úgy dőlt hozzá a kártya, hogy még jobban zokogott! — ez az ő szerencséje, az ő kutya szerencséje!

Anna: Az ő szerencséje!

Mikár: Végre is, én is csak szegény ember vagyok, kell egy kis összetartás, vagy mi az ördög . . . S ha véletlenül nem jön ez a Hübner, aki belebolondul a leányomba, holtomig szegény ember maradok, bár még így se nagyon tudom, hogyan leszek én gazdag attól, hogy ő elveszi a leányomat . . .

Anna: Ne is tudja. Nem is szükséges, hogy tudja. Itt csak Györgyikéről van szó és senki másról.

Mikár: Én vagyok az apja Györgyikének! Valami kevés közöm nekem is van hozzá!

Anna: Csak ahhoz van köze, hogy a leánya tisztességes asszony legyen és boldog legyen.

Mikár: Boldog! . . . Hogyne! Hogyne! Megörülök! Neked bevalhatom, te doktor vagy leányom, neked bevalhatom, megörülök! Hiszen éppen az, hogy olyan kedvetlennek, olyan levertnek, olyan bánatosnak látom a drága gyermekemet, bocsáss meg a kedvenc gyermekemet, két nappal a menyegzője előtt! Hiszen éppen az, hogy nem szereti azt a nagy majom Hübnert s reszketnem kell a jövőjéért, vajjon boldog lesz-e vele! A szíve le van kötve, a szíve rab, amint mondják, rab! Rabja a színháznak, a szinpadnak, a sziniiskolának, mit tudom én, az emlékeinek, az ábrándjainak, rabja annak a szegény színész-

fiunak, akivel együtt játszott „Az ember tragédiája”-ban!

Anna (*unottan*): Óh istenem . . .

Mikár: És hiába mondom magamnak, hogy ez a legnagyobb szerencse ami itten történik Györgyikével s az egész családommal, a legnagyobb szerencse ami történik! Hiába mondom magamnak, hogy ez egy hallatlan, egy rendkívüli, egy regénybe illő dolog, hogy egy komoly ember, egy dúsgazdag ember, egy nagy industriell, mint ez a Hübner, lejön Pestre és meglát egy leányt, aki éppen az én leányom, meglátja mint egy tündért, mint egy királykisasszonyt a Gerbeaudnál uzsonnázni a Tersánszky Marival és menten beleőrül, beleszédül, egy negyven éves ember, a Hübner, Kleinod és Company porcellángyár³ tulajdonosa, vezérigazgatója, mint egy iskolás fiú! Hiába mondom magamnak, hogy ez egy finom ember, egy gavallér ember, aki itt nekünk ilyen pazar lakást bérel, aki mindanyunkat felhozat ide Bécsbe, egy külön bérelt szakaszban és küldi ránk a pénzt ruhákra, kelengyére, a mindenféle luxusbevásárlásokra és még egy magyar dísz is fizet nekem, hogy ragyogjak az esküvőn! És hiába mondom magamnak, hogy ebből a híres bécsi porcellángyárból majd nekem is jut egy pár jó kis fazék, a mamukának is, Stefinek is, neked is, hiába mondom, hiába mondom: a Györgyike szerencséje! szerencséje! szerencséje! — és mégis fáj a szívem érte, én nem tehetek róla, ilyen bolond magyar ember

vagyok és mégis fáj a szívem érte! (*Rövid hallgatás után, hirtelen*): Ha felhozhatnám ide ezt a Tersánszky fiút . . .

Anna (*elképedve*): Micsoda?

Mikár: Ha valahogy felhozhatnám . . .

Anna: Felhozhatná? . . .

Mikár: Megigértem neki.

Anna: Megigérté?! Mit ígért meg? Hogy becsempészi ide, ebbe a hotelszobába, talán éppen, szent isten, a Györgyike szobájába, elrejtí az ágya alá?

Mikár: Óh! óh! óh! óh!

Anna: Mit ígért meg? Hogy összehozza őket, egymáshoz keríti őket, a menyasszony leányát egy züllött színészfiúval? Hát mi ez? Vak apai jóság, gyöngeség, könnyelműség, vagy teljes erkölcsi bomlás, beszámíthatatlanság, a téboly! — mi ez!? Hogyan! Apám! Itt van egy ember, egy uriember, aki annak rendje s módja szerint eljegyzí a leányát, akinek maga odaadta a leányát, aki hetek óta minden odaadásával, minden gyöngédségével, minden figyelmével csak magukkal törődik, csak maguknak él, küldi az ajándékokat, a virágokat, az ékszereket, küldi a pénzt és megint a pénzt, felhozatja magukat Bécsbe, hogy itt egy nagyot mulassanak az esküvő előtt, szóval a leglojálisabban, a legragaszkodóbban viselkedik magukkal szemben, aki, mit mondjak még, aki magának egy magyar díszít rendel, aki kitartja mindnyájukat — és maga fel akar hozni ide, ebbe a lakásba amit ő fizet, e kihányt ruhák, kalapok,

kelengyék közé amit ő fizet, egy fiatal leányhoz aki két nap múlva az ő felesége lesz, felakar hozni egy csavargót, egy sehonnait, egy szerezőt!?! .. Óh dehát, dehát ...

Mikár: Micsoda beszéd ez! Egy csavargó! Egy sehonnai! A Tersánszky Mari fia! Ez is valami. A legnagyobb magyar tragika! ...

Anna: S ha százszor a Tersánszky Mari fia! És ha a Sarah Bernhardt fia ... Egy senki, egy iszákos, egy kártyás, egy romlott lelkű, egy veszélyes ember! Ah, de hiszen tudja jól, tudja jól ... Maga se úgy képzei aztat, hogy inkább neki adja a leányát, még ha nem tudom micsoda kedvetlennek és levertnek is látná ... Maga se úgy képzei aztat, nem is tudom, hogy képzei, nem is akarom tudni ... (*Jobbfelé megy*).

Mikár: Hová megy?

Anna; Megyek a mamához ...

Mikár (*haraggal*): Megtiltom! ...

Anna: Én tiltom meg a papának! ...
(*Hirtelen*) Mama! Mama!

Mikár (*elrémmülten*): Óh, kérlek ...

Mikárné (*az ajtóban, félig felöltözködve*):
Mi az? Mi az? Hát nem hagyjátok öltözködni az embert!

Mikár (*szepegeve*): Semmi édes mamukám ... semmi ...

Mikárné (*befelé szólva*): Most átszaladhatsz Györgyike ... Siess öltözködni szivecském ...

Györgyike (*a küszöbön; furdőköpeny, vörös főkötő, papucs a meztelen lábán*): Ne tessék nézni ... (*Megindul s átjön a színen, kissé félsze-*

gen és csoszogva a papucsban. De oly graciosus, fehér jelenség, szégyenlős s szüxies.) Ne tessék nézni... (Apró kacagás.)

Mikár (elragadtatással): Györgyike drága gyermek! (Györgyike felkapja a székről a fehérneműt, a ruháját stb. s eltűnik balról).

Anna: No lám, jobb kedvű is már, hogy megfürdött s egy kicsit ide is szokott.

Mikár: Bár inkább téged vett volna magához az a porcellángyár...

Anna: Már csak inkább Györgyike való oda... Ő a legtörekenyebb köztünk.

Mikár: Jobb is illetél volna ahhoz a Hübnerhez... Mához tíz évre a köszvényét is ápolhattad volna... A doktort is megspórolta volna... Nem is értem miért nem beléd bolondult... ilyen kiváló nő... becsületszavamra, eszes, erélyes, tudományos, — nagyszerű nő! Nő! Mit mondok! Több a nőnél, — férfi!

Anna (remegően): Nem igaz! Nekem van szivem, erőm, becsületem!

Mikár: Óh hogyne! hogyne! Nem akartalak megbántani. Te volnál a legszebb leány a világon, ha nem viselnél pápaszemet.

Anna: Tessék engem megkimélni. Tessék engem játékon kívül hagyni.

Mikár: Te magad avatkozol bele. Te valatsz ki engem, te gyanusitsz meg engem, te fenyegetsz meg a mamukával engem... Te vetted a szememre a Hübner pénzét, a díszmagyaromat amit vett... Holott elsősorban azt kellene mondanod, hogy Györgyikét veszi meg!

Anna: Óh mindent, csak erkölcsös ne tessék lenni, — ez már aztán igazán erkölcstelen. Hát ne adja oda neki, hát tartsa meg, hát küldje ki az életbe, amint én mentem ki magam, tanítsa meg dolgozni, küzdeni, amint én küzdtem fel magam, leckeadásokkal, megalázkodással, nélkülözésekkel, az elpazarlott fiatalsággal, ami úgy égett el s úgy fogyott mint a gyertyám, az átvirasztott éjszakáimon. Hát szoktassa le a Gerbeaudról a lakkcipőről, a selyemharisnyáról, arról az egész nagy izzó világról mely felé úgy repülne, mint a pacsirta a napnak, hát szóljon rá, hogy szenvedjen mint én, hogy lemondjon mint én, hogy kinlódjon mint én, s legfölbbe, hogy sirjon, de azt is elrejtőzve, ha valami vágya támad egy kevés boldogság után!

Mikár: Kitünő színésznő lett volna...
Egy második Tersánszky Mari lett volna.

Anna: Óh persze! persze! Egy kitünő cocotte lett volna!

Mikár (*megbotránkozva*): Doktor!

Mikárné (*jobbról, majdnem egészen felöltözöködvé*): Rögtön megvagyok Anna fiam... rögtön megvagyok...

Mikár: Csecse mama! Jaj de csecse mama!

Mikárné: Csak a kalapomat veszem fel...
hadd lássa Lori néni, ha jön... (*balfele megy*)
Stefi vidd csak be a kalapomat.

Stefi (*kiszalad az anyja hívására. Finom, szőke, sápadt és ragyogó, mint egy skót grófkisasszony*): Én még nem veszem fel a kalapomat, hadd lássa a zászlós a gyönyörű szőke

hajamat... (*Felkapja a kalapskatulyát és vissza-szalad.*)

Mikárné (*a baloldali ajtónál*): Megleszel Györgyike... megleszel? (*A Györgyike hangjára*): No jó... no jó... (*Átmegy a színen s vissza jobbfelé miközben Annához*) Mindjárt... mindjárt...

Mikár (*alighogy Mikárné eltűnt*): Hát én most gyorsan lemegyek...

Anna: Hová megy? Az a fiu várja magát, mi?... Lesi magát odalenn, ugy-e?

Mikár: Hát megmondom neki, hogy nem lehet... hogy ki van zárva... Roppant sajnálom... de hát ha nem lehet, hát nem lehet... Megmondom neki —

Anna: Megmondja neki... Mondjon neki amit akar édes apám, már nem is bánom... amit akar. (*Fenyégetőn.*) De vigyázzon!... veszélyes kaland! Még el fog mehetni innen, vissza Pestre s ezuttal nem bérelt szakaszban már.. Még vissza fog mehetni a kávéházai nyomorába kártyabírónak, billiárdművésznek, ahogyan Stefi mondja, vigyázzon! A nap le nem ment még! Kockázatos játék ez, tragikus! Még a diszmagyarjába kerülhet...

Mikár: Én nem félttem Györgyikét. Neki van esze, józan esze, több mint gondolod. Az ösztöne is megsugja...

Anna (*közbevág*): Györgyike ingatag kis perszona... meggondolatlan, könnyelmű, óh könnyelmű sajnós, mint... Még fel se fogta, még meg se érezte a helyzete jelentőségét, a helyzete komolyságát... azt a nagy fordulót,

a legnagyobbat a nő életében, mikor az oltárhoz lép . . . vagy ha meg is érezte, mindez csak olyan hangulatféle nála — mélye nincs semmi . . . mindez csak olyan felületes . . . Két nappal az esküvője előtt még gyermek s micsoda gyermek! Makacs, szeszélyes, kiszámíthatlan . . . Oh, okos is igen, igen, szó sincs róla, sőt! nagyon okos, nagyon okos, drága kis önző, jólelkű is, finom, — de mindez micsoda homályok, micsoda viharzások között . . . Egy tizenhétéves gyermek, — mit tudom én micsoda tévedéseket, micsoda naiv álmokat szőhet még . . . micsoda mártiromságot képzelsz, amiért egy milliomos felesége lesz! Néhány csengő szóra, mely a szenvedélyt affektálja, néhány elnyomódott könnyörgő szóra, — a csábításra, mely nem tudom micsoda hazugságokat liheg s még odaomolhat a Tersánszky karjába, mint a romlott gyümölcs, ha megrázza a szél!

Mikár: Ah, hogy őrzöd, hogy őrzöd a Hübner kincsét, — a prédáját leányom! Hát mi is ez, ez a nagy féltés, ez az aggodás, ez a küzdés, hogy úgy állsz itt velem szemben, mint egy ellenség, egy arkangyal! Hát mi is ez, hogy annyi gondod van rá, hogy valahogy el ne vegyék tőle, amit magának akar, hogy valahogy meg ne rövidüljön még egyetlenegy szóval se, amit Györgyike esetleg másnak mondana, még azzal az egyetlenegy kézzszorítással se rövidüljön, amellyel Györgyike örökre elbúcsúzna mástól! Hát mi is ez? Ha én kérdezném mostan?

Anna : Kérdezzen ! Nekem nincs mit titkolnom ! Amit én teszek, az tiszta, — az tiszta mint a fény ! A legszebb, a legnagyobb amit nő tehet : az önfeláldozás.

Mikár (*elképedve*): Az önfeláldozás !? Hogyan !? Az önfeláldozás !? (*Mind élénkebben és végül pukkadva a nevetéstől.*) Hát te szereted azt a nagy majmot !? Te szereted !? Szereted !? Ah mamám ! mamám ! Te szereted ?! . . . (*Kacagva az ajtónak dől és szembe kerül Pavlits Lórival és Idával, akik e pillanatban lépnek be.*)

VII. JELENET.

(Anna, Mikár, Lori, Ida, Mikárné, majd végül szobapincér.)

Lori (*megdöbbenve és sértődötten*): Mit röhögsz te ? rajtunk röhögsz ? négy éve nem láttuk egymást, azon röhögsz ?

Mikár (*egyre kacagva*): Bocsánatot kérek kedves Lori néni . . . Mindjárt jövök . . . Mindjárt jövök . . . (*Sietve el.*)

Ida : Furcsa fogadtatás . . . (*Lórihoz*): Ez az Anna ugye, ez a pápaszemes ?

Anna : Kezét csókolom Lori néni.

Ida : Jó napot Anna. Pallas Ida vagyok. Ámbár ritkán találkoztunk az életben, mégis unokatestvérek vagyunk. (*Kézszorítások.*)

Lori : Szegény rokonok vagyunk.

Anna : Én ugyanezt mondhatnám . . .

Lori : Óh ! Óh ! Ilyen lakás a Bristolban !

Ti már a Hübnerék vagytok . . . Az apád még mindég az a régi futó bolond aki volt. Hát a többiek hol vannak? Hol van a mama, a mama?!

Mikárné (*jobbról, borzasztóan kiöltözve s azon frissen, hogy a szabótól és kalapostól jött minden*): Itt vagyok!

Lori (*előre sietve s hátrálva rögtön*): Óh édes nővérkém . . . Lina! . . . Nem is merek közeledni . . .

Mikárné (*oly grandezzaival mint XIV-ik Lajos*): Csak ölelj meg bátran . . .

Lori: Óh drágám! drágám! Ugy nézel ki, mint Mária Terézia! Most már értem mért röhögött ki bennünket az urad . . . (*Ida felé*): Ha ilyenekhez van szokva! . . .

Ida: Kezét csókolom Lina néni.

Lori: Ez a kalap volt legalább ötven forint.

Mikárné: Óh dehogy, nyolcvan forint volt . . . Hát a ruhám . . . Nem is merem bevallani . . . Ide nézz . . . (*A szoknyáját megemelte.*)

Anna: Óh mama!

Lóri: Csipkés volant! Kék selyem harisnya s még áttört is!

Ida: Boldog férj.

Mikárné: Óh kell is az nekem! . . . Hát nem ültök le? Vagy már menni akartok?

Lori: Óh dehogy akarunk, dehogy akarunk . . . (*Leül*): Még nem is beszélgettünk, nem is gratuláltunk! Minő szerencse óh drágám, drágám, minő szerencse . . . Egy Hübner! egy igazi Hübner! Hallatlan! Mesés! Mi szegény bécsiek itt vagyunk helyben, itt vagyunk kéznél

s gazdag gyárosaink mégis Pestre mennek feleségért! Dehát, hogy is történt ez, hogy is történt, minő szerencse, hogy is történhetett az ilyen csuda drágám!?

Mikárné: De hiszen megírtam neked Lori, nem megírtam? Hübner lejött Pestre amint más ember jön le Pestre, valami üzleti dologban, valami gyáralapításban, mit tudom én . . . Közben megnézte a várost, amint más ember nézi meg a várost, de mit lehet látni Pesten? A királyi várat, a Gellérthegyet, a Dunát —

Anna: A parlamentet . . .

Mikárné: A parlamentet, igen, aztán amint sétált az utcán, ment, ment, mendegélt, egyszerre csak betévedt a Gerbeaudhoz, tudod oda a Kuglerhez a Gizella-térre. Hát ott ült a sok szép zsidó asszony között a mi nagy Tersánszky Marink, nemzeti színnésznőnk és minden, aki vitte magával a leányomat, Györgyikémet, uzsonnálni a Gerbeaudhoz, mert ott van a legfinomabb kávé egész Pesten, igaz, hogy egy korona húsz egy kis csésze kávé, no de mindegy, elég az hozzá, hogy Hübner meglátta a Tersánszky Marit, dehát ki nem látná meg a Tersánszky Marit, hiszen olyan feltűnő a nagy kalapokkal, az ékszerekkel, a fátyolokkal mint egy istennő és meglátta mellette, ez a fontos, meglátta Györgyikét, meglátta! És, és, és, — kész volt, vége volt. Holott mit mondjak neked? Györgyikén nem volt egyéb, nem volt egyéb, egy kis vacak volt rajta, semmi egyéb. Egy kis rongy kis blouz, egy kis rövid fehér szoknya . . . Óh

dehát a szerelemnek oly kevés kell! Még ruha sem kell! Hübner csak forgatta a szemét s még jobban forgatta a szemét, amíg csak egyszer úgy látta, hogy Györgyike szebb mint a királyi vár, mint a Gellérthegy, mint a Duna, —

Ida: Mint a parlament.

Mikárné: Mint a parlament, igen, egy szóval meg volt örülve, amint a negyven éves férfiak szoktak megörülni olykor, végérvényesen és gyógyíthatlanul: képzelj a Tersánszky Marit megszólította, megmerte szólítani az utcán s az majd csak hogy képen nem ütötte, a Tersánszky! Mi is alig akartunk szóba állani vele, de hiszen tudod mit gondol az ember ilyenkor... Egy gazdag idegen úr és egy kis színifruska... Hogy mit gondol az ember ilyenkor..., Hogy mit akar a gazdag idegen úr...

Lori (*önfeledten*): Minő szerencse ez drágám, ha akármit is akar... Minő óriási szerencse még így is, ebben a formában!

Mikárné (*megdöbbenve*): Ebben a formában?!

Lori: Szabadon elővezetve...

Mikárné: Szabadon elővezetve?... Hogy képzeled ezt? Hogy én, az én gyermekemet?... Egy csomó levelet irt az idegen úr... Komoly, megható leveleket. S csak amikor megkérte a Györgyike kezét és türelmetlenül kitűzte a házasság napját, csak akkor mondtam: no most cseveghetünk. Külömben isten őrizz — soha, soha nem engedtem volna...

Lori: Az ember olykor kénytelen engedni — az életnek. Mi engedtünk, úgy-e leányom mi

ketten. Nincs miért titkolni . . . Legföllebb azt szégyelhetnök, hogy nem volt olyan szerencsénk mint másnak . . . Nem a szépség határoz, nem a chic — semmi. Szegény nőnél csak a szerencse, — semmi más. Ez egy nagy igazság. Mikor Pavlits meghalt szegény uram, ezelőtt négy esztendővel, mikor meghalt mondom, a legszebb reményekkel voltunk eltelve, ami a jövőt illeti. Ida hamarosan megtanult mindenféle görög táncokat, mint a Duncan, mert akkor ez volt divatban s felvette a Pallas nevet. A tyukszemét letáncolta szegény, annyit nyüzsgött-forgott meztelen lábbal. S ki jött? Senki. S mit fogtunk? Semmit. A görög konzult, igaz, de ez sem érte meg a fáradságot. Reggeltől estig azon kinlódtunk, hogy valahogy meg ne tudja, hogy nem vagyunk görögök.

Mikárné (*mulattatva és érdeklődve*): Meg ne tudja!? De hát a beszéd, a görög beszéd!

Lori: Tudott is az görögül beszélni! Nem azért volt görög konzul, hogy görögül is tudjon. Egy bécsi szabó volt a konzul. Hozzánk is csak azért ragaszkodott, mert soha görögöt nem látott és nem fogott életében . . . Azaz, hogy bennünk fogott. No de mindegy, azért meg vagyunk, nem is nagyon búsulunk bizony, egypár igen finom tisztet ismerünk örnagytól fölfelé . . . S most ti is itt vagytok s nyilván sokáig itt is maradtok ugy-e drágám? . . . Nagyszerűen fogtok mulatni Bécsben, színház, opera, vendéglők, nyilván a Sacherbe is elmentek ebédelni, hiszen Hübner tudja, mit kell csinálni Bécsben, nyilván

még nagy bevásárlások is lesznek, hát persze, egy ilyen fényes esküvőhöz a Karlskirchében, mi mindenben rendelkezésekre állunk, a legnagyobb örömmel . . . Kimondhatatlanul örülök, hogy Györgyike Bécsben fog lakni s majd gyakran láthatjuk, ugy-e drágám, végre is a vér nem válik vízzé, testvérek vagyunk, vagy ha jobb tetszik neked, mi leszünk ama bizonyos szegény távoli rokonok . . .

Mikárné: Akik mindig közel vannak.

(Ebben a pillanatban a szobapincér.)

Szobapincér *(két névjegygyel a kezében)*: Hübner Félix és Glanz Hugó urak kérdeztetik, hogy feljöhetnek-e?

Mikárné *(felpattanva)*: Hübner! Itt van! Itt van Hübner! Györgyike! Györgyike! Stefi . . . *(A pincérhez.)* Hát persze, hogy feljöhetnek . . . hát persze . . . szaladjon . . . Anna fiam, egy kis rendet gyorsan . . . a virágokat . . . *(Hirtelen, mintha csak most látná Lorit s Idát.)* Óh ti édes lelkeim . . . ti most menjetek hamar . . .

Lori: Mi menjünk? Hát miért menjünk mi?

Ida: Furcsa . . . Előbb Mikár bácsi röhögve fogad minket, most meg Lina néni ki akar dobni . . .

Mikárné: Óh! Óh! Ne okoskodjatok . . . Az nem lehet . . .

Lori: Mi nem lehet? Nekünk nem szabad látni ezt a csudát? . . . Hiszen magad hívtál fel . . . te irtad, hogy jöjjünk fel ha Bécsben lesztek. Hát miért hívtál, miért? Talán éppen csak hogy az áttört harisnyádat mutassad?

Anna: Ha a mama felinvitálta Lori néni
s a leányát, akkor tessék itt tartani őket . . .

Lóri: Ez a művelt beszéd.

Ida: Művelt, nem művelt, én nem mozdulok.

Lori: Szégyelsz bennünket.

Mikárné: Dehát mi formája van annak,
micsoda értelme, hogy ti most itt legyetek . . .
Mit mondjak? S mit csinálók, ha Hübner titeket
is meghívására . . . Fel se vagytok öltözve . . .
Én nem vagyok rossz testvér, rossz rokon, főleg
az örömben, később nem bánom be is foglak
benneteket mutatni, nem bánom . . . de most —

Lori: Éppen most van formája . . . Egy
kis családi összejövetel, ismerkedés . . . Egy vér
vagyunk, egy familia, ezt nem lehet tagadni.
Igazság szerint az esküvőn is ott kellene lennünk
a templomban az első sorban. . . . Ida mint
nyoszolyóleány . . .

Mikárné *(hevesen)*: Mint rózsaszűz!

Ida *(felpattanva és büszkén)*: Az isten előtt
minden leány szűz!

*(Ebben a pillanatban Hübner és Glanz a középről,
ugyanakkor Stefi jobbról a külsőből.)*

VIII. JELENET.

Anna, Mikárné, Lori, Ida, Hübner Félix, Hugo von
Glanz és Stefi.

Hübner: Ah! Végre! Hát itt vannak . . .
Végtelenül örvendek. Ilyen kedves társaság . . .
Jónapot Anna kisasszony . . .

Anna (*kezet szorítva*): Jónapot Hübner...

Hübner: Kedves Mikár mama... Bemutatom unokaöcsémet, Hugo von Glanz, zászlós a marinében...

Mikárné (*Glanz felé, aki Stefihez közeledett, miközben Stefi is előbbre jött egy lépéssel*): Stefi leányom, a legfiatalabb leányom...

Glanz (*gyermekesen fiatal és briliáns*): Hugo von Glanz...

Stefi (*csalódottan*): Óh istenem, nem beszél magyarul?

Glanz: Óh biztosan! Igen is beszélek... Mikor magyarul tanultam, bevallom — ohne Lust!.. azt hittem fölösleges s nem lesz haszonnal én reám... Most belátom, mennyire szükséges volt nekem e gyönyörű nyelv.

Stefi: Jöjjön... (*Leülteti maga mellé egy sarokba.*)

Hübner: Mi mindannyian a családban elég jól beszélünk magyarul. Voltaképpen Sopronból származunk, még most is van ott rokonságunk, — igazi magyarok. Az édes anyám, megboldogult anyám, magyar asszony volt — Kilényi Erzsébet. Az első magyar szó, amit megértettem az ajkán, ez a szó volt: szeretlek.

Anna: S nem felejtette el?

Hübner: Sohasem fogom elfelejteni.

Lori (*Mikárnéhoz*): De hát szólj már... ez kínos...

Mikárné (*kelletlenül*): Lori nővérem, aki Bécsben lakik... s Ida leánya...

Lori, Ida (*egyszerre*): Nagyon örvendek.

Lori (*Mikárnéhez*): Minő szerencse drágám, minő szerencse . . .

Hübner: Dehát Györgyike? . . . Hol van a kis menyasszony?

Mikárné: Györgyike fürdött . . . kissé soká fürdött . . .

Anna: S oly lassan öltözködik . . .

(*De már ekkor ott áll Györgyike balról, kissé intimidálva, lehajtott fejjel és mosolyogva.*)

IX. JELENET.

(Anna, Mikárné, Lori, Ida, Hübner, Glanz, Stefi, és Györgyike.)

Általános: Ah! Be gyönyörű! Be gyönyörű!

Anna (*Mikárnéhez, aki melléje került.*)!

Milyen különös bája van . . . Valami sajátoságos.

Mikárné (*együtt szemlélve Annával Györgyikét és a szavába vágba*): Valami roppant vonzó, ingerlő, úgy-e?

Stefi (*Glanzhoz, Györgyikét jelezve*): Nézze milyen szép!

Glanz (*felpattanva*): Ah! Biztosan! Igazán . . . (*Györgyikéhez igyekszik.*)

Stefi (*a kabátja szélénél vissza vonja maga mellé*): De azért csak üljön le . . . maradjon . . .

Glanz: Elő kell mutatni magamat . . .

Stefi: Majd később . . . még ráér . . .

Hübner (*aki Györgyike előtt elragadtatva várt eddig s most hirtelen*): Tehát?

(Györgyike mozdulatlan. Egy árnyalat színésznői póz.)

Anna (enyhén): Mit affektálsz Györgyike?

Mikárné: Ez még a színiakadémia maradványa.

Györgyike (hirtelen igen kedvesen, mind a két kezét Hübner felé nyújtva): Tehát, — jó napot!

Hübner (mind a két kezét megcsókolva): Óh... boldog vagyok!

Györgyike: Ez minden?

Hübner (lappangó szenvedéllyel): Igaza van. Más is boldog volna itt, így... oly könnyű boldognak lenni így, a kezét érintve s a szeme előtt ami ragyog s nem tudom mit... mit ígér.

Györgyike (megremegve): Óh...

Hübner: Még sem tudok mást mondani. Így van az lássa, hogy az ember épp akkor nem talál szavakat, amikor a leggyönyörűbbet érzi.

Györgyike: Óh köszönöm... Nagyon kedves, nagyon kedves... Minden nagyon kedves, a szobám... a fürdőszoba... az egész lakás, a virágok amit küldött, minden... S ne higgye, hogy én nem érzek semmit, amiért tudok beszélni.

Hübner: Érzi, hogy szeretem?...

Györgyike (egy csöppet kényelmetlenül): Azt lehetetlen nem érezni... Annyi figyelme, annyi jósága...

Hübner: Csak magának élek Györgyike, csak magának akarok élni... Egy egészen más világ az, amit megismertem magával s úgy

állok a küszöbén, mint aki először látja a fényt, elcsodálkozva s elkábultan még! Ami mögöttem van, mult esztendők, szakadatlan munka, az üzlet ami lekötött, a gyár ami becsvágyam volt, mindez úgy tűnik, mint egy összeomlott börtön, — szabad vagyok és szeretek!

Györgyike (*egy árnyalat megihatottság*): Én is szeretni fogom magát.

Hübner: Oly fiatal... Szinte szégyellem...

Györgyike: Nincs mit barátom.

Hübner: Egy gyermek, akinek kitárom a szívem...

Györgyike (*sóhajtva*): Óh gyermek... nem is oly borzasztóan gyermek, ne higye... Aki színésznövendék volt, majdnem színésznő. De hiszen már játsztam is... többször... (*Jelentősen s maga elé.*) S tudom mi a fősték.

Hübner (*elborultan*): Óh ne mondja ezt.

Györgyike: Az ember annyi mindent megérez, megtud, kitalál az életből, még ha a lényegget, a titkos értelmeket nem is fogja föl... Mint a vak a kertben, az illatokat érzi.

Lori (*Idához*): Nekünk úgy látom itt sincs mit remélnünk.

Ida: Nézd hogy sugdosnak...

Mikárné (*aki meghallotta ezt*): Csak hadd sugdossanak...

Lori (*Idához*): Akit a sors üldöz...

Ida: Ennek a Hübnernek is, azt hiszem jobb lett volna nem lemenni Pestre... Györgyike úgy látom, nem nagyon rajong...

Lori: Hm! Ha az embernek pénze van...

Ida : Igaz. Még jobb, hogy gazdag s nem szeretik, mintha megfordítva volna. Mert pénzzel még a szerelmet is meg lehet venni, de szerelemmel nem lehet megvenni a pénzt.

Glanz (*közeledve*): Óh biztos! biztos! Mit tetszett mondani?

Ida : Ne hagyja ott Stefit . . . Nézze milyen szomorú . . .

Stefi (*aki Glanz után jött, s igen bájosan mint egy kis nő*): Mondd csak Hugó, felvegyem a kalapomat? Felvegyem a kalapomat?

Lori : Már tegezi . . .

Stefi : Rokonok vagyunk . . . (*Kiveszi a nagy tollas kalapját az egyik dobozból. Csodálat és értékelés körülötte Lori és Ida részéről.*)

X. JELENET.

(Anna, Mikárné, Lori, Ida, Hübner, Glanz, Stefi, Mikár.)

Mikár (*Hübner felé*): Óh alászolgája! Van szerencsém . . . Nagyon örülök, igazán nagyon örülök . . . egy egész nagy bál van itten! . . . (*Mikárnéhoz aki közeledett.*) Be kár a képért mamukám, be kár! Mind látták volna . . .

Glanz (*közeledve*): Hugo von Glanz!

Mikár : Baron Mikár!

Glanz (*önkéntelen*): Sie? Baron? Ein ungarischer Baron?

Mikárné (*a Mikár karját megrántva*): De hiszen kinevet, te hülye . . .

Mikár (*nem is hallja, nem is bánja*): Van

valami programm estére? (*Mohón*): Hova megyünk? Hova megyünk?

Hübner: Nekem van asztalom a Sacherben. De ha jobb szeretnek itthon vacsorálni intimitásban...

Stefi (*közeledve*): Óh nem itt, nem itthon... valami vendéglőbe menjünk, én már felvettem a kalapomat... valami vendéglőbe, ahol népeket látni, ahol emberek vannak. Én látni akarom az embereket, osztrákokat akarok látni...

Mikárné (*szigorúan*): Akarok?

Stefi: A mama is, tudom jól, jobb szeret embereket látni, katonatiszteket látni aranygallérral...

Mikárné: Stefi:

Lori (*félénken*): Talán itt a Bristol hotel vendéglőjében...

Ida: Ez nagyon vidám és finom... s azt hiszem zene is van...

Mikár: Zene! Ez kell a magyarnak! Csakugyan a legjobb lesz az első este itt a Bristol hotelben... (*előkelő*) úgy is illik, gondolom — ahol az ember lakik, eszik. Én is gyorsan felkapom a smokingomat... Hol a smokingom, az új smokingom? Gyere csak Anna fiam gyorsan, találjuk meg.

Stefi: Már kiraktuk az ágyra, a szobájába.

Mikár: Hol van a szobám? Innen veszek egy rózsát... bele a smokingomba!

Mikárné: Most fogsz öltözködni?

Mikár: Egy pillanat... (*jobbfelé siet.*)

Hübner: Holnap aztán egy csomó fontos dolgunk kezdődik . . .

Mikár: (*gyorsan visszakerülve*): Egy csomó fontos dolgunk, hogyne! hogyne!

Hübner Már csak két napunk van . . .

Mikár: Igazában már csak egy . . .

Hübner: A hölgyek menjenek fel Drecoll-hoz . . . Már voltam bátor bejelenteni őket . . .

Anna: Csak Györgyikének kell.

Mikár: Mért csak Györgyikének? Mind menjenek, mind! Én is megyek . . .

Lori (*Mikárhoz lenézéssel*): Az egy női szabó, az a Drecoll. Neked az nem varr ruhát . . .

Mikár: Nekem diszmagyarom van.

Hübner: Ami a legsürgősebb —

Anna: A legsürgősebb — a Györgyike menyasszonyi ruhája.

Mikár (*meglepetve és elszólva magát*): Óh, az önfeláldozó! Éppen te sürgeted a más menyasszonyi ruháját!

Anna: (*egyszerűen*): Én? Miért ne?

Hübner: Az csak igen természetes.

Anna: Ugyebár?

Hübner: Egészen természetes. Külömben én már üzentem Drecollnak, viszont ő ma telefonált nekem a gyárba, hogy Györgyike volna szíves holnap délelőtt felfáradni hozzá . . . Bocsánat, ha beavatkoztam, de némileg én is érdekelve vagyok e menyasszonyi ruhában! ugye Györgyike?

Györgyike: Én azt hiszem igen.

Stefi: *(akinek borzasztóan tetszik ez)*: De mennyire igen! Megpukkadok! *(Kacag.)*

Hübner: *(habozva és nagyon szerényen)*: Aztán... aztán Hardung ékszerészhez is el szeretnék menni, ha megengedik Györgyikével.

Mikár *(aki ismét megindult volt és gyorsan visszakanyarodott)*: Megengedjük!... Nem engedjük! *(Ezt az összes neheztelő morajokra és rázúduló szempillantásokra variálja így. Elmegy. Nyitott ajtó mögötte.)*

Hübner: *(folytatva)*: Hogy ő maga válasszon...

Györgyike *(egy jobb érzésből)*: Óh de hiszen már egy csomó gyűrűt... egy kis gyémántos aranyórát, láncot...

Hübner: Óh ne vesse a szememre, Györgyike...

Lóri *(elragadtatva s halkán)*: Micsoda finom ember!

Ida: S ilyen társaságban! Ah, ha táncolni látott volna...

Hübner: A közjegyzőhöz is el kell mennünk.

Mikár *(hirtelen visszakerülve a küszöbre, smoking nadrágban, ingujjban és egy kefével a kezében, amint éppen fészülködött)*: Óh hogyne! hogyne! A közjegyzőhöz...

Hübner: A házassági szerződést —

Mikár: A házassági szerződést! Ez az! Ez a fontos, a legfontosabb! Fontosabb, mint egy végrendelet. A családi boldogság alapja, mindennek az alapja, én tudom!

Mikárné (*mindenről megfeledkezve*): Ami szerződést te kötöttél velem! Én felnevelem a gyermekeidet, én dolgozom, én vállalom minden bajt és gondot — te meg billiárdozol.

Anna (*csittitva*): Óh mama! . . .

Mikár: Rögtön megvagyok. (*Eltűnik jobbról.*)

XI. JELENET.

(Anna, Mikárné, Lori, Ida, Hübner, Glanz, Stefi.)

Stefi (*türelmetlenül Hübnerhez*): Mi talán mehetnénk előre? Alig várom, hogy már künn legyek a szobából. Mindjárt sötét lesz Bécsben. . . .
Megyünk valami színházba is?

Glanz: Nekem van egy páholyom a Ronacherbe . . . (*Távolodnak*)

Hübner (*Györgyikéhez*): Mi csakugyan mehetnénk előre, ha úgy tetszik . . .

Lori (*Mikárnéhez*): Velünk mi lesz drágám? (*Tovább beszélgetnek, Lori, Ida, Mikárné egy csoportban, míg Anna valamivel távolabb titkon Györgyikét és Hübnert figyeli.*)

Györgyike (*rövid habozás után*): Óh istenem . . . én bevallom . . . én legjobb szeretnék itthon maradni . . .

Hübner: Óh hogyan Györgyike? . . . Rosszul érzi magát? Olyan gyönyörű színben van. Csak ide megyünk le a szálloda éttermébe.

Györgyike: Kissé fáj a fejem . . .

Hübner: Majd elmulik vacsora után . . .

Györgyike: Étvágyam sincs... Legjobb szeretnék lefeküdni. Fáradt vagyok... az utazás, a sok izgalom megviselt... mióta Bécsbe készültünk a sok izgalom, szaladgálás... ki vagyok merülve...

Hübner: Óh nem engedem... az nem lehet Györgyike... Az első esténk Bécsben... az egész multságunkat elrontja...

Györgyike: Én nem rontok el semmit. Nagyon jól meglesznek nélkülem... ott lesz a papa, aki nagyon vidám... a mama, Stefi, a zászlós... Annát is hívja, a nagy nővéremet és ne engedje, hogy itt maradjon... Hiszen maga szeret vele beszélgetni mindenféle komoly dolgokról — hát majd rólam fog vele beszélgetni.

Hübner: Belátja, hogy ez nem ugyanaz...

Györgyike (*elszántan*): Ami ugyanaz, hogy akár itt vagyok a szobámban, vagy odalenn az asztalnál: a magáé vagyok, a magáé leszek Hübner. Úgy ülhet odalenn a családom körében, az asztalnál, azzal a nyugalommal és öntudattal, mit mondjak magának, mint egy király, akinek az országa biztonságban van. Csak ezt az egyetlen egy estét kérem magától, éppen amiért az első estém Bécsben, hogy ez nyugalmas és csöndes legyen, — ezt az első és utolsó magányt, melyre higgye el szükségem van. Látja, ez az új környezet, az új város, egy csomó új érzést váltott ki bennem, egy egész viharzást keltett a mult éveimmel, az emlékeimmel, mindazzal ami az életem volt — s a jövőt is ide sodorja, ami lesz, ki tudja! Szeretnék egy kissé gondol-

kodni, elmélyedni, magamba szállani, — végre is, de hiszen tudja mi előtt állok, a felesége lesznek . . .

Hübner (*forrón*): Györgyike szívem . . .

Györgyike (*remegőn*): Ha csakugyan szeret, elengedi ez estét, lemond rólam ez estére . . . Én amúgy se mentem volna se színházba, se sehová, — sőt megkönnyíti, hogy ittmaradhassak . . . Ugyanis mind nekem fognak zúdulni, majd vinni akarnak erővel . . . de maga ért engem ugy-e, maga meg kell hogy védjen, segítsen, támogasson . . . Viszonzásul én holnap már korán reggel meglepem az irodájában s elmegyek magával az ékszerészéhez, Drecollhoz, ahová akarja . . . a lakására is, mert nagyon kíváncsi vagyok . . .

(*Ebben a pillanatban Mikár jobbról. Smoking, vörös rózsza, kifent, kikent, grandiozus.*)

XII. JELENET.

(*Anna, Mikárné, Lóri, Ida, Hübner, Glanz, Stefi, Mikár.*)

Mikár: Megvagyok! Ragyogok! A legszébb após Ausztriában!

Stefi: Menjünk már! Menjünk már!
(*Glanz karjába fogódzva az ajtó felé húzogatja.*)

Mikár (*gyorsan Annához*): Elküldtem a fiut . . . elküldtem . . . (*Mikárnéhez*) A karodat mamukám . . .

Lóri és Ida (*most már reménytelenül s Hübnerhez közeledve*): Isten Önnel, Hübner ur . . .

Hübner (*kedvesen*): De hát nem lesz szerencsénk vacsorára?

Lori: Óh ha éppen kívánja... (*Idához: gyorsan*): Megvan!

Hübner: Talán tessék előre menni... a kedves Mikár mama is... (*Mikárhoz*): Lesz szíves lefoglalni egy asztalt...

Mikár: Óh hogylene! hogylene! A legjobb asztalt — csak bizza rám... (*Gyorsan Györgyikéhez*): A kabátom zsebében, benn az ágyon, egy levél... (*Mikárnéhez*). A karodat mamukám... (*A Mikárné nagy és vaskos retikülje láttára, mely különben is zavarja a karja mozgását.*) Minek viszed ezt a táskát? Még elhagyod... Különben is Hübner fizet mindent...

Mikárné (*Györgyikéhez*): Itt van a táskám Györgyike... az összes pénzem... zárd el gyermekem, mielőtt lejönnél...

Hübner: Györgyike nem jön le.

Mikárné (*megdöbbenve*): Nem jön le? Mit jelent ez.

Stefi (*kétségbeesett türelmetlenséggel*): Óh!...

Hübner: (*Mikárnéhez*): Ezt mi már elintéztük...

Lori (*elvonva Mikárnét*): Hadd őket... Valami dolguk van egymással, nem látod?... Valami meglepetés nyilván...

Anna: (*nyugtalanul*): Meglepetés?...

Stefi: Óh gyerünk! gyerünk! (*Kifelé tuszkolja az anyját.*)

Mikárné (*a Mikár karján, Lorihoz*): Nem értem, nem értem... (*Még tovább beszél*):

„Abszolute nem értem“ . . . (A többiek is beszélnek, Mikár, Lori, és Ida, akik együtt tűnnek el vele. Élénk hangzavar kívülről, amint még egyre vitatkoznak a folyosón menetközben.)

XIII. JELENET.

(Hübner, Glanz, Stefi, Anna, Györgyike.)

Sfepi (kétségbeesetten Györgyikéhez, amint huzogatná kifelé Glanzot, aki Györgyikéhez igyekszik): Nem jön a gavallérom! . . .

Glanz (Györgyikéhez): Még elő sem mutathattam magamat . . . von Glanz . . .

Györgyike: Óh már ismerem . . .

Glanz (hevesen): Nem közönségesen örülök, hogy ily fiatal nagynéném van . . . Soha életemben benne nem volt egy ilyen nagynéném . . .

Stefi (kacagva és unottan): Gyere csacsikám, gyere . . . (Kifelé vonja.)

Glanz (már kívülről): A legszebbet választotta a nagybátyám . . . Óh biztosan, a legszebbet! . . . (A hangja elvész, a Stefié is, aki kacag.)

XIV. JELENET.

(Hübner, Anna, Györgyike.)

Hübner (csendesén): Meg van velem elégedve? (Györgyike nem tud mit felelni. Egy percig csend.) Tehát holnap reggel . . . korán . . . az irodában.

Györgyike: Igen . . . (A kezét nyújtja.)

Hübner (kéz-kézben Györgyikével): Isten vele.
Jó éjt.

(Egy pillanatig kéz-kézben szótlanul állanak.
Aztán):

Györgyike (halkan): Megcsókolhat . . .

Hübner (mélyen): Édes! (Átfogja a nyakát.)
(Anna hátrál.)

Györgyike (aki nyilván nem ezt a csókot
várta: egy heves csók az ajkára): Ah! (Egy hör-
gésben): Megfulladok . . .

Hübner (megpillantva Annát s zavartan, egy
csöppet restelkedve is): Óh bocsánatot kérek... Nem
tudtam... Most... most aztán együtt lemehetünk...

Anna: Én itt maradok Györgyikével.

Hübner (a Györgyike egy jelére, egy tekintetére):
Óh nem, nem, ezt nem engedem. Magát nem en-
gedjük el Anna kisasszony. Akkor én se megyek..

Anna: Egy kis beszédem van Györgyikével..

Györgyike: Óh, majd holnap . . . Most
igazán fáradt vagyok.

Anna (halkan és hevesen): Mért nem akarsz
lejönni?

Györgyike: Mert nem akarok.

Anna: Valami okod van rá.

Györgyike: Hát van.

Hübner (közeledve): Anna kisasszony . . .

Anna: Fel se vagyok öltözve . . .

Hübner (galánsul): Magának így is sza-
bad . . . így is lehet ezzel a gyönyörű hajával . . .
A nők legnagyobb része különben is kalap nél-
kül van odalenn . . . Akik itt laknak a szálló-
dában . . . Ragaszkodom hozzá . . .

Györgyike (*diadalmasan*): Csak eredj Anna
... eredj.

(*Hübner kitarja az ajtót Anna előtt. Emez megindul. És eltűnnek.*)

XV. JELENET.

(*Györgyike.*)

Györgyike (*egy percig mozdulatlanul áll — egy gonosz kis mosoly, mely csakhamar elborul. Közben az ujjával az ajkát nyomkodja, mintegy visszaformálja a száját, melyet a Hübner csókja meggyötört. Aztán csöndesen, egy csöppet fáradtan is, néhány lépést tesz a szobában a karját lóbálva és sóhajtvá*): Egyedül! Egyedül! (*Majdnem odaért a jobboldali ajtó küszöbéhez, egy pillanatra ismét megáll, aztán hirtelen besiet a szobába és rögtön vissza is jön egy levéllel a kezében. Már fel is tépte a borítékot inkább kíváncsian, mint lázasan. De már-már sötét van. A kis álló óra nyolcat csilingel. Egy pillantással a levélbe, hirtelen körül-néz, a villamos gombot keresi, meglátja a falon az ajtó mellett, a csengő mellett s felcsavarja. Enyhe fehér fény támadt a csillárban, egy kis álló villamlámpa kéklő fénye fölött. Akkor, a kis lámpához hajolva, elolvassa a levelet, az arcával és a hajával élesen megvilágítva.*) „Semmit sem akarok tőled, csak elbucsúzni Györgyike... Értsd meg. Csak elbucsúzni.“ (*Egy percig elmereng, elgondolkodik, sóhaj, a kezét végig vonja a homlokán. Aztán az ablakhoz jön, kinyitja szinte*

öntudatlan, s a benyiló ablakszárnynak dől. Oda-künn a Ring perspektívája az estben. Kivilágított ház-sorok, távoli villamosgömbök lilaszínű derengése és kocsidübörgés, autók, zaj. S valami tompa fény az égen, egészen messze a mélyben. És Györgyike az ablaknál:) Bécs... A Ring... (S hirtelen megremegve s hátrálva:) Óh az ő!... az ő! (Gyorsan beteszi az ablakot, a falnak dől, mozdulatlan. Nem telik bele egy perc és kopognak az ajtón.)

XVI. JELENET.

(Györgyike, Tersánszky László)

Györgyike (remegőn): Ki az?

László (kivülről): Én vagyok... Tersánszky.

Györgyike: Nem szabad... Nem lehet bejönni...

László: Bezártad az ajtót? (Lassan megnyomja a kilincset, mely enged, lassan kinyitja az ajtót s bejön. S boldog alázatossággal): De hiszen nem zártad be...

Györgyike: Mit akarsz tőlem! Hogy nézel ki! Félek... Meg akarsz ölni?

László (mint Antonius): Temetni jöttem Györgyikét, nem megölni.

Györgyike (unottan): Óh hadd Shakespeare... hadd a szerepeket...

László (őszintén és fájdalmasan): A szerepeket... Óh ne mondd ezt!... Látod éppen ez... éppen ez... Egész hosszú tirádákat betanultam

amik a helyzetemhez alkalmazkodnak, a lelki állapotomat kifejezik, egész oldalakat a Jókai regényéből, — „Szeretve mind a vérpadig!” egész oldalakat, hogy meghassalak, hogy megszánj engem... S látod... egy szót nem tudok elmondani belőlük, egy hangot... most érzem csak mennyire más az: szerep, regény, dráma, az egész irodalom, most érzem csak mikor a magam darabját, a magam szenvedését játszom, most érzem csak mennyire más, — hogy az élet valami egészen más! Mit mondjak? Mit mondhatok? Mit mondhat egy ember? (*Kitörve*): Ah nyomorult vagyok! Olyan nyomorult! Olyan nyomorult! (*Egy percig csend, aztán egy csöppet enyhültebben már*): Csak éppen látni akartalak... Még egyszer látni akartalak... elbucsúzni, amint a levelemben irtam... Az imént, hogy ott voltál az ablaknál azt hittem jelzed, hogy egyedül vagy... hogy feljöhetek s szaladtam... Végre is, igaz, nincs jogom hozzád... Nem vagy a szeretőm, óh bocsáss meg, dehát nem vagy s soha sem voltál... És mégis mintha... hiába... mintha az enyém lettél volna... Dehát gondold meg, mi volt köztünk, micsoda álmok, micsoda nagyszerű remények, gondold meg mi volt köztünk, mennyire szerettük egymást! Végre is lehetetlen elválnunk egy végső szó, egy utolsó kézszorítás nélkül... Hetek óta rejtenek előlem, Pesten már nem láthattalak, — hát feljöttem Bécsbe utánad, ugyanazon a vonaton mint ti, elrejtőzve... Egyszer el is vonultatok előttem, amint men-

tetek a folyóson, az étkezőbe, — én meglapulva a fülkémbe, a második osztályban, csak egy sonkászsemlét ebédeltem. De látni akartalak, a közeledbe akartam jutni mindenáron, elszántan a legvégsőre is, — csak néhány órai időm volt, meg se szálltam sehol s még az éjjeli személyvonattal megyek haza a returjeggyemmel, — mert nincs egy vasam, hogy itt maradhassak Bécsben. Tíz koronával érkeztem, de ezt az apád elnyerte tőlem a kávéházban.

Györgyike: Én vissza adom neked. Itt van, fogjad . . . (*Gyorsan felkapta az anyja ridiküljét.*)

László: Óh hogy képzeled —

Györgyike (*egyszerűen*): De hiszen már máskor is adtam kölcsön neked . . .

László (*a nagy pátosz*): Azok más idők voltak! Más helyzetek!

Györgyike: Most még könnyebb a helyzet, könnyebben adhatok, mert van. (*Kinyitotta a táskát, belemarkolt és hullajtja bele a pénzt.*) Egy csomó százas, de mennyi! Aprópénz, aranyak! (*És hirtelen a régi hangon*): Akarsz?

László (*elmámorosodik*): Györgyike e hang! A régi hangod!

Györgyike (*kéjes és zengzetes*): Akarsz?

László (*mind hevesebben*): Györgyike, szánj meg engem . . . ne hagyjál el engem . . .

Györgyike: Vigyázz . . . Vigyázz . . . Mind odalenn vannak . . .

László: Te nem mentél le velök . . . Te vártál itt reám! . . .

Györgyike (*meggyöngyülve*): Nem . . . Nem . . .

László: Te szeretsz még, Györgyike . . .

Györgyike: Nem nem . . . hagyj békén . . .

László: Te szeretsz még! Óh ne tagadd! Te szeretsz még! Te szeretsz még! Látom, érzem, te szeretsz még . . . s ha azt mondanád, hogy nem, tudnám, hogy szeretsz még s ha azt mondanád, hogy utálsz, hogy gyűlölsz, tudnám, hogy szeretsz még s ha az egész világ idejönne elem és belekiáltaná a fülembé, hogy gyűlölsz, tudnám, hogy szeretsz még Györgyike . . .

Györgyike: Hallgass . . . Hallgass . . .

László: Óh istenem, hogy szeretsz még! Csak éppen elzártak előlem, elvettek tőlem, eltaszítottak mellőlem, elkergettek. (*Kacagva*): Miért ne? Kell engem kimélni, kell ahhoz valami kis aggály, egy kevés száanalom, hogy én menjek a pokolba? Ki vagyok én? Mi vagyok én? Egy színésznő fia, egy szegény színésznövendék, egy senki, egy rongy, akit el lehet rúgni, hadd menjen mint az eb, a sebért vonszolva s ugassa a holdat, ha szenvedni mer! (*Sírva*). Óh istenem! Óh istenem!

Györgyike: Nem igaz! Nem igaz! Senki sem bántott . . .

László (*sírva*): Nem bántott? . . .

Györgyike: A sors, az élet döntött közöttünk . . .

László (*gúnnyal*): Az élet, persze! A sors! Ezt fogjam le, mi? Ezt fojtsam meg, ugy-e? Üres szavakon tomboljam ki a dühöm? Üres szavakhoz verjem a fejem? Hogy elloptak tőlem, hogy eladnak, hogy eladnak, ez a sors? igen?

a tiéd? az enyém — és szabad és lehet, hogy ez legyen? Hogy megölnek benned minden szépséget, minden ideált, minden tisztaságot, az egész ifjúságodat!... Hogy megtiltanak szeretni, mintha... mintha az eget zárnák el előled, mintha kitépnék a két szemed, ez a sors, mi? az élet zengésekkel tele? Hogy az apád, az anyád itt lakjanak, itt mulassanak Bécsben, kiöltözködjének mint a majmok, minden selymet felszedve magukra, a lelked árán, a tested árán, ez mind a sors, ez mind a sors?

Györgyike (*remegően*): Ez mind az élet.

László: Nemigaz! Nemigaz! Az élet oly szép!

Györgyike (*hevesen*): Te mondd ezt?

László: Én, igen! Én mondom!... És mégis én!

Györgyike: Az élet oly rettenetes.

László: Neked nem lehet panaszod! Amit te láttál, amit te éreztél...

Györgyike (*elkeseredett*): Amit én láttam oly csunya volt! Amit otthon, az apám, az anyám körül láttam, a nagy nővérem körül, aki küzdött... S ami a gyermekkorom volt, a lyukas cipők, nem szégyellem bevallani... Fiatal leányéveim az iskolában, az akadémiában... a színház az utca, egynémely szó, ami megcsapja az ember fülét, egy sötét zug, ahol ketten megállanak... s a lakásunk, ahová hazatértem, egy foltos abrosz elé, egy petróleum lámpa alá...

László (*hevesen*): Óh mit jelent ez, ha az ember fiatal!

Györgyiike: Óh ép akkor jelent, ép akkor...

László: Ha a szive részeg attól, ami lesz!

Györgyiike: Óh éppen ez! Éppen ez! Óh, hogy nőtt, hogy nőtt e nyomorban, izzón, hogy lappangott e sötétben s hogy kigyulladt végre, a vágyam! a nagy vágy! a fény után. A képzeletem, vétkes? nem vétkes? mi mindent élém varázsolt, élém sodort, mint egy isteni szél s voltak éjszakáim, mikor hanyattfekve az ágyban, percekén át kacagtam elragadtatva, a tova-hullámzó csodák után... Óh élni! Ugy élni, hogy minden szép, minden pazar, minden gazdag legyen körülöttem.

László (*forrón*): Óh élni velem!...

Györgyiike: Most itt van, most lehet, most lehetne, csak ki kell nyújtani a kezem...

László: A kezéd... nem! nem! nem engedem... Ami köztünk volt —

Györgyiike: Ami köztünk volt igaz, gyönyörű volt...

László: Gyönyörű még! és nincs elveszve semmi — szeretünk! Az álmainkat szöhetjük tovább, a nagyszerű reményeink... Mi állíthatja meg, mi törheti le bennünk az ifjuságunk szédületét, mintha egy hegyormon állnánk ketten, — minden lehet nekünk! Hol van az út elzárva előlünk, hol van a gát, ahol nem mehetnénk át!? Nézz meg engem... nézd meg magad... Ki jöhet szembe velünk? A sors mi vagyunk, a végzet, minden, az akarat, az erő, a fiatalság, mi vagyunk a tavasz, a reggel,

az élet, ami ébred mint a nap! mondd meg mi az, amit le nem győzhetünk?

Györgyike (*már-már gyöngyülve*): Óh nem tudom, nem tudom . . .

László: Minden nyitva, előttünk a nagy tér, a végtelen! Együtt nőttünk föl Györgyike, együtt fejlődünk, együtt néztünk a jövőnk elé, — mért hagynók el egymást a félúton? Egy világ, egy család vagyunk, az epedők, a küzdők, a rajongók világa, egy faj, egy vér, a lihegők a művész-ideál felé! A vágyunk közös, a célunk! a hajlamaink, az ösztönünk — isteni bűntársak vagyunk, színészek, hogy meglopjuk a fényt a saját fejünk köré, — kéz-kézben én veled, az elsők leszünk esküszöm!

Györgyike: Óh istenem, az elsők! . . .

László: Rázd föl magadban, ébreszd föl a lángot, mely ki nem aludhatott! Mindenki tudja milyen tehetséges vagy, micsoda erő, hév, lendület, szilaj színészvér, olthatatlan! . . . Mindenki, — az anyám, igen, az anyám benned látja a jövőt, nincs jogod elmenni, örült vagy ha elmegy, ha eltűnsz a homályban!

Györgyike (*küzködőn*): Ez nem a homály. . .

László: De nem is a fény, amit epedsz — s amit a vágyaid sugálnak s az ösztönöd keres. . . Hol nyújtja e sivár házasélet, öröm nélkül, szerelem nélkül, amit a mi pályánk nyújt? A pénz csengése, az aranyak, amit kiszórtál az imént, — ez minden csengés, az egész muzsika? Dehát hol vannak az esték kigyulva, a tömeg mely megindul, a színház, a szinpad, a lámpák a

szinen, a nézőtér mint egy örvény, mint egy erdő zúgásokkal tele, mint egy tenger, morajló, rengeteg! Dehát hol van a zaj, a taps, a tumultus, a siker, hol van a mámor és a láz, — az isten! Csak akarnod kell, csak akarnunk kell, — mit neked egy ember, a családod, mit neked mindez, mikor egy egész ország követ lihegve s mehetsz mind följebb-följebb, a csúcsokon föl!

Györgyike *(lázasan)*: Óh hallgass... Hallgass...

László *(közeledve s megragadva a leányt)*: A csábító, mi? A bitang, aki megront? *(Egy nagy sikolyban)*: Óh ne hidd! ne hidd! Györgyike ne hidd! Mióta élek nincs egy napom, egy óram, egy percem, hogy ne reád gondoljak... hogy ne te légy mindaz, ami betölt, minden vágyam, minden örömöm, a nyomorom is, — mindaz ami elbűvöl, elragad s lesújt, az egész húsz évem, az egész életem! Minden csepp véremmel szeretlek, mindazzal ami eleped érted, ami akar téged, mindazzal is ami a legjobb bennem, kész vagyok mindenre érted, a bűnre is, nem bánom, de a legvégső áldozatra is s én volnék az első, aki, ha belepusztulnék is azt mondanám neked, eredj, légy boldog mással, ha nem tudnám, hogy boldogtalan leszel... Az életed összeforrt velem, itt van nálam a szíved, az én szívemmel összebogozva, ezt nem tépheted szét, ez él, ez eleven, ezt nem tépheted szét, ez a szerelem! *(És már a karjában tartja erőtllenül és védelem nélkül.)*

Györgyike *(remegőn)*: Óh szánj meg...

szánj meg ... a hatalmadban vagyok, szánj meg ... Egészen elkábítsz, részeg vagyok ... Oly szép vagy ... oly gyönyörű ez, szinte félek és akarom is, hogy féljek! (*Kitörve.*) Ah! szeretlek! szeretlek! Tégy velem amit akarsz, ami tetszik neked, szeretlek! szeretlek! A tiéd vagyok! Szeretlek!

(*Már ekkor tova sodródott a Tersánszky karjában a fal mentén, a szobája küszöbéig.*)

(*Függöny.*)

II. KÉP.

(*A szín mint az előző képben, — egy órával később. Valamivel enyhébb világosság.*)

XVII. JELENET.

(*Anna, majd Mikárné.*)

(*Anna megjelenik a küszöbön középről. Nagyon sietett fel, oly nyugtalan, aggódó, balsejtelmekkel teli. Az ajtót betéve maga mögött egy pillanatra megáll a küszöbön, körül néz, egy lépést tesz előre, aztán hirtelen megáll, megremeg: valamit hallott, egy hangot, egy szót. De nem biztos benne, talán csalódott s most gyorsan, de óvatosan is balfelé siet, az ajtót betolja egy keveset, benéz. És rögtön hátrál, megdermedve.*)

Anna (*elrémmülten*): Óh! szerencsétlen! szerencsétlen! (*Pillanatnyi szédület. És kétségbeesetten az ajtó felé dadogva és hangtalan*): Györgyike ... Györgyike ...

(*De már késő. Megremegve, már ott látja az anyját középről a küszöbön. Egy elfojtott sikoly.*)

Mikárné: Én is feljöttem Anna fiam... Én se mentem el, én se mentem a Ronacherbe... Minek menjek? Úgy se értek egy szót az előadásból... Inkább lehúzom a cipőmet... borzasztóan szorít a cipőm... Hadd menjenek ők, hadd mulassanak... (*Egy székre roskad.*) Phü! (*Más hang*): Györgyike... (*Az előbbi szenvedés*)... Az ember sohase viseljen lakkcipőt... Ördög vigye, aki kitalálta... Egészen beledagadt a lábam... (*Lehajlik, hogy lehuzza a cipőjét, de nem ér hozzá. Egy sóhaj*): Huzd csak le a cipőmet Anna fiam... légy szives... (*Hirtelen, de nagyobbyszerű aggodalom nélkül*): Dehát mi lelt téged?

Anna (*tanácstalan és önuralommal*): Óh mi leljen? Semmi... Kissé ideges vagyok... Semmi... Lehúzom a cipőjét... (*Az anyja elé térdel.*)

Mikárné Köszönöm... Jaj... Csak lassan... (*Megkönnyebbülten s egy nagyot sóhajtvá, amint lejön a cipő.*) Ah!... Egy börtönből jött ki... A másikat... (*A másik lábát nyujtja*)... Györgyike már jól alszik, mi? Csak hagyjuk... (*A cipőre*): Ah! (*S miközben Anna a cipőjével van elfoglalva*) Mintha reszketne a kezéd?...

Anna: Óh dehogy reszket... dehogy reszket... (*Lehuzza a másik cipőt is.*)

Mikárné (*egy sóhaj ismét*): Ah!... Én is ideges vagyok... kár volt fekete kávét inni a vacsora után... Nem szoktam... Még likört is

ittam hozzá ... Micsoda vacsora, mi? Csak az a kutya cipő ne kinzott volna az egész este ...

Anna (*nyugtalanul*): Tessék menni lefeküdni ...

Mikárné (*még mindig a megkönnyebbülés sóhaja*): Ah! (*S ismét előbbi gondolatkörébe térve vissza*): Micsoda nagyszerű vacsora! ... Pezsgő és megint pezsgő! S micsoda asztal mi, a vilamos gyertyákkal és virágokkal ...

Anna (*türelmetlen*): Igen.

Mikárné: S azok az eprek, mint az öklöm ... Májusban akkora eprek! ... Kár, hogy Györgyike nem élvezte.

Anna: Igen.

Mikárné: Györgyike ...

Anna: Tessék menni ...

Mikárné: Gyerünk, igen ... Még felébresztjük, ha itt beszélgetünk ... (*Feláll*): Ah! Bécs! Bécs! (*Megindul*) Alig várom, hogy levessem a füzőmet ... Oltsunk el itt mindent ... Minek égjen ez a drága villany hiába ... Az ajtót ne zárjuk be ... papáék, Stefi jönni fognak ... Hadd legyen nyitva ... Bennünket nem fog elvinni senki, úgye fiam?

Anna (*remegőn*): Nem ...

Mikárné: (*már a küszöb előtt*): No gyere Anna, aludjunk ... (*Ásitva és epedőn*): Hidd el, legjobb aludni a szegény embernek ... (*Dudolgatva*): „Szegény betyár aluszik ...“ „Szegény betyár“ — Csak kávé t ne ittam volna ... (*már belülről*) csak ne ittam volna ... (*A hangja elvész.*)

Anna (*lecsavarja a villanyt és balfelé sietve be-*

szól az ajtón suttogva s remegőn): Györgyike... Györgyike... küldd el a szeretődöt... hadd menjen... meneküljön...

Mikárné (*belülről*): Hát jössz te Anna fiam?

Anna: Megyek... Megyek... (*Jobbfelé támoilog és el.*)

(*Derengő félhomály a színen. Az ablakon át az utca fénye világít a szobába.*)

XVIII. JELENET.

(Györgyike, László.)

Györgyike (*feldultan s lázasan*): Siess... Reggelre várj meg odalenn a Ringen... Szállj meg valahol az éjjelre... Itt van pénz... itt van... (*Lázás kezekkel feltépte a táskát s a Tersánszky elhárító mozdulatára, kétségbeesetten*).. Óh! vedd! Most már mindegy, vedd!...

László: Most jöjj velem rögtön...

Györgyike: Hiába jönnek! Egy óra múlva hoznának vissza... Reggel lesz időm... Az egész délelőtt... Gyanutlanul megszökhetem...

László: Nem fogod megbánni? Meggon-
dolni?

Györgyike (*elszántan*): Itt van a gyűrűm,
— esküszöm jövők.

László: Ezt nem! nem! Ezt nem akarom.

Györgyike: Hogy jönnöm kelljen, vedd! Mindent! Hogy mögöttem végkép elzárjam az utat... Hogy számomra többé ne legyen menekvés csak hozzád!

László: Györgyike!

Györgyike (*kéjes és zengzetes*): A nő vagyok! A tiéd... Eredj... Holnap reggel... (Az ajkával az ajkán): Isten veled. Eredj. (*És visszasiklik a szobába, miközben Tersánszky a falakat surolva a kijáráthoz igyekszik. Ugyanakkor Mikárné jobbról, a küszöbön.*)

XIX. JELENET.

(László, Mikárné, majd szobapincér, majd Györgyike.)

Mikárné: Ki van itt? (A tovasikló árny láttára megremegve): Ki az? Ki az? (Ösztönszerűleg a kijárat felé sodródva elállja a Tersánszky utját s rögtön mellen ragadja a fiút.)

László (*elszántan*): Tessék engem elengedni. . . . Tessék —

Mikárné (*megrendülve*): Óh te! te!

László: Tessék engem. — (*Mögötte kinyílt az ajtó a teste nyomása alatt . . . Már ki is rántotta magát. A kivilágított folyosó látszik. Rohanó lépések.*)

Mikárné (*elrémülve*): Óh! (*És utána meredve mint aki még nem tért magához a rémülettől.*): A Tersánszky fiú! A Tersánszky fiú! (A szobapincér a háttérben.)

A szobapincér: Parancsol valamit?

Mikárné (*hirtelen*): Egy fiatal ember, aki . . . aki betört ide . . . (*Felgyújtja a villanyt, bepillantja a szobát, a retikült is látja nyitva s megdézsmálva.*) Aki . . . Aki . . . (*Hirtelen elhatározással, elszán-*

tan s reménykedőn): Aki itt elvitt mindent! . . . kifosztott mindent! . . .

Szobapincér (*lehajolva a küszöbön s egy gyűrűt szedve fel.*) E gyűrűt is nyilván . . .

Mikárné: Fogják meg . . . Most szökött le . . .

Szobapincér: A kapuk zárva vannak odalenn. Nem menekülhet.

Mikárné (*csak folytatva*): Tartóztassák le . . . Hivjanak rendőrt. Vigyék!

Szobapincér: Rögtön lecsengetek. (*El.*)

Mikárné (*a közében, elborultan és remegően*): Óh istenem . . . Ne hagyj el . . . Óh istenem . . . Óh istenem . . . (*Körülnézve*): Anna nem mozdul . . . senki . . . semmi segítség . . . Szegény öreg asszony . . . egészen magamban vagyok . . . megint magamban vagyok, mint mindig a bajban. Óh istenem . . . (*Rövid küzködés után s balfelé pillantva.*) Györgyike! Györgyike! (*S hirtelen, egy végső és erőlyes kiáltás*): Györgyike!

Györgyike (*balról megjelenik. Halotthalvány és mozdulatlan az ajtófélfá mellett*): Tessék. Itt vagyok.

(*Egy percig csend.*)

Mikárné (*még tanácstalan s bizonytalan*): Ah igen . . . itt vagy . . . itt vagy . . . (*Hirtelen más hang*): Ide gyere.

Györgyike (*gyermekes és aggódó*): Mért jöjtek oda?

Mikárné (*még hevesebb*): Ide gyere! (*Györgyike néhány lépést tesz előre durcásan s aggódva. De rögtön Mikárné elébe lendül, a kezét megragadva*): Mi volt itt? Mi történt? Beszélj . . .

Györgyike: Semmi . . . Én nem tudom . . .

Mikárné (*remegőn*): Nem tudod?

Györgyike: Én aludtam . . .

Mikárné: Hazudsz! Le se vagy vetkőzve . . .

Györgyike (*bódultan*): Nem vagyok levetkőzve?

Mikárné: Itt volt nálad . . . itt volt veled . . .

Györgyike (*vakmerő*): Kicsoda?

Mikárné: Kicsoda? (*Egy pofon.*) Még te mered kérdezni!? Még tagadni is mersz!? Ah! kis bestia! (*Egy második pofon.*)

Györgyike: Óh!

Mikárné (*csak folytatva*): Hát ezért nem akartál lejönni velünk? Ezért akartál itt maradni magadba, mi? Hogy itt fogadjad, hogy beszélj vele, hogy itt csókolódz vele, mi? Hogy odaadjad neki a pénzemet, a Hübner pénzét, az ékszereidet, mindent, mindent, — magadat! (*Megriadva*): Óh nem, nem, nem, ezt nem merted, ezt nem merte . . .

Györgyike (*remegőn*): Mama! . . .

Mikárné (*a leánya arcába meredve*): Ah! becsstelen, gyalázatos leány! (*A hajába markol.*)

Györgyike (*térdre roskadva s fuldoklón*): Meghalok!

Mikárné (*hirtelen, a reakció fájdalmával és zokogva*): ah a gyermekem! gyermekem! az én szegény gyermekemet! két nappal az esküvője előtt! az én szegény gyermekemet! Hát nem tudtatok várni még egy napig nyomorultak, ha már annyira bolondultok egymásért! Óh

istenem, óh istenem, mivé lettél, mivé leszünk! mivé leszünk! Vége, vége, mindennek vége, a nagy pusztulás ez, a hajótörés, a katasztrófa! Óh rossz, cudar, hálátlan gyermek, akit felneveltem, akit becéztem, a kedvenc gyermekem, akit, magamtól megvonva mindent, selyemharisnyába járatam, öltöztettem mint egy királykisasszonyt, a két öreg kezemmel kisikáltam a szobáját! ... óh és ez a köszönet, ez a hála ... óh istenem a gyermekek, a gyermekek, dehát mért nincs szívük a gyermekeknek!? Elbolondította, elcsábította, tudja isten micsoda hazugságokkal, micsoda színészfrázisokkal, egy egész életet tönkre tett, egy egész jövőt, egy ilyen hallatlan szerencsét, mindnyájunkat megrabolt! Most aztán mehetünk vissza, haza a nyomorba, mehetünk! Most aztán letéphetem magamról ezt a rongyot, te is a magadét, az apád is, Stefi is, mindenki ... Most aztán kezddhetem elülről öreg napjaimra hordozni az igát, mosni, sikálni, vasalni, kínlódni, mint egy szegény öreg cseléd! S te is kezddheted megint a mindenféle nélkülözést, a tépelődést óraszámra egy tiszta alsószoknya előtt: felvegyem, ne vegyem, marad-e még egy másik? s mindaz, amit az ember eltitkol és szégyel. Kezddheted, mehetsz majd megint lesni a direktorokat, a rendezőket a négy hatosokért, a koronákért, hogy az udvarhölgyeket játszod, a római nőket játszod „Az ember tragédiája”-ban! Ah, micsoda nyomorúság és micsoda szégyen bevallani mindent, elmondani! Micsoda szégyen a két öreg szülődre, a nővéreidre és elmenni

innen, mintegy megbélyegezve, kitaszítva, elmenni a gyalázatban!

Györgyike (*megrendülve és sírva*): Óh mama, mama!

Mikárné: Semmit sem lehet megmenteni, semmit! Az a fiú ott a rendőrségen beszélni fog, védeni fogja magát... Be se lehet csukni igazában, micsoda törvények, micsoda gazember! Még el is fog kérkedni... el fog mondani mindent!

Györgyike (*ingatag és küzködő*): Nem fog kérkedni! Nem fog megmondani semmit.

Mikárné (*még mindig sírva*): Nem ám! Jól ismered! Majd bolond lesz... Majd tolvaj lesz a kedvedért!... Majd éppen arra gondol, hogy megkiméljen téged, bennünket, a tisztességes nevedet!...

Györgyike (*félénken s egy mozdulattal*): Ha elmennék utána...

Mikárné: Meg se mozdulj! Majd én elmegyek! (*Egy pillanat.*) Te rögtön mégy a szobádba, lefekszel... egy szót se halljak... rögtön... eredj... feküdj le... aludj... (*Betuszkolta a szobába s rázárva az ajtót.*) Majd én elmegyek... (*És gyorsan eljön a küszöbről, összehúzza a szoknyáját magán, rendezkedik, készülődik és megpillantja a cipőjét: két lakkcipő egymáshoz simulva, amint az imént levetette.*) A cipőm... (*Gyorsan utána nyul s egy karosszékre roskad, hogy felvegye. S akkor, rögtön, meggyöngyülve, sóhajtozón, síránkozón, telve bánattal önmagáért*): Most megint húzzam föl ezt a kegyetlen

lakkcipőt a fájós lábamra, a szegény megdagadt lábamra . . . (*Már húzza is, kínlódva s meghajolva.*) S azok a többiek, akik mulatnak a Ronacherben . . . én meg szaladhatok az éjszakában, nem is tudom hova, merre . . . szaladhatok a reménységeim, a légváraim után, a leányom becsülete után . . . (*Egyre a cipőjét húzogatja s már-már öntudatlanul és sírva*): Óh istenem . . . Bécs . . . Bécs . . . Wien mama! A Bristol hotel . . . (*Talpra állva s a sirásban eltorzult arc*): Bécs!

(*Függöny.*)

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

II. FELVONÁS.

(A Hübner-villa Pallanzában. A kert s a kert mélyén fehér kőterrass a Lago-Maggiore fölött. Dús virágzás, magnoliák, ciprusok, mimozák. Nagy, világos égbolt, óriás fehér felhőkkel mint a hab. A tó. A háttérben az Alpések havas hegyláncolata, egészen lágy, kéklő és ködös a késő tavaszi délutánban. A terrass alól ének hallatszik. Egy epedő olasz dal.)

I. JELENET.

(Hübner, Györgyike, a halász.) (kivülről)

(Egy kerti padon ülnek egymás mellett.)

Györgyike: Milyen szépen énekel ez a halász . . . holott csak egy szegény halász ugy-e?

Hübner: Nyilván tudja, hogy maga itt van édes és hallgatja.

Györgyike: Két hét óta hallgatom mindennap, mióta itt vagyunk Pallanzában. Mert mindennap ilyen szépen énekel. Nálunk odahaza az operaház tagja lehetne. Igaz, hogy akkor nem akarna énekelni mindennap . . .

Hübner: Olaszországban úgy énekelnek az emberek, mint a madarak. Nyitott csőrrel, föl az égre.

Györgyike (nevetve): Hát persze nyitott csőrrel, csacsi . . .

Hübner: Minden második ember egy Caruso . . .

Györgyike: Óh egy Caruso! Szóljon le neki, hogy ebből már elég volt, ebből a szomorú olasz nótából. Már idegesít bizony . . . Valami mást daloljon. Mondja neki, hogy dalolja el a „Hullámszó Balaton“-t.

Hübner *(nevetve)*: Óh de hiszen azt nem tudja . . . honnan is tudhassa, egy olasz!

Györgyike: Hát akkor a „Carmen“-ből a Torreador-dalt. Ezt borzasztóan szeretem . . . A Torreador-dalt . . . Tudja . . . *(Dudolgatja.)*

Hübner *(távolodott s leszól)*: Eh pescatore! Canti la cansone del Torreadore, quella della Carmen!

A halász *(alantról)*: Va bene Signor! *(És rögtön énekli a Torreadort.)*

Györgyike *(Hübnerhez aki visszakerül)*: Vallja be, hogy maga bérelte ezt az embert, no ugy-e? Nem is halász, hanem valami kántor a szomszédból. Maga felállította ide a terrass alá, a tó partjára, vett neki egy csolnakot, egy halászzubbonyt, egy hálót — s aztán rajta, tessék énekelni! Már a nászéjszakámon is énekelt, sőt tudta, hogy a nászéjszakám, mert akkor énekelt a legkeservesebben.

Hübner *(mulattatva és gyöngéden)*: Györgyike . . .

Györgyike *(kacér és vidám)*: Az ölébe üljek, mi? Mint egy drága gyermek.

Hübner: Mint egy isteni kis feleség . . .

Györgyike *(az ölébe ül)*: Hát persze . . . *(Egy*

fejhajtással a terrass felé s más hang): Mondja neki, hogy hagyja abba a Torreadort.

Hübner (*A háttér felé kiálltva*): Eh pescatore! Finisci!

A halász (*stentori hang*): Si Signor!
(*Csobogó viz, — lapátverés, elvonuló csónak.*)

Györgyike: Elevez. Hazamegy a halász bácsi.

Hübner: Hadd menjen.

Györgyike (*elégikus*): Én már bizony sosem megyek haza...

Hübner: Milyen édes bolondokat beszél...

Györgyike: Soha! soha! Két hetes asszony vagyok még okosakat is beszéljek?

Hübner: Amit csak mond, — imádom. Nem is a szó árad az ajkán, de valami gyönyör a lehelete meleg illatában.

Györgyike (*a Hübner arcába meredve és mulattatva*): Mily boldogság! Milyen borzasztó boldogság, egy komoly, szakállas férfiarcban! (*Majdnem gunyos.*) Maga borzasztóan boldog Félix! Úgy látszik ez, úgy fénylik ez, a homlokán, a szemében, az orrán is, igen az orrán, hogy nagyszerű, hogy nagyszerű!

Hübner: Nem tagadom. Pallanza, a Lago Maggiore a lábaimnál, a roppant égbolt fehér felhőkkel mint a hab, az Alpesek odaát, mint aggastyányok a háttérben...

Györgyike: Mit aggastyánok és a többi! Azért boldog, mert én ülök az ölében.

Hübner: E gyönyörű keret...

Györgyike: A kép a fő, nem a keret.

Hübner: Szeretsz még?

Györgyike: Még? Hogyan? (Bájos): Már szeretlek! (S gyötrődve a Hübner csókja alatt): Óh, ne olyan nagyon... olyan nagyon...

Gondolja, hogy porcellánból van, kímélje...

Hübner (elmerülve a Györgyike arcában): Ezt nem gondolhatom, ez él...

Györgyike: Óh ne harapjon... elég! elég! Micsoda ember...

Hübner (nem enged): Oly kicsi száj...

Györgyike: Majd megnyulik, ha sokat harapja. S nem lesz szám, ha megeszi.

Hübner (mint fenn): S az íze mégis mint a végtelen...

Györgyike: Ez onnan van, hogy kiföcsöttem.

Hübner: Ez azért van, mert szeretem.

Györgyike: Óh elég, elég... Valami mást inkább. Vigyen hintázní...

Hübner: Hadd mondjam még, hogyszeretem.

Györgyike: Már annyit mondta.

Hübner: Hadd mondjam még!

Györgyike: Már el se hiszem, ha olyan sokat mondja...

Hübner (forrón): Györgyike... hallgass meg... Az életem a tiéd... az életem! mindaz amit csak nyújthatok neked a gyönyörért amit te nyujtsz, az ifjuságodért, amelyben elmerülök, az örömért, hogy az enyém vagy, hogy általam lettél asszony, az én karomban, velem... Oly szédületes ez, oly mámorító szinte neheztelek magamra...

Györgyike (megremegve): Óh hallgasson...

Hübner: Az életem legszebb óráit élel veled, oh aggódva is, amint mulik az idő, megremegve minden levélzörgésre, — hajlongó lomb sápadt virágfürtje, óh istenem, csak ne hullana le!... Megállítanám e nyarat ha tudnám, e kertet itt, hogy mindig viruljon... nemcsak hogy szeretlek, de el vagyok tőled bódulva!

Györgyike: Csakugyan nagyon szép kert... oly különös fák, virágok...

Hübner: Tudja, hogy néha nem is hiszem hogy itt vagyok! A régi Hübner-villa, az olasz tó partján. Híres, mind ismerik a bécsiek, közülök sokan voltak itt, hajdanta, régen... Egy távoli Hübner szerezte még, aki amelletl hogy cserepet árult, nyilván poéta volt. Énmár nem egyszer túl akartam adni rajta, évek óta magános ház, elvadult kert, üres... s még sem volt szívem eladni, — egy fájdalmas drága emlék köt e házhoz: az anyám halt meg itt. Nem is mertem eljönni azóta s talán nem is jöttem volna többé e falak közé, melyeken végső tekintete bolyongott, ha maga nincs a világon Györgyike! Oly hálás vagyok...

Györgyike (*egy csöppet meghatva*): Ne legyen szomorú Félix. (*Ismét az ölébe ül*): Lássa én nem csodálom, hogy magának minden sikerült a világban, a bécsi gyár, a híres porcellán, a vagyon és én... lássa nem csodálom, ha ilyen szerencséje volt, mert maga csakugyan egy nagyon jó ember, egy borzasztóan jó ember Félix. Mit szólna maga, ha azt mondanám, hogy kapjon föl engem, amint így ülök itt az ölében és dobjon bele a tóba?

Hübner (*magához ölelve*): Óh istenem, micsoda gondolat...

Györgyike: Mély az a tó?

Hübner: Mint a tenger.

Györgyike (*borzongva*): Vannak benne halak? Mert az énekes halászbácsi sose fog semmit...

Hübner: Nagy harapósak...

Györgyike: Olyan kéjes és izgalmas volna az lássa, ha maga elszaladna velem a terrass végébe és én remegnék és sikoltanék a karjában, mert azt hinném, hogy bedob engem a tóba...

Hübner: Isten ments!

Györgyike (*roppant aggódón önmagáért*): Isten ments. (*Hirtelen.*) S ha valami rosszat hallana rólam... ha hirtelen valami rosszat tudna meg rólam, bele dobna a tóba? Amilyen ember maga édes, még talán be is dobna.

Hübner (*nevetve*): Egy perce nincs még, hogy borzasztóan jó embernek tartott.

Györgyike (*távolodva s egy csöppet bánatosan*): Hm! Utóvégre... Mit tudom én?

Hübner (*meglepődve*): Mit tudja?

Györgyike (*csak folytatva*): Mit tudok én?

Hübner: Nem értem. Rám csak nincs valami panasza, remélem? Még a mamáját is lesürgönyöztem ide, mert úgy láttam, hogy búsul utána, látni akarja... Elvégre értem, mindig vele volt, vele élt, olyan kitűnő anya... Viszont Mikár papa és Stefi már napok óta odaát vannak Locarnóban, husz percnnyire ide... Már

tegnap itt is voltak, látta őket . . . Egy óra múlva a mamája is megérkezik . . . Az auto rögtön megy érte az állomásra . . . A többiek is itt lesznek, az egész családja, sőt most már ha úgy akarja papáéknak vissza se kell menni Locarnóba s itt lakhatnak a villában velünk. Ahogy kívánja. Amit csak parancsol. Mindent. Holott bevallom, jobb szerettem volna az egész négy hetet teljes magányban tölteni itt magával . . . Mindössze tíz napig tartott, hogy egészen egyedül voltunk. Talán csak nem sokalja?

Györgyi: Nem.

Hübner: No hát még se vagyok olyan önző, gonosz!

Györgyi: Óh dehogy, istenem! Nem is annyira magáról van szó, mint inkább rólam, bizony. Annyi minden történt velem, egy napról a másikra s oly gyorsan mint egy fergeteg amiben gurultam, ugyszólván elbódulva, öntudatlanul . . . Annyi minden, szinte megállás nélkül, szinte átmenet nélkül, hogy már nem is tudom, nem is értem, alig van ítéletem. Amit az életből ismertem, dolgokról, emberekről s azt hittem annyi mindent ismerek, mintha összeomlott volna, nincs semmi többé, semmi, vége, egy nagy konfúzió! Mit tudom én! Mit tudok én! Egy szegény kis liba vagyok.

Hübner *(igen gyöngéden s magához vonva)*: Nem baj . . . *(S ismét az ajkát.)*

Györgyi: No már megint . . . valaki jön . . . Félix . . . kérem . . . valaki jön . . .

II. JELENET.

(Hübner, Györgyike, a soffőr.)

A soffőr (*köhög*): Hm!... bocsánatot kérek... Indulhatok én?

Hübner (*az óráját nézve*): Négy óra. Indulhat

A soffőr: Locarnóba megyek? A vasuti állomásra?

Hübner: A vonathoz, igen. Megvárja a nagyságos asszony mamáját. Ismeri?

A soffőr: Óh hogyne... Már vittem Bécsben...

Hübner: A fél-öt órai gyorsvonattal érkezik Ala felől...

Györgyike: Mi nem mennénk át Locarnóba a mama elébe?

Hübner: Nem bánom, csakhogy alig lesz helyünk vissza jönni az autón. Mert hiszen Mikár papa, Stefi s Glanz zászlós is nyilván ott lesznek az állomáson s őket is ki kell hozni Pallanzába ha kívánják.

Györgyike: Egészen biztos, hogy kívánják.

Hübner: Én is azt hiszem.

A soffőr (*visszafordulva*): Pardon... Mikár nagyságos ur, Stefi kisasszony s a zászlós ideát vannak Pallanzában. Az imént láttam őket a parton.

Györgyike (*örömmel*): Ideát vannak?...

Hübner: Ugy hát még kevésbé mehetünk... (*Int a soffőrnek, aki megindul.*)

Györgyike (*a soffőr után*): Nagyon vigyázzon... Lassan hajtson, nehogy felboruljon a

mamával . . . Valami baj ne legyen a mamával.

A sofför (*lenézőn*): Nem lesz semmi baj. (*Elmegy.*)

III. JELENET.

(Hübner, Györgyike.)

Györgyike (*a terrass végén*): Hogy még nem jöttek föl! . . . Nem látom őket . . .

Hübner: Diszkrét emberek . . .

Györgyike: A papának nem szükséges, hogy diszkrét legyen. Különben is maga invitálta Pallanzába, ő még finom volt és Locarnóba ment lakni.

Hübner: A maga kívánságára invitáltam a papát Györgyike, csak ép úgy mint a mamát. Minthogy még nagyon a családjához van szokva és legalább egyelőre nem tud el lenni nélküle.

Györgyike: Sem egyelőre, sem a jövőre, nem tudok el lenni a papám s a mamám nélkül. Nekem szükségem van a mamámra. Beszélnem kell a mamámmal. Maga is beszélt a mamával.

Hübner: Óh hogyne, — sőt eredménnyel.

Györgyike: No lássa. A mamával mindig eredménnyel lehet beszélni. Alig várom, hogy itt legyen. (*Az automobil zaja kívülről; az autó elindult.*)

Hübner: Nem is értem miért nem jött előbb a mamája?

Györgyike: Majd megkérdezi tőle.

Hübner: Kétszer is sürgönyözni kellett érte.

Györgyike: Válasz fizetve.

Hübner: Nem különös?

Györgyike: Én ebben nem látok semmi különöset. Ha valaki táviratilag kérdezősködik, szokás vagy legalább is illik megfizetni a választ.

Hübner: Óh én nem a válaszról beszélek. Én azt mondom nem-e különös, hogy a mama nem jött mindjárt együtt Mikár papával.

Györgyike (*egy kevés zavar*): Én nem tudom miért nem jött. Nyilván valami dolga volt még Pesten. A mamának mindég roppant sok dolga van Pesten. Borzasztóan aktív nő, hiszen tudja... Különben a papa azt mondja a mama azért késett, mert nem akarta Annát egyedül hagyni...

Hübner: Hiszen Anna is jöhetett volna...

Györgyike (*pillanatnyi elmélyedés után*): Anna nem akart jönni...

Hübner (*közeledve*): No jó. Hát most már nem lesznek ilyen gyönyörű napjaink...

Györgyike: Az énekesnek felmondott?

Hübner: Még ma este énekelni fog... Ilyen gyönyörű napjaink egyedül...

Györgyike: Lesznek éjszakáink...

Hübner: A magányunk vége... Az álmunk vége...

Györgyike: Az álmunk? Nem is aludtunk olyan sokat... No, no, no... Vallja be, hogy az álmunk alatt inkább az ébrenlétünket érti... Pirulni vagyok kénytelen...

Hübner (*forrón*): Györgyike szívem... drága kis nőm... Mintha most elvennének tőlem, mintha valamit elveszítenék belőled,

hogy annyian lesznek itt körülöttem, akikkel foglalkozni fogsz, akikkel osztoznóm kell...
(*A Györgyike arcát simogatja.*)

Györgyike (*az érintésre*): Milyen különös fogása van...

Hübner: A kezem lágy ugy-e? Ügyes a porcellán fogástól. Az a sok mindenféle gyönyörű dolog, apró fayence-ok, virágvázák, amphorák, kis japán csészék, amiket felhoznak hozzám a műhelyekből... Soha el nem ejtek, össze nem török semmit...

Györgyike (*halkan és a Hübner mellére dőlve*): Óh hallgasson... engem összetört...
(*És hirtelen más hangon, megpillantva Mikárt*): Itt a papa! Itt a papa!

IV. JELENET.

(Hübner, Györgyike, Mikár.)

Mikár (*merő flaneél, mélyen kivágott everlasting félcipő, rikitó tallián színek, mint aki már aklimatizálódott és otthon van Olaszországban is. Egy nagy pálmaág van a kezében*): Jó napot... Jó napot... Buon giorno, giorno, tutti quanti...

Györgyike: Mért nem tetszett előbb jönni? Ebédre mért nem tetszett? Milyen nagyszerűen néz ki...

Mikár: Azt hittem, nem is vagytok itthon Györgyikém... nem vagytok... gondoltam odaát vagytok Locarnoban s várjátok a mamát... Mert jön a mama... jön a mama,

mégis csak jön a mama . . . Ugy örülök, valóban, olyan izgatott vagyok, izgatott! hogy képtelen voltam kimenni elébe a vasutra.

Hübner: Csakugyan pompás jelenség . . .

Mikár: Óh hogyne! [hogyne! Én már egészen elolaszosodtam . . .

Györgyike: Mikor jöttek át Locarnoból? Stefi hol van?

Mikár: Már korán . . . A kis Glanz jött értünk . . . már korán . . . És kirándultunk.

Györgyike: Kirándultak?

Mikár: A kis Glanz bérelt nekem egy lovat . . . egy élő lovat, becsületszavamra . . . Nagyszerűen ment, csak borzasztóan kellett ütni. Ők ketten, Stefi és Glanz egy kis kocsiban jöttek mögöttem. Én elől lovagoltam, mint egy lovasrendőr, mint egy karabinieri. Ezzel a nagy pálmalevéllal hajkurásztam a paripát és hessegettem a legyeket róla. Mert volt rajta vagy ezer légy, aki mind lovagolt velem. Nem is hagytak leesni a lóról, úgy vigyáztak. Gyönyörű volt . . . A vörös kravátlím, lobogott a szélben!

Györgyike: Maguk jól élnek.

Mikár: Óh megállj csak . . . Mikor a lóról leszálltam, a tó partján, knapp a tó partján, még soká kellett várnom, amíg Glanz és Stefi megjöttek a kis kocsival, mert nekik nem volt olyan sebes lovuk mint nekem — képzelheted milyen sebes volt az övék, s így nagyon elmaradtak. Az én lovam megállt a víznél és inni kezdett, És ivott és ivott és mit mondjak neked, már megijedtem, hogy az egész tavat kiissza és

engem becsuknak ezért és nem lehetett elhúzni a víz mellől, olyanokat rugott, mint egy bakkecske, mindakét hátsó lábával egyszerre. Végre megjöttek Stefi és a zászlós, mire ott hagytam a lovat, hadd mulasson, a fő az volt, hogy én ne legyek már ottan, de mikor a hajóra szálltunk, egy kedves, finom, pici hajóra s a tó közepén voltunk, a ló túltonnan még mindig ivott s mind mélyebbre jött be a vízbe, mert maga körül már felivott mindent, isszonyú elgondolni, milyen szomjas lehetett. Mi aztán megérkeztünk egy szigetre, egy gyönyörű, komoly szigetre, minden oldalról vízzel körülvéve, mint egy kert a tóban.

Hübner: Izola Bella!

Mikár: Si Signor! Izola Bella! Hát ez óriási! Ez valami páratlan gyönyörű, egy tündérálom, becsületszavamra. Maga bizonynal volt már itt kedves vőm. bizonynal volt, hát mit beszéljek? Volt itt olyan láрма a hajóhídon mikor kikötöttünk, egy olyan bábeli zürzavar és kiabálás a mindenféle vezetők részéről, olaszul, angolul, franciául, németül, csak magyarul nem, ebből is láthatja, milyen finom nemzet vagyunk, egy olyan ordítózás az összes műveletlen nyelveken, hogy azt hittem megőrülök! Szerencsére rögtön megláttam egy ostéria-restaurantét és gyorsan bemenekültem a gyerekekkel, különben is nagyon éhesek voltunk már, én a gyors lovaglástól, ők a lassu kocsikázástól és még a kastélyt is megakartuk nézni, mert van ottan egy híres márványkastély ugy-e? Hama-

rosan összebarátkoztam a pincérekkel, a vendégsereggel, csupa jó olaszok, miért ne? az ember ne legyen büszke, pláne a külföldön és különben is mind ismerték a Hübner-villát, aminek nagyon örültem s mit mondjak, mit mondjak? öt perc múlva én voltam a legnagyszerűbb ember az egész vendéglőben... Rög-tön ajánlották mit egyem, mit igyam, apró finom kis halakat a tóból — fritturák! — és bort a hegyekből — VINO d'Asti! — s tényleg ezt ettük s ittuk s tényleg nagyszerű volt és nagyszerűen éreztük magunkat, amikor egyszerre csak Stefi elkezd krákogni és krárog és krárog és az arca egészen kivörösödik úgy krárog, — hát egy szálla megakadt a torkán. Mire kiszaladt szegény gyerek, mert mind nézték már s az kínos volt neki, a zászlós persze utána és sokáig elmaradtak, már-már aggódni kezdtem, olyan sokáig, de egyszerre csak a zászlós jön vissza s azt mondja egészen boldogan, micsoda kedves fiu, hogy már kijött a szálla... Mind felugráltak az örömtől olasz barátaim s mikor aztán Stefi is bejött úgy ünnepelték, hogy szinte zavarba jött szegény kis lány, mit tudja ő! És persze a politika, amit elfelejtettem mondani, a jó finom politizálás a talliánokkal... Tittoni, Bettoni, Mattoni — és, sőt! sőt! (*Feláll*): Kossuth Lajost is ismerik, ezért szeretem Olaszországot!

Hübner: A kastélyt megnézte?

Mikár: A kastélyt? Ördögöt. Mi közöm nekem a kastélyhoz. Csak Stefi s a zászlós

mentek föl, nem győztem őket várni olyan soká maradtak, már éppen hogy indúlt vissza a hajó, ugyanaza kedves pici hajó, amelyen jöttünk, becsületszavamra s ugyanaza szép táj, a hegyek és minden és ugyanaza part, a tulsó part, s alig pillantom meg, hogy reszketni kezdek az egész testemben. Hát nem ott áll még az a betyár ló s még mindég iszik!?

Györgyike (*ártatlanul*): Kedves papa, az talán már egy másik ló volt.

Hübner (*karonfogva Mikárt*): Talán Mikár papa is inna valamit?

Mikár: Vermuto di Torino? És egy szelid kis alsóst kedves vőm? . . . No ne tagadja, látom, hogy nagy kedve van. . . .

Hübner: De hiszen nem is tudok.

Mikár: Netalántán néhány parti kasino?

Györgyike: Óh ne tessék kártyázni . . .

Mikár (*gyorsan Györgyikéhez*): Ugyan Györgyike édes leányom . . . Minden pénzemet kiadtam az Izolán . . . Ez itt biztos lira — igazi költői lira . . . a legköltőibb — legalább száz lira — cento lira! Mit szólsz, hogy elolaszosodtam? . . . (*Hübner után sietve*): Kedves Félix . . . mio caro amico . . .

Györgyike (*merengőn*): Csakugyan . . .

V. JELENET.

(Györgyike, Glanz.)

Glanz (*kihevülve és sietve*): Stefi itt van? Itt van? Nincs itt? . . . Kezét csókolom . . . Nagyon foglalt vagyok . . . (*Mindenütt keres a bokrokban.*)

Györgyike: Hát csak legyen . . . Én nem zavarom.

Glanz: Óh nem zavar, ha zavar . . . tengerész vagyok . . . Azért csak tessék beszélni hozzám, meghallgattom.

Györgyike: Dehát mit turja ott fel a bokrokat? Mit keres? Fészkét keres?

Glanz (*bájos és együgyű*): Egy kis madarat!

Györgyike: Óh!

Glanz: Stefikámat! Stefikámat!

Györgyike: A bokorban?

Glanz: Az előbb is egy bokorban volt s nem látszott belőle semmi csak a két lába.

Györgyike: Maguk jókat játszanak Glanz.

Glanz: Elbujocskát játsztunk a tav partján, benne a sziklabarlangokban és a bokrokban is benne . . .

Györgyike: Stefi biztosan lenn van a tónál. Itt nem volt.

Glanz: Óh láttam, hogy erre szaladt, erre bujt . . . Bevallom, hogy a legmélyebbre mennék szégyenemben ha ötöt nem találnám. Egy tengerész mindent megtalál, mindent meglát, a legkisebb dolgokat is meglátja, azért van két szeme, — jawohl Frau Admiralin! (*Közeledett volt Györgyikéhez s majdnem hozzá simult.*)

Györgyike meglepetten néz rá. Egy percig csend.) Maga búsul Györgyike tanti... (Távcsövet formál az egyik kezéből.) A toronyban szomorú a fény...

Györgyike: A toronyban?

Glanz: A homlokán... a szemében, úgylátom... Nézze csak... (keményen és buzditón): legyen hozzám teljes bizalommal. Én katona vagyok. Nincsen megleégedve az admirálissal, mondja? Talán unatkozik a szárazföldön?

Györgyike (elborultan): Menjen és keresse meg Stefit. Szedje föl a vitorláit...

Glanz (lelkes és üde): Már felszedtem és vitorlázom a szerelem habjain... Van abban valami elbűvölő dolog, valami rettenetesen vonzó, ami ellen nem tudok küzdeni, valami mámor mint egy rózsaszínű horizont, hogy van egy nagynéném, aki ép oly fiatal mint én...

Györgyike (önkéntelen): Fiatalabb...

Glanz (csak folytatva): Valami bűn ez itt köztünk, nem érzi?... valami menyei kísértés a szivemben benne, mintha a tiszta égen felhők elvonulnak...

Györgyike (megejtve és ideges nevetéssel): Maga egészen hülye Hugó, no hallotta most... És megcsalja Stefit...

Glanz: Óh milyen bohókás! Megcsalom?... Egy kis ártatlan flirt, semmi más. Gyerekjáték, elbujócska... Akar maga is? Akar velem bujócskálni? Inkább magával bujócskálnék... No jöjjön. Játszunk.

Györgyike: Nem.

VI. JELENET.

(Györgyike, Glanz, Mikár.)

Mikár (*feldultan és sietve*): Drága lányom... Drága lányom... Hallatlan, páratlan, rögtön vesztettem... már az első partit... Először életemben vesztettem... Jobban játszik mint én, micsoda ember! Adjál csak kölcsön hamar száz lirát, hogy fizethessek, hogy bizalma legyen.

Györgyike: Itt nincs nálam pénz... Zsebem sincs...

Mikár (*gyorsan Glanzhoz*): Borgese cento lire!

Glanz: Borgese?

Mikár: Borgen Sie...

(Glanz készségesen elővette a tárcáját.)

Györgyike: Óh papa... kérem...

Mikár: Mindegy már... mindegy... Visszahozom, visszanyerem...

Györgyike: Óh akkor inkább én... Majd hozok le pénzt... Tessék jönni...

Mikár (*menetközben*): Még nyerek a tetejibe, most jön a reváns... a reváns!... Csak tőkém legyen, majd adok én neki!.. (*A hangjuk elvész.*)

VII. JELENET.

(Glanz, Stefi.)

(*Már az imént, még a Mikár végső szavai közben, dallamos madárfütty hallatszott a terrass mélye felől, a sűrüből. Stefi van elrejtőzve ott s*

brilliánsan utánozza a madarat, csengő trillázással.)

Glanz (*elragadtatva*): Mily gyönyörű madár! Hol is van? (*Körbe forog maga körül s tekintetével keresi a fák lombjai közt a madarat.*) Ah igen ott! ott! . . . Óh nem ott! . . . Nem ott . . . Ugy járok itt, mint Siegfried, a Richard Wagner-től a Siegfried az erdőben, a kis madár után . . . Ach! du lieber kleiner Vogel! Sing nur weiter! Sing nur weiter!

Stefi (*egy csomó gally közül*): Kuku! itt vagyok!

Glanz: Óh Stefi, maga a kis madár . . . Csakugyan . . . milyen nagyszerű . . . Hol tanultál ezt?

Stefi: Az iskolában.

Glanz: Mindenütt kerestelek. Hol voltál belebujva?

Stefi (*kacagva*): Ezt nem mondhatom meg.

Glanz: Már nagyon busultam te utánad . . .

Stefi (*kedvesen és lágyan*): Hazudsz! Itt udvaroltál Györgyikének . . . (*Könnyelműen és elszólva magát*): Pedig annak hiába udvarolsz . . . Az rég mást szeret!

Glanz (*roppant érdeklődve*): Mást? Kit? Valami régebbi szerelem, szárazföldi patkány?

Stefi (*zavartan*): Én nem tudom . . . nem tudom . . . (*Automobil és igen élénken* :) Itt a mama! Itt a mama! (*A terrass mélyébe szalad.*)

(*Hangok kívülről is*): „A mama! A mama!”

Mikár (*kivülről*): Már itt van!? (*S megjelenve Hübnerrel.*) Hát mi lesz a játékkal? Itt van a friss pénz . . .

Hübner *(megjelenve és Mikárhoz)*: Majd folytatjuk később . . .

Mikár: Becsületszavára?

Györgyike *(előre szaladva)*: Hol a mama?

VIII. JELENET.

(Glanz, Stefi, Mikár, Hübner, Györgyike és Mikárné.)

Mikárné *(automobil-kostüm, pápaszem, nagy fátyol. Egy csöppet feldult és poros az uttól.)* Itt vagyok! . . . Ah végre! . . . Hála istennek. Micsoda utazás! Györgyikém . . . *(Magához öleli.)*

Györgyike: Mama . . .

Stefi: Kezét csókolom . . .

Hübner: Már alig vártuk . . .

Mikárné: Jó napot kedves Hübner . . .
Higye el nem jöhettem előbb . . .

Mikár: Bizony isten féltém, hogy eladnak az uton . . . minthogy nem tudsz olaszul . . .

Mikárné *(Glanzhoz, aki kezét esókolta)*: Képelem maguk ketten kedves Glanz . . . *(Stefit jelzi.)*

Glanz: Óh mi nagyszerűen mulatunk . . .

Stefi: Ma Izola Bellán voltunk . . . Képzeld a papa lovagolt . . . Hugó bevitt a kastélyba is . . . Egy régi történelmi kastély . . . Képzeld csak, belefeküdtem a király ágyába! . . .

Mikárné: Micsoda?

Glanz: Ne tessék aggódni . . . A király nem feküdt az ágyban.

Hübner *(Mikárnéhez, aki levette a kalapját,*

a fátyolt): Nem akar inkább felmenni a szobájába, kedves Mikár mama?

Mikárné: Kissé borzas vagyok, poros is, mi? Az a betyár soffőr úgy hajtott mint az ördög... Repültünk, ugrottunk, olyanokat zökentünk, mint egy ház... Közben mindig hátrafordult... Még pápaszeme sem volt neki, csak vigyorgott... ne tessék félni! ne tessék félni! Nem ám. Ne tessék. A hideg rázott. Rögtön felmegyek kedves Hübner, csak előbb hadd üljek itt egy keveset... Egy csésze kávé innám... Milyen gyönyörű itt!

Mikár: Majd én hozok a mamukának.

Hübner (*Mikárhoz*): Óh ne fáradjon...

Mikár: Dehogynem... A mamukának! (*Elsiet.*)

Hübnerné: Stefikém vidd be a kalapomat, a kabátomat a szobámba... Nézz utána, készítették-e vizet, sok vizet, jó meleget...

Stefi (*átveszi a kalapot, a fátyolt, a kabátot s egy fejmozdulattal Glanzhoz*): Gyerünk fel a szobába... (*Elmennek.*)

IX. JELENET.

(Hübner, Györgyike, Mikárné, majd Mikár.)

Mikárné: Hát hogy vagytok drágáim? Boldogok, mi? A legszebb idők! Csurog a méz köztetek, mi? (*Györgyike keze után nyulva.*) Mintha száz éve nem láttalak volna, pedig alig van két hete... Borzasztó az egy anyának,

egy anyának! Elhagyni a leányát a menyegzője után — borzasztó! Hiába mondja magának, boldog lesz, boldog lesz, ez az élet s így kell hogy legyen, mégis olyan ez, mintha valami csatába küldené a gyermekét, borzasztó az egy anyának. (*Hangsullyal és Györgyikére nézve*): Különösen egy olyan anyának, mint én vagyok...

Hübner (*kedvesen*): Nem történt semmi baj.

Mikárné (*megnyugodva*): Igaz? (*Györgyikéhez*) Hadd lássalak! Hogy vagy drága gyermekem?

Györgyike: Hogy lehetek én? Gondolhatja. Tíz napig egyedül voltam egy férfival. Ez rettenetes.

Mikárné (*Hübnerhez*): Nem nagyon bántotta a leányomat, mi? Olyan fiatal...

Mikár (*egy csésze kávéhoz*): Itt a kávé mamukám... füstölög... egyenesen a konyhából...

Mikárné: Köszönöm.

Mikár: Magam szűrtem... Nincs benne egyetlenegy légy...

Mikárné: Legyek vannak?

Hübner: Óh csak egy pár szunyog...

Mikár (*Hübnerhez*): No most gyerünk kedves Félix carissimo... folytassuk... Ragaszkodom a revánshoz. (*Karófogja*.)

Mikárné: Csak menjenek... csak menjenek... óh miattam... Én nem akarok zavarni senkit...

Hübner: Néhány parti revanche-al tartozom Mikár papának, minthogy elnyertem a pénzét.

Mikárné: Még maga nyer! Még a kártyán is! Milyen szerencsés ember...

Hübner (*távolodva*): A viszontlátásra... rögtön...

Mikár: Mit rögtön?

Hübner: Mi idelelni vagyunk a billiárd-teremben... Majd Györgyike megmutatja a szobáját...

Mikárné: Köszönöm...

(*Hübner, Mikár el.*)

IX. JELENET.

(*Györgyike, Mikárné.*)

Györgyike (*hirtelen megragadva a Mikárné kezét*): Tehát édes mama?

Mikárné: Tehát? Micsoda?

Györgyike: Óh ne tessék... Ne tessék vártni... még jobban izgatni engem... ne tessék... De hiszen látja —

Mikárné: Nem látok semmit. Azt látom, hogy itt gyönyörű, nagyszerű... Soha életemben nem láttam olyan virágokat mint itten. S azt látom, hogy boldogok vagytok. (*Szaglászva*) Micsoda aroma a levegőben.

Györgyike: Óh mama kérem...

Mikárné: Hadd meginni a kávémat Györgyike.

Györgyike: Hát azért vártam így —

Mikárné: Ígyál te is egy csésze kávét.

Györgyike: Hát azért vártam így lélekszakadva...

Mikárné: Lélekszakadva? Még te panaszkodjál leányom, ajánlom.

Györgyike (*erélyes*): Igenis én panaszkodom. Csakis én panaszkodhatom. Minden és mindenki él, virul, ragyog körülöttem s csak én vagyok a sötétben, a kijátszott, az elárult, a sötétben mint egy vak.

Mikárné: Óh nagy szavak! . . . Ismerem, megszoktam. Ez még a sziniiskola.

Györgyike (*mind makacsabb és hevesebb*): Tudni akarom mi történt! Jogom van hozzá! Alig győztem várni, hogy itt legyen . . . hogy láthassam, hogy beszélgessünk, hogy apróra elmondjon mindent. Számláltam a napokat, az órát . . . Kétségbeestem, hogy nem együtt jött a papával, törtem a fejem mi tartja vissza, miért késik, miért nem jön! Az életem mintegy elvan vágva, ketté van szakadva azon a ponton, ahol —

Mikárné (*szavába vágva s már-már felindultan maga is*): Ahol — erről jobb hallgatni . . . Tudjuk hol!

Györgyike (*remegőn*): Ahol Tersánszky Lacit lefogatta ártatlan létére mint egy gonosztevőt s engem agyonbeszélt, agyonijesztett, agyonfenyegetett s vitt mint egy bábót, mint egy félholt az oltárhoz . . .

Mikárné: Hát nem ez volt a legjobb rád nézve, nem-e a te legfőbb érdeked volt, gondolkodj csak egy kissé! Azt hiszem nincs okod megbánni, hogy hallgattál reám? Nézz körül . . . Úrinő vagy, gazdag, irigyelt, igen irigyelt . . . Egész Pest irigyel . . .

Györgyike: Bánom is én. (*Makacs.*) Én tudni akarom mi volt, mi történt, mert fogalmam nincs... Azóta, hogy elszaladt akkor éjjel, hogy a szobámba zárt és elment, nem is kérdezhettem többé, nincs fonalam azóta... egy nagy hézag amin átkergetett... Nem is állt szóba velem többé, csak őrzött és terrorizált. Elbódult voltam, gyáva, öntudatlan... Engedtem, féltem, mint egy buta gyerek, kivel elhitetik, hogy bűnös! Ah, itt vagyok és semmi gyermek többé!... Az életem az én életem, a multam is az enyém. És tudni akarom s tudni fogom!

Mikárné (*sziszegve a haragtól*): Ah! Györgyike!

Györgyike (*csak folytatva*): Mit csinált azzal a fiúval? Mi történt vele?

Mikárné (*önuralommal*): Semmi. Ami történt, megtörtént, vége, ez a multé — s nem tartozik reád s nem fogunk beszélni róla többé. Te férjnél vagy, itt vagy, virágok közt, a kék ég alatt, a saját villádban Olaszországban... Az urad imád, — punctum. Rád nézve jól végződött minden, örülj, az egész rút kaland — még hálát adhatsz nekem... A mulatság a tiéd volt belőle s az enyém a baj, a szaladgálás, a kétségbeesés, a megalázás, a szégyen!... Óh Györgyike, hát látod már sajnálom is, hogy eljöttem... Még mindig ilyen szívtelen vagy... Dehát mit akarsz te, mit is akarsz? Boldogtalan vagy vajjon, szerencsétlen, csalódtál abban amit az urad ígért, képzelhetted az életedet

szebben? Ami itt előtted van, körülötted, a magad ragyogása, a nyugalmad, a gondtalanságod, az urad szerelme ami körüllebeg, a családod jólléte végre, az apád, az anyád öröme, hogy ilyen szerencsében látnak, mindaz, ami már van s ami még szép és jó a jövőben lesz, hát nem nekem ad igazat, hogy helyesen cselekedtem? Nem-e igazolták az események nagyszerű anyai ösztönömet, melylyel megmentettem számodra mindent, még azt is, ami menthetetlen, ha egyszer elveszett...

Györgyike (*dacos haraggal s majdnem kacagva*): Óh azt nem! azt nem mentette meg... legföllebb elhallgatta... azt nem... csak hazudtunk Hübnernek, maga is, én is, megcsaltuk mind a ketten!

Mikárné: Nem igaz! Nem igaz! Megmentettem egy látszatot, megóvtam egy illúziót! Az egész élet titka ez, különben, hogy birnók elviselni! Csak az igaz, amit nem tudunk s csak az a gyönyör amiben hiszünk! Nem boldog ő? Nem-e ezerszer boldogabb, mintha bűnbánón a melledet verted volna előtte mint egy céda női személy? Ha már nem úgy lehettél az övé, amint az kellett volna, még tetéztél volna azzal, hogy megkinozzad, hogy kétségbeejtsed holmi meddő vallomással? Nem is volt jogod máshoz, mint hallgatni s megadni magadat. S legföllebb, ha magadban szenvedsz, ha ugyan van lelkiismereted! (*Végkép elkeseredve*): Óh nem, nem, nem Györgyike, nem akarok több jelenetet, éppen elég volt Pesten és Bécsben utoljára, ama neve-

zetes éjszaka . . . Éppen elég bajom volt veled . . .
 Én végigküzdöttem a magam dolgát . . . bejártam
 a kalváriámat . . . De most már hagyjál engem,
 — én megtettem a kötelességemet, de most már
 hagyjál engem, elég volt! . . . Kivagyok
 merülve a sok nyomortól, gondoktól, veszeke-
 déstől, lánycsöszködéstől — nem bírom tovább,
 öreg vagyok, rajtam a sor, hogy pihenjek, hogy
 én is élvezzek valamit, hogy legalább nyugtom
 legyen ebben a pár esztendőben, ami még
 hátra van . . . Felmegyek a szobámba! Hol van
 a szobám?

Györgyike (*remegőn*): Nem fog felmenni
 addig mama! Itt fog maradni!

Mikárné (*elképedve és hátrálva*): Micsoda?

Györgyike (*kábultan a dühtől*): Tudni
 akarom! Tudni fogom!

Mikárné (*megdöbbenve*): Te merészkedel!

Györgyike: Nem ismer engem . . .

Mikárné (*mind növekvő megdöbbenéssel*):
 Úgy látszik nem . . .

Györgyike: Ha meg is tört, ha megfélemlített leánysorsom egy döntő percében, ha gyermekésszel engedtem is, az egész életemen mégsem gázolhat végig, nem tépheti ki belőlem, ami még izzón az álmaimhoz, az egész multamhoz köt! Hát azt hiszi nem szégyenteljes az nekem, hogy egyik ember karjából a másikéba ájultam, hogy kétszer huszonnégyszer órá alatt két emberé voltam, azt hiszi nem utálom ezt!? S ha éppen attól szakított le, akinek oda kellett volna hogy adjon, azt hiszi beérhetem

azzal, hogy még csak ne is gondoljak reá! ? Hát ki vagyok én? Egy báb, egy érzéketlen, egy nyomorult, vagy egy szegény meghajszolt nő, akinek lelke van? Gondolja meg, ha le is győzött, ha sikerült is férjhez adnia, ha fényesen bevált is minden terve s ide sodródtam, lélekszakadva mint egy fergetegben, gondolja meg én szerettem azt a fiút és szeretem még, gondolja meg! Még csak jobban ingerel, vigyázzon, ha a gondolatom elé, az érdeklődésem elé is torlaszokat emel, hogy ott zúzzam szét a fejem valami nagy falon, ahol kutatnék utána. Itt vagyok elzárva, lekötve, messze hazulról, egy idegen világban, senkitől semmit meg nem kérdezhetek s nem tudhatok meg semmit, mint egy börtönben, semmit, ha maga nem mondja meg! Legyen szána lomm al irántam, amint én sajnáltam magát, mikor sírni és szenvedni láttam... Legyen szána lomm al... kínlódom látja, szeretek!

Mikárné (egy csöppet meggyöngyülve már, de még uralkodva magán): Nem szabad, hogy szeressed, vége, nem szabad! Az uradé vagy, csakis az övé, kötelességeid vannak, az uradé kell, hogy maradj. Annál jobb, hogy szenvedsz, még úgy illenék, hogy vezekelj s megváltsad múlt botlásodat. De az életed itt van, a jövőd, minden! A többi csak ábránd, gyerekség, a makacs fejed ideája! Majd elmúlik, majd elfelejtet, majd még kacagsz is rajta s jóval előbb mint gondolod! Én is voltam leány, én is mást szerettem, mikor az apadé lettem, azért mégis

három gyerekem volt vele, — az isten tartsa meg őket. De azt az embert, akit szerettem, kitéptem az életemből, holott egy katonatiszt volt, mégis kitéptem az életemből! (*Büszkén megindúl.*)

Györgyike (*vergődve*): Óh ne menjen... ne menjen még...

Mikárné: Mondj le!

Györgyike: De hiszen ha le is mondanék róla, ha most már legyőzve s elundorodva ki is akarnám tépni a szívemből, a sorsa mégis csak érdekelhet, a sorsa amit én okoztam, a sorsa ami én voltam neki!... Óh ne menjen... ne menjen még... Mondja meg mi volt vele, mi történt, mondja meg... és nem fogom zaklatni többé, nem fogok róla beszélni többé... esküszöm nem, csak mondja meg... hogy oly soká késett kedves mama, hogy nem tudott elutazni, ez is miatta volt ugy-e? Szóval mi volt? Mi történt? Mi volt vele? Mért nem láttam többé? Mért nem jött? Mért nem próbált jönni? (*S mind felindultabb s remegőbb.*)

Mikárné: Óh mért nem próbált?...

Györgyike: Mért nem mozdult?

Mikárné: Egyszerűen azért, mert nem mozdúlhatott!

Györgyike: Hogyan? Nem értem. Le volt csukva?

Mikárné: Le volt csukva.

Györgyike: Ártatlanul!?

Mikárné: Az én szememben bűnös volt!

Györgyike (*rémülten*): Óh a maga igazsága!

Mikárné: Az én igazságom az anyai szív!

Györgyike: Megvádolta! Megtudta vádolni! Egy csomó hazugság. . . hamis vád . . . Hogy lopott mi? Holott én voltam a tolvaj?! Képes volt rá . . .

Mikárné: A gyermekemért képes! A gyermekemért meg is öltem volna!

Györgyike: A kölykéért mint a párdúc, aki halálra mar . . .

Mikárné (*feldühödt és diadalmas*): Lecsukattam . . . le én . . . összetörtem!

Györgyike: Óh istenem . . . hogyan . . . Dehát lehetséges? Hát nem védte magát a szerencsétlen?

Mikárné: Az egész hotel ellene vallott . . .

Györgyike: Dehát nem mondta meg? . . . Nem hivatkozott reám? . . . Nem ordított föl, hogy a szeretőm, nem? Hát engem mért nem hivatott? A főtanu, gondolom, csakis én lehettem . . . a döntő vallomás! Én értem mért nem küldtek?

Mikárné: Mert nem engedtem.

Györgyike: Magától függött?

Mikárné: Tőlem, igen . . . Az idézéseket eltéptem . . . Neked most más dolgod van, csekélység! az esküvőd van . . . Ám vezessenek elő, addigra te már utazol, adieu! s ő ül tovább.

Györgyike (*egy nagy kiáltásban s eliszonyodva*): Ah!

Mikárné (*folytatva*): És vége van!

Györgyike (*magánkivül*): Óh nem! nem! Ez förtelmes! ez vérlázító! Óh istenem, mi csoda gazság — ember így még nem fizetett!

Önönmagamtól irtózom el... hogyan?! mert egyszer a karjába zárt, mert egyetlenegyszer megölelt. — megmételyeztem, egy egész életre, tönkre ment! (*Mikárnéhez, aki beszélni akar.*) Óh nem... nem... ne mondjon többet, egy szót sem... nem... hagyjon... hagyjon... mama... Szinte félek magától, — az anyámtól, ide jutottam, idáig hozott... az egész élet nyomorát kihányta ide eléem, hogy abban a korban melyben mások még hisznek, ujjongnak, leittasodnak én nem láttok mást csak gyalázatot... Mert két fiatal lény egyszer összeborult — óh a szerelem! a szerelem! az egész fejem, a szájam ize, az egész lelkem undorral van tele!

Mikárné: Tombold ki magad! Csak játszs színházat lányom!

Györgyike (*magánkivül*): Színházat! Rögtön meglátja. (*Hátrálva*) Hol az uram! (*Kiáltva*) Félix! Félix! (*Visszafordulva s Mikárné felé.*) Én elmegyek innen...

Mikárné (*rendületlen*): Eredj lányom... Úgy van... Eredj utána... Meg is fogod találni Bécsben. — már kieresztettem. A vádat is visszavontam, olyan biztos vagyok már... Sőt kárpótoltam is azért a kis időveszteségért...

Györgyike (*lázasan*): Már nem is hallgatom... (*Még jobban kiált*) Félix! Félix!

Mikárné (*rendületlen s remegő*): Kérődzködj el tőle... De élve nem mégy... Amilyen komoly ember, nem hiszem...

Györgyike: Öljön meg — azt se bánom... (*Hirtelen Hübner előtt, aki megjelent.*) Ah!

XI. JELENET.

(Györgyike, Mikárné, Hübner, Mikár.)

Hübner: Mi az?

Mikár (*egy csöppet izgatottan Mikárnéhoz*):
Mi történt mamukám? Éppen mikor nyelésben
vagyok...Mikárné (*aki Mikár felé ment a háttérben.
És remegőn*): Nyelésben!? Ha Györgyike beszél.
minden el van veszve...

Hübner: Mi lelte Györgyike?

Györgyike: Meg kell, hogy mondjam ma-
gának...Mikár (*egy lépéssel előre*): Györgyike...
hallgass a papára... a jó papára... (*Hübner-
hez*): De hiszen látja... Egészen fel van dülva...

Mikárné: Meg van örülve...

Mikár: Megörülök!

Györgyike (*Mikárhoz*): Óh hagyjon el...
Hagyjon kérem...

Mikárné: Nem lehet itt magára hagyni...

Mikárné (*Hübnerhez*): Félrebeszél... Ne
higgyen neki...

Mikár: Csak Anna volna itt, aki orvos...

Mikárné: Jöjjön kedves Hübner.

Györgyike (*kitörve*): Óh, hogy állnak itt,
hogy félnek! Hogy őriznék lihegve, amit
eladtak!Mikár és Mikárné (*egyszerre*): Györgyike
drága gyermek!

Hübner: Nem értem...

Györgyike: Nem engedek többé beleszólni

senkit... A magam életét akarom élni...
menjenek!

Hübner (*Mikárék felé*): Hagyjanak magunkra.
Mikár: De kérem...

Mikárné (*Györgyike felé*): Jól gondold meg...

Györgyike: Menjenek! Menjenek!

Mikárné (*Mikárhoz*): Mindennek vége...
mindent hiába csináltam... amilyen makacs...
már dachból is... mindennek vége...

Györgyike (*remegően*): Menjenek!

(*Mikár, Mikárné el. Hübner egy pár lépéssel
a háttér felé kíséri őket.*)

XII. JELENET.

(Györgyike, Hübner, majd végül Glanz.)

Hübner (*visszakerülve*): Megijeszt Györgyike... micsoda remegés ez... egészen sápadt, lázas... Mi lelte? Mit jelent mindez? Beszéljen.

Györgyike: Bizalommal vagyok maga iránt.

Hübner: Remélem.

Györgyike: Meg fog érteni engem...

Hübner: Hogyne!

Györgyike: Az életben vannak rettenetes percek ugy-e?

Hübner: Le kell küzdeni őket...

Györgyike: Mondja, hogy ne legyek gyáva.

Hübner: Csak nem fél tőlem?

Györgyike: Hogy végre egyszer nekem is legyen akaratom, becsületem...

Hübner: Becsülete?

Györgyiike: Látta, én nem akarom magát megbántani, nem is akarom, hogy szenvedjen, éppen maga szenvedjen, aki a legjobb köztünk, aki szeret engem... Én is szeretem magát... higgye el, én is szeretem... hát igen, hát csak úgy, szeretem... és vonzódok is magához, nem is lehet nem vonzódni magához, olyan igazi férfi... olyan különös ember... Maga nem hibás, sőt! senki sem hibás, csak én... mindent magamra veszek, mindent... a szüleimet sem akarom vádolni, minek az most már? Nem is illik, hogy egy gyermek a szüleit vádolja... végre is ők mégis csak azt akarták, hogy én boldog legyek, maga is azt akarta, hogy boldog legyek, de látta, az ember mindég haragszik azokra, akik azt akarják, hogy az ember boldog legyen s nem hagyják meg a maga útján, a maga sorsának, aminek lennie kell.

Hübner: A sorsa itt van...

Györgyiike: Nem igaz... Hallgasson meg.

Hübner (*mind erélyesebb*): A sorsa itt van velem. E fölfogáson kívül nem is engedek vitát.

Györgyiike (*a foga közt*): Maga nem enged.

Hübner: Ez meglepné? Hogyan! E két hét alatt, hogy itt voltunk, egészen magunkba itt, csak gyöngéd voltam, a leggyöngédebb, igaz. De tudok szigorubb is lenni, ha kell, ha az érzéseit, a gondolatait irányítanom kell, ami a kötelességem...

Györgyiike (*türelmetlen*): Óh hagyja, hagyja már...

Hübner: Nem hagyom...

Györgyike: Amikor itt állok . . .

Hübner: De miért is áll itt így hirtelen, egészen feldulva, nem tudom micsoda mult panaszokért?! Eleget voltunk egyedül . . . a lelket, a szívét, a titkait, óh a titkait, eleget kutattam, mért nem beszélt előbb? Igaz, akartam magát . . . soha semmit az életemben annyira nem akartam, mint magát, de le is tudtam volna mondani, ha elhárít, — szenvedni, meghalni tudtam volna, de soha semmi kényszer, hogy az enyém legyen, ments isten . . . még csak nem is gondoltam volna ilyen eszközökre, mert utálom feldúlni a békét, a rendet, a lelkek békéjét, ami szent. Ha nem akart eljönni hozzám, mért nem mondta meg?

Györgyike: Hát kérdeztek engem? Maga megkérdezett?

Hübner (*ideges kacagással*): Óh, a kitünő tréfa!

Györgyike: Ingatag voltam . . . gyöngé, megfélemlített . . .

Hübner: Azt mondta, nem akar vádolni senkit! . . .

Györgyike (*vergődve*): Már elvesztem a fejemet . . .

Hübner: Magától megkérdezték: szereti ezt az embert? Azt mondta: szeretem.

Györgyike: Óh, a templomban! Mit mondhattam volna . . .

Hübner: A templomban, mióta keresztények vannak, megesküsznek az emberek. Maga megesküdött nekem, talán nem is két hétre, —

legalább én nem így képzelem. A nevemet viseli, az enyém, a nőm — s imádom. Ez a helyzet, a végső szó, mindennek megfejtése köztünk. Azontúl . . . Azt mindenesetre sajnálom, hogy az anyja megérkezése ily hirtelen megbolygatta a nyugalját . . . én azt hittem, örülni fog neki.

Györgyike: Az anyám megérkezése okozta, hogy végre bevalljam magának, amit elhallgattam eddig!

Hübner (*roppant fölénnyel*): Györgyike tudja mit! Nincs is mit bevallania! Itt volt velem, állandóan velem, mióta férj és feleség vagyunk, itt láttam az életét mintegy feloldódva az én életemben, — néztem, figyeltem, követtem elragadtatva! Nincs szó, nincs hang, mely elrontaná e gyönyört és bánat sincs mely fölérne vele. A legkedvesebb volt, ami csak nő lehet, gyöngéd, finom, — oly kéjes, mennyei, hogy szinte nem is tudom mi az álom s mi a valóság mindebben, nem tudom. Itt volt, itt élt az én számomra, mint egy olasz virág itt virult nekem — az életem legnagyobb boldogsága volt! Csakis ezzel törődöm, mert csakis ez él, ez van, ez tart bennem. Minden egyéb nem érdekel.

Györgyike (*remegőn*): Óh!

Hübner (*átölelve Györgyikét*): Magára nézve is jobb szívem, ha megnyugszik s felejt. Nézze milyen gyönyörű itt, milyen nyugalmas . . . a tővize amint megremeg a végső világosságban . . . Mindjárt este lesz — az első csillag, nézze, most

tűnt föl az égen s mintha ide köszöntene, ide magához — O la divina! Az énekes is rögtön jönni fog... halászbárkáján az énekes... már jön is talán... este van, isteni gyermekem!... (*Az arca fölé hajlik.*)

Györgyike (*lázasan*): Óh nem! nem! nem akarom! nem!

Hübner (*hevesen*): Györgyike!

Györgyike: Meg kell, hogy mondjam! Meg kell hogy tudja!

Hübner (*lázasan*): Hallgasson...

Györgyike (*mind lázasabban*): Mielőtt a magáé lettem, a felesége...

Hübner (*mind hevesebben*): Hallgasson...

Györgyike: Két nappal az esküvőm előtt, egy éjjel, másé voltam...

Hübner: Hallgasson...

Györgyike: Másnak engedtem...

Hübner (*magánkívül*): Óh mit tesz az, minthogy szeretem! (*És az ajkát keresi.*)

Györgyike (*fuldokolva*): Óh nem! nem! irtóztató ez... nem bírom... nem akarom... Engedjen el... hadd menjek el...

Hübner: Itt fog maradni...

Györgyike: Meg kell hogy utáljon. A multam vétkes.

Hübner: A multja ott kezdődik, ahol a feleségem lett. Ha az ember szegény leányt vesz el, egészen mindegy, a multjában mi botlása volt. Rám nézve e perctől fogva számíthat minden, az egész élet, a jövő!... Arról, ami volt, soha egy szót nem fogunk

beszélni többé. Szeretem. Megtartom. Az enyém marad.

Györgyike: Elmegyek! Elmegyek!

Hübner: Próbálja meg!

Györgyike: Elakarok menni! elakarok...

Hübner: Tíz évig itt tartom bezárva, ha nem jól viseli magát.

Györgyike: Megszököm...

Hübner: Rendörökkel hozatom vissza...

Györgyike (*már beszámíthatlan a dühtől*): Gyűlölöm... gyűlölöm... ki nem állhatom...

Hübner: Nem igaz!

Györgyike (*egy mozdulattal mint a vadmacska, hogy meneküljön*): És csak azért is... Én karmolok!... Majd éppen magától félek, egy fazekastól félek... (*És még egy mozdulat, mellyel a Hübner karjába repül, mert ez gyorsan elébe került s felfogta.*)

Hübner (*megragadva Györgyikét*): Ha még egy szót szól bedobom a tóba. (*Felkapja.*)

Györgyike (*sikoltva*): Óh mamám! mamám! Segítség!... (*S hirtelen megpillantva Glanzot és könyörgőn, hízeltedőn*) Kedves kis Hugó!...

Hübner: (*Glanzhoz, hevesen*) Mit akarsz te?

Glanz (*aki ijedten sietett be s megdöbbenve megállott*): Mikár papáék küldtek le, hogy nézem meg nincs valami baj? Fenn ülnek a szobában egymás mellett, reszketve és sirva...

Hübner (*Glanzhoz*): Mondd meg nekik, nincs semmi baj... (*Egy árnyalat guny*) mindjárt vacsorázni fogunk... (*Glanz elsiet*) Megállj csak...

Nézd meg csak nincs-e ott a tulsó terrass alatt az énekes halászsom?

Glanz (*arccal a háttér felé*): Épp most jön...

(*Vizcsobogás az evező alatt. A csónak az est-homályban.*)

Hübner: Szólj le neki, hogy rögtön énekeljen... (*Györgyike arcába nézve*): A torreadort, ő már tudja... rögtön énekelje...

Glanz (*kihajolva*): Eh pescatore! Subito la cansone del Torredore!

A halász (*alantról*): Subito signor!

(*Az ének felhangzik. Glanz sietve el. Györgyike leroskad egy székre az asztal mellé.*)

Hübner: Hallja?... a Torreador-dal, amit olyan borzasztóan szeret... Milyen gyönyörűen hangzik az alkonyban, mely Pallanzára száll... A víz csodásan viszi tovább a hangot. A párás levegő felszívja magába s messzire elcseng vele. Nem-e úgy tűnik, csakugyan, mintha az egész tó melyen még remeg a fény, mintha az egész tó énekelne!

Györgyike (*az asztalra hanyatlott fejjel és zokogva*): Óh istenem! óh istenem!

Hübner: Hallja Györgyike?... a Torreador-dal a Carmen-ből... A Torreador, mikor leszurja a...

Györgyike (*toporzékolva*): A tehenet!

Hübner (*finom és gáláns*): Óh ne mondja ezt.

Györgyike: Micsoda ember! Micsoda ember!

Hübner: Semmi! Egy erős ember.

(*Függöny.*)

III. FELVONÁS.

(Hübnerék lakása Bécsben. Egy kis szalon. Ajtók a háttérben és balról egy ablakmélyedés.)

I. JELENET.

(Mikárné, Lori, Ida, majd szobaleány.)

Mikárné *(balról)*: Áh, ti vagytok! Az inas azt mondta két elegáns nő... Nem is képzeltem...

Ida: Kezét csókolom Lina néni.

Mikárné: Egy kis uzsonnát, mi? *(csenget)*

Lori: Meghallottuk hogy visszajöttél Olaszországból... hogy itt vagy Bécsben.

Ida: Képzelem milyen szép volt Olaszországban. Mikor tetszett jönni?

Lori: Ah minő szerencse! Minő szerencse!

Mikárné *(Idához)*: Tegnap este jöttünk.

Lori: Micsoda lakás!

Mikárné: Hadd már abba kérlek ezt a szerencsét Lori... már olyan sokat mondtad... *(a szobalányhoz aki megjelent)* Kaffe! Kaffe!

Lori: Már németül is megtanultál... Minő...

Mikárné: Németül! Egy pár szót, — az ételek és italok nevét ami ráragad az emberre...

No üljetek le . . . Mondom, tegnap este jöttünk . . . tegnap este mindannyian, jó egészségben . . . Hát te, hogy vagy Lori?

Lori: Sokkal büszkébb vagyok, semhogy megmondanám, hogy vagyok . . . (*A szobalány terít.*) Milyen gyönyörű teríték . . . sulyos ezüst kanalak . . .

A szobalány: Ich bringe gleich den Kaffee.
(*Távolodik*)

Mikárné: Ja! Ja! (*A szobalány el*) Magam is örülök egy kis kávénak . . . Így-úgy az ember, a sors veti ide-oda az embert . . . örömet lát, bánatot lát, utazik, szalad, liheg, itt Pallanza, ott Bécs, emitt automobil, ott hajó s még mi az ördög, de azért mégis ami a legjobb, — egy jó kis csésze kávé a legjobb! (*A szobalány hozza a kávé.*)

Lori: Milyen gyönyörű porcellán . . .

Ida: Hübner-féle porcellán, mama. Alt-Wien . . .

Mikárné: Nekem mindegy, akármilyen bögre is . . . (*Élvezettel fölélje hajlik és kanalazza a kávé.*) Amit sajnálni fogok, amit igazán sajnálni fogok: az a jó bécsi kávé . . . Viszek is haza magammal két kilóval Pestre . . . Ma este megyek haza Pestre.

Lori: Ilyen hamar?

Mikárné: Hamar? Idestova négy hete lesz, hogy eljöttem hazulról. Soha életemben nem voltam el négy hétig hazulról . . . Azt hittem, csak akkor leszek el négy hétig hazulról, ha meg leszek halva.

Ida: Óh Lina. néni!

Lori (*szürcsölve*): Csakugyan nagyon jó kávé...

Mikárné: Vegyél süteményt... (*Idához gyorsan*) Akarsz haza vinni süteményt a gyerekeknek?

Ida (*megdöbbenve*): Micsoda gyerekeknek?

Lori (*ijedten*): Még csak az kellene...

Ida: Már eltetszett felejteni, hogy leány vagyok.

Mikárné: No attól még lehetne gyereked. Iszom hamar még egy csészével. (*Önt magának.*) Már alig várom, hogy otthon legyek... alig várom. Minden nagyszerű volt, gyönyörű volt Pallanzában igaz, gyönyörű négy hetünk volt, nappal mindég sütött a nap és este mindég ragyogtak a csillagok... és egy nagy tó van ottan s egy halász, aki folyton énekel, mint egy örült... No hát egy olasz, mit mondjak neked, mind örült az olasz... és hegyek is vannak ottan tele hóval és virág, de annyi... Mégis alig várom, hogy otthon legyek, mindenütt jó, de a legjobb otthon... Pestnek nincs párja, most beutaztam a fél világot és mégis csak azt mondom nektek, nincs párja s most egészen egyedül leszek Pesten Mikárral s a Stefi leányommal...

Ida: Hát Anna nincs otthon?

Mikárné: Anna feljött Bécsbe s talán végkép itt is marad... Úgy tudom ő is Hübnerhez megy...

Lori és Ida (*egyszerre*): Ő is?!

Mikárné: A gyárba megy, gyári orvosnak megy... (*Lorihoz*) No még egy csészével...

Lori: Minő szerencse drágám! Minő szerencse!

Ida: Hát Györgyike hol van?

Mikárné: Györgyike kikocsizott Hübnerrel... Mindjárt jönni fognak...

Lori: Képzelem milyen boldogok.

Mikárné: Falják egymást! Én csak szeretem látni a lányom boldogságát, képzelheted szeretem látni, de igazán annyit turbékolnak és Olaszországban is a hat hét alatt, hogy ott voltak annyit turbékoltak, — ments isten, hogy panaszkodom érte, sőt! Hálát adok a jó istennek és holtukig csak turbékoljanak... De micsoda mesterség az anyai mesterség, micsoda muzsika, micsoda egy munka! Ah! haza, haza! Ki se nyitottam a bőröndömet, a tarisznyámat, hogy úgy mehessek egyenesen haza, mint egy jó öreg állat, amelyik huzta az igát naphosszat... Óh istenem, haza, pihenni, felejtetni, aludni, egy kicsit gondtalanul élni végre, óh istenem haza!

Lori (*hamis részvétellel*): Szegény testvérem neked sok bajod volt a leányoddal, mi?

Ida: Valami lopási dologról is hallottunk...

Lori (*mohón*): Igazaz, hogy —

Mikárné (*a szavába vágva*): Semmi sem igaz!

Lori: Minő szerencse!

Mikárné: Hagyjatok nekem békét! Hát azért jöttök ide, hogy itt szimatoljatok, hogy izgassatok engem?!

Lori: Ne bánj velünk ilyen rosszul Lina.

Neked érdeked az, hogy mi jó barátságban legyünk Györgyikével. Attól még neked marad elég, ha nekünk is juttat valamit. Nem szép így elhagyni a szegény rokonokat.

Ida: Jöjjön mama...

Mikárné: Hát elhagylak én benneteket? Hát bánom is én, amit Györgyike juttat nektek, ha az egész házáat odaadja nektek, bánom is én!

Lori: Hetek óta lessük, hogy vissza jöjjetek s rögtön feljöttünk...

Mikárné: Hát bánom is én, ha rögtön feljöttetek, ha mindennap is feljöttök, ha holnap is, holnapután is feljöttök, csak én ne legyek már itt!

Lori (*egyszerűen*): Bár szeretlek Lina, mégis jobb lesz, ha te már nem leszel itt. Neked inkább Pest való!

Mikárné (*majdnem rajongón*): Óh Pest! Pest!

Ida: Eddig még nagyon keveset kértünk Györgyikétől...

Mikárné: De hát kérjete, bánom is én ha az utolsó ingét is elkérjete... Neki még akkor is fog maradni...

Lori: Ingünk van nekünk is. Egy estélyi ruha kellene. Ida fellép a napokban a Ronacherben... élő képekben a Ronacherben.

Ida (*professionatus komolysággal*): Élőképekben mint meztelenül fekvő alak.

Mikárné: Dehát akkor minek az estélyiruha?

Ida: Nohát előadás utánra!...

II. JELENET.

(Mikárné, Lori, Ida, Mikár.)

Mikár (*a középről*): Óh nagyon örülök . . .
nagyon örülök.

Lori: Jó napot Franci! Meghíztál . . .
(*Üdvözlések.*)

Mikárné (*Mikárhoz*): Egy kis kávé?
Akarsz?

Mikár: Köszönöm, már ittam mamukám . . .
de hiszen tudod, . . . jó kis füstös bécsi kávé-
házak . . .

Mikárné: Estig nem fogsz enni. Utazunk.

Mikár (*élénken*): Óh ne utazzunk mamu-
kám . . . Mindig csak utazni, becsületszavamra . . .
legalább két napig maradjunk mamukám, fáradt
vagyok mamukám, fáradt vagyok . . . most kezdek
csak ismerős lenni Bécsben . . . egy kicsit ott-
honos . . . és szükség is van itt rám . . . az imént
két óra hosszat magyaráztam a kávéházban az
osztrákoknak Kossuth Lajost, a közjogi helyzetet
és mindent — majdnem sírtak! . . . Most kezdek
csak népszerű lenni . . . (*Loriék felé fordulva*):
Olaszországban olyan népszerű voltam már,
mint Garibaldi . . . (*Hirtelen emlékezéssel*): Ah,
volt egy lovam, egy cavallom — il cavallo: a
ló! — egy szomjas lovam aki becsület-
szavamra —

Mikárné: Ugyan hadd már abba . . .

Mikár: Ne utazzunk mamukám . . .

Mikárné: Egy szót se halljak.

Mikár: Anna sincs itt még . . . se Györ-

gyike, se Hübner, senki . . . Glanztól is búcsuzni kellene . . .

Mikárné: Ne törődj te a búcsuzásokkal... Majd mind itt lesznek mikor indulunk . . .

Mikár: Megszakad a szívem, ha a válásra gondolok . . .

Lori: Ne gondolj rá Franci.

Mikár: Könnyű azt mondani. Én nem vagyok nő. Nekem van szívem. Milyen jól éltem eddig . . . Nekem a nagy világ kell mint a madárnak, a nagy város, Bécs! Én itt szolgálatokat tehetek hazámnak!

Mikárné (*Loriékhoz*): No isten veletek.
(*Stefi megjelent. Lehorgasztott fej, mozdulatlan, gyászos szomorúság.*)

III. JELENET.

(Mikárné, Lori. Ida, Mikár, Stefi.)

Lori (*már távozóban és megpillantva Stefit*): Jó napot Stefi. No nem jössz közelebb? Nem is köszönsz?

Mikárné: Hagyjátok . . . hagyjátok . .

Ida: Kezét csókolom Lina néni.

Lori (*Stefi felé*): Dehát mi lelte? No jó utat. És irjál.

Mikárné: Isten veletek.

Lori: Holnap feljövünk Györgyikéhez.

Mikárné: Csak jőjjetek . . .

Mikár (*Loriék felé*): Nagyon örültem . . .
nagyon örültem . . .

Lori (*Mikárnéhez*): Tisztelem a pestieket... Megállj csak, kit is tisztelek? (*Hirtelen*): A Tersánszky Marit, a nagy tragikát... Nyilván még dolgod is lesz vele.

Mikárné (*megrezzelve, de uralkodva magán*): Köszönöm. Isten veletek...

(*Lori, Ida elmentek.*)

IV. JELENET.

(*Mikárné, Mikár, Stefi.*)

Mikárné (*alighogy betette az ajtót Lori és Ida után*): Hallottad? A Tersánszky Marit! Csakugyan... még lesz dolgom vele, még lesz! még lesz szent isten! Ki tudja mi vár reám otthon, micsoda újabb bajok, micsoda jelenetek, — micsoda marakodások ezzel a farkasnősténnyel, szegény fejem! (*Kétségbeesetten*): Dehát én nem fogok kijönni többé a csatasorból soha? Dehát ennek már sohse lesz vége többé?

Mikár: Ne félj mamukám, — ne félj semmit míg engem látsz... Majd beszélek én a Tersánszky Marival, a tragikával... majd beszélek, majd kibékitem... majd megmondom neki, hogy az ő Laci fia egy — (*Mikárné egy mozdulatára*) nem félek én, sőt, szembezálok... Meg is rázom, ha kell, meg én, megrázom... Jó ember vagyok, mindenki tudja, de ha ingerelnek...

Mikárné (*lenézéssel*): Te megrázod! Hiszen

pozdorjává zúz, hiszen olyat üt arra a buksi fejedre, hogy attól szédülsz, amig csak élsz... Úgyan hadd el, — az ő Laci fia... Mind csak beszéltek, csak jár a szátok... (*Stefihez, aki mozdulatlan*): Te meg mit állsz itt, mint egy sóbálvány? Inkább készülj... Én is felveszem már a kalapomat, — hol a kalapom? Hol a táskám?... Adni kell borraivalókat, intézzük el a borraivalókat, hogy ezzel is meglegyünk mire jönnek... Hol a táskám? (*Megtalálja*) Itt van... Meg van... (*Kotorász benne és sóhajtván*): Óh ez a táskám... Mit látott ez a táskám... ha beszélni tudna ez a táskám...

Mikár: Mennyi pénzed van mamukám!

Mikárné: Györgyike adott ide egy csomó pénzt, hogy mindenkinek adjunk borraivalót, nehogy utánunk beszéljenek...

Mikár: Óh azt a sokat még se kell odaadni...

Mikárné: Csak bizd rám... Van itt más pénz is, ami a miénk — (*egy árnyalat keserűség*): a mi borraivalónk... (*Egy csomó pénzt készítet elő*.) Hivd csak be a szakácsnét, a szobaleányt, az inast, a...

Mikár: Minek behívni ide őket, — finomabb, ha én kimegyek hozzájuk a konyhába s ott kiosztom köztük... Add csak ide az összeget.

Mikárné: Az ám... Te képes vagy rá s oda se adod nekik, amilyen jó ember vagy...

Mikár: No azt már kikérem magamnak...

Mikárné: Majd én elintézem... Stefi, hát lesz már vége ennek a gyászmisének itt mi, ?

Igyál egy kis kávét, estig nem eszünk ... (*Felveszi a kalapját*) Ötkor megy a vonat ...

Stefi (*hirtelen kitörve, nagy gyermekes zokogással, kétségbeesetten*): Ah! elutazunk, el kell válni! el kell válni! Ah! szenvedek! szenvedek! Senki a nagy világon még így nem szenvedett ...

Mikárné: Csak szenvedj. Esküszöm neked, nem törődöm vele mégha úgy szenvedsz is mint... Nekem elég volt, elég volt, elég volt, nem fogom veled kezdeni elülről, amit a nénédnél csak alig, hogy elvégeztem... Rajtad a sor, mi? a makacskodások, a zokogások, a toporzékolások, a dühös reszketések, most te kezdted el, most te következel, ha beleőrülök is mi? Nem lányom, nem ... Öreg vagyok, fáradt vagyok, végre is én se vagyok vasból. Miattam sirhatsz, böghetsz, porolhatod a szőnyeget, kiugorhatsz a bőrödből, még annyit sem fogok tenni, hogy tűt és cérnát keressek, hogy visszavarjalak ...

Stefi (*zokogva és toporzékolva*): Rossz anya ... Rossz anya ...

Mikárné (*szíven találva*): Ah! Rossz?! Én?! (*Egy pofon*) No nesze!

Mikár (*a nagy védelem*): Mamukám!

Mikárné (*felemelt kézzel*): Te! Te! Te is rögtön kapsz egyet, ha nem kotródsz innen... (*Kétségbeesetten*): Ah! hát lesz már egyszer belátástok végre! hát lesz már egyszer sziveitek, nyomorultak! Hát csakugyan egy igavonó állat vagyok én, akit lehet cibálni ide-oda, meg-

kinozni, agyongyötörni a végső lehelletéig? ... Dehát mit akartok még tőlem, mit akartok? Dehát nem megcsináltam nektek mindent, a nyugalmatok, a mulatságtok, a pénzetek, a jövőtök mindent. Hát nem eleget kinlódtam értetek, nem szaladgáltam az éjszakában fűhöz-fához, rendőrségre, börtönökbe, nem lihegtem föl ügyvédekhez, szerkesztőkhöz, kikhez még! — nem eleget tartottam a hátamat értetek, nem alázkodtam meg, nem fuldokoltam magamba elhagyottan, míg ti mulattatok, hálátlanok, mind! Értetek jártam be az egész gyalázatos utat, meghajszolva, megkergetve, értetek, mindannyiokért, mit akartok még!? Ah, bánom is én, ha jöttök, ha maradtok, bánom is én ... de én elmegyek, elmegyek, de én itt hagylak benneteket, nekem elég volt belőletek, mindannyitokból, az önzésekből, a lelketlenségekből, nekem elég volt a csavargásokból is, a külföldből is, és Bécsből is, Bécsből, egyétek meg!

V. JELENET.

(Mikárné, Mikár, Stefi, Györgyike, Hübner, Anna, majd a soffőr, majd Glanz és a virágoslány, majd inas és szobaleány.)

Györgyike: Mi az mama? Valaki megbántott? Ki bántott? Nem engedem bántani a mamát, az édes jó öreg mamát...

Anna: Kezét csókolom.

Mikárné: Óh! ... Semmi ... senki se bántott ... Készülünk ...

Hübner: Hát csakugyan mennek?

Mikár: Nagyban készülünk... (Az óráját kapva elő): Négy óra... ötkor megy a vonat... A podgyászsunkat mindenestre leszállítom.

Mikárné (Györgyikéhez és Annához): A válalkozó...

Hübner (Mikár felé): Csak tessék maradni, majd leviszik.

(Belép a soffőr egy csomó dobozzal.)

Györgyike: Mindenféle ajándékokat hoztunk itt a kedves mamának, és a papának is, Stefinek... s amit Pestre visznek, mindenféle emléket Bécsből.

Mikárné: Óh! óh! minek az... (Nagy kibontogatás): Nagyszerű...

Mikár: Boldog aki adhat...

Hübner (Stefihez): Ezt a liberty-t én hoztam a kis Stefinek... S ezt az övet ha el akarja fogadni...

Mikárné (aki hallotta ezt): Övet a szüzi derekára...

Mikár: Különös, hogy éppen egy kis porcellán ajándékot nem kaptunk...

Györgyike: Az könnyen törik papa...

Hübner: A bőröndökben a cipők és sámfák között... De majd küldök két remek amphorát...

Mikár: Egy szép boros kancsót szeretnék...

Hübner (Stefihez): No tetszik magának? S akar még egy karperecet is?.. nézze amethiszt?..

Stefi (Hübnerhez simulva): Óh az amethiszt... a kedvenc kövem. S egy tengerész tiszt.

Hübner: Még kedvesebb nekem.

Stefi: Szenvedek édes sógor. El kell válni Hugótól.

Mikár: Ez rimel. (*Gyorsan Annához*): Okvetlen beszélnem kell veled mielőtt utazunk...

Hübner (*Stefihez*): Még nem kell elválni... még el sem bucsuzott.

Stefi: Úgy tűnik nekem, meghalok. Pedig még olyan fiatal vagyok.

Mikár (*mint azelőbb*): Okvetlen beszélnem kell.

Anna (*nyugtalanul*): Jól van. (*De ebben a pillanatban Glanz Hugó a középről. Egy virágosleány követi egy kosár mindenféle virággal.*)

Stefi (*felocsudva*): Hugó-ó-óh!

Glanz (*élénken és boldogan*): Óh nagyon jó, nagyon jó... mind együtt vannak... kezét csókolom. (*Gyorsan visszafordult a kosárhoz és kiválogatja a csokrokat*): Az első a szeretett tenger-nagyné! (*Mikárné felé jön egy csokorral.*)

Anna (*a virágosleány felé fordulva és Mikárnéhoz*): Ugyanaz a leány aki már járt nálunk egyszer mikor a Bristol hotelben...

Glanz (*visszakerülve*): A második... (*Stefihez siet egy csokorral*): A kicsi kis torpedó... (*Megmarad előtte mennyei mosolygással az ajkán.*)

Anna (*a virágosleányhoz*): Sie sind dieselbe nicht war? Immer schön.

A leány: Mann bleibt schön wenn mann zwischen Blumen lebt.

Glanz (*visszakerülve*): A harmadik... (*Egy csokorral Mikárhoz*): Herr Baron von Mikár! A negyedik... (*Annának*).

Anna: De hiszen én nem utazom . . .

Glanz (az ötödik csokorral): És utoljára jön a cukor! (Györgyikének).

Györgyike: Én sem . . .

Glanz: Maguk azért kapnak, mert itt maradnak . . . (Gyorsan borravalót ad a leánynak).

Stefi (neheztelően Hugóhoz): Én azt hittem én vagyok a cukor.

A virágosleány (átvette a borravalót): Danke. Ich empfehle mich.

Mikárné (ünnepélyesen, bucsuzásra készen): Ugy hát édes gyermekeim . . . Györgyikém . . . kedves vöm . . . (Idegesen s meghatottan is, felhuzogatja a keztyűjét): Stefi vedd már föl a kalapodat . . . hol vannak a kabátok? . . .

(Egy inas hozza a kabátokat s két kis kézi bőrröndöt. A szobaleány követi ugyancsak kabátokkal a karján s a Mikár és Stefi kalapjával)

Györgyike: Dehát mért siet így kedves mama?

Hübner: Hisz még van idő . . . korán van . . .

Az inas: Das grosse Gepäck ist schon unten im Automobil.

Mikárné (az inashoz, ostentációval): Itt van magának a borravaló . . . (és a szobalányhoz): és magának is Fräulein . . . (Élénk: „danke! danke! küssdie Hand“ mindkét részről, miközben Mikárné már Annához fordul.) Ezt majd add a szakácsnénak fiam . . . te úgy is itt maradsz . . . Továbbá . . .

Stefi (Glanzhoz, miközben felveszi a kalapját)

és Glanz felsegíti a kabátját.) Te örülsz, hogy elutazom tengerész . . . Te már nem is szeretsz tengerész . . . Te meg fogsz csalni Györgyikével . . . Óh istenem, óh istenem . . . minek is ismertelek meg tengerész . . .

Glanz (*elég jókedvűen*): Ne legyél szomorú Stefikám. Fogok lejönni Pestre.

Stefi (*egy reménysugár*): Hogyan!? Le fogsz jönni!

Glanz: Hajón . . .

(Ezenközben az inas feladta Mikárra a kabátot, a kalapját is átnyújtotta. A szobaleány segített Mikárnénak, akinek egy nagy bő lebernyege van, ami fejedelemnői külsőt kölcsönöz neki. Miután ráadta, gyorsan az asztalhoz megy, leszedi a kávékészletet s kiviszi. Végső hajlongások, kézsókók. Az inas követi.)

Mikárné (*mint az előbb*): Úgy hát édes gyermekeim . . . a szívem fáj, bevallom . . .

Györgyike: Szegény mama . . . olyan jó volt együtt, nem igaz? Pallanza, a tó, a hegyek, a virágok és minden . . .

Mikárné (*inkább keserű emlékezéssel*): Óh igen a virágok . . .

Hübner (*Györgyike felé*): S a torreador-dal amit elfelejt . . .

Györgyike: Óh dehogy felejttem el . . . Itt van a fejemben, a szívemben, . . . a szívemben ami fáj . . .

Mikár: Most már ne fájjon senkinek a szíve, mennünk kell. Mindenki nyomja el az érzéseit, mindenki legyen erős, kemény, férfias mint én. (*Elérzékenyedik.*) A legszebb dolog a világon a család. És elutazni olyan, mint meghalni egy kevéset.

Hübner: Igaza van. Tudja, hogy maga egy kiváló ember, kedves Mikár papa?

Mikár (*önkéntelen és meggyőződéssel*): Tudom... Phő! Az egész titok az, hogy van szívem, hogy egy áldott jó ember vagyok, a rogyásig jó, a tébolyig. Olyan jó vagyok, mint egy darab kenyér — (*keres valami nagy metaforát*): egy darab kenyér tudja, az asztalon. S úgy bögnék most, hogy el kell válnunk, úgy bögnék, mint egy borjú, ha engednének, ha nem kellene nekem, mint családfőnek, mint törzsasztalfőnöknek, a legkeményebb példával előljárnom... Ki nem mondhatom, ki nem mondhatom mennyire fáj elmennem!... Csak most kezdek népszerű lenni Bécsben... (*És hirtelen Annához aki a közelébe került*): Anna fiam...

Anna: Rögtön...

Mikárné (*aki a bőröndje, a táskája körül van elfoglalva Györgyike mellett*): Segits csak Anna fiam... Ezt még mind be kell tenni a táskába... holott azt hittem ki se kell nyitnom... (*Anna segít.*) Óh ne nyomd ezt, ez egy kis habos torta, amit Stefinek viszek titokban, hogy ne nagyon szomorkodjon az uton...

Anna: Aranysziv...

Györgyike: Drága mama...

Mikárné: Ugyan hagyjátok el... egy öreg kotlós tyuk...

Stefi (*Glanzhoz*): Isten veled... Még egyszer hadd nézzelek... Hugó! Hugó! Nem, nem, ne szólj többé semmit. (*Sirva elfordul s távolodik.*)

Glanz (*zavartan*): Kijövök a vasutra...

Hübner: Mindnyájan kikisérjük kedves Mikár mama . . .

Györgyike: Hát persze . . .

Mikárné: Nem . . . nem, nem akarom . . . Ez kinos nekem, minek az? Csak maradjatok szépen itthon . . . nem akarom . . . Még Glanz is jobb volna, ha nem jönne, mert Stefi folyton pityereg . . .

Györgyike: Stefi szívem . . . (*Magához vonja.*)

Stefi (*sirva*): Óh hagyjál engem . . . Mindenki csak téged szeret . . .

Hübner: Itt kellene tartani velünk . . . Ha itt maradna?

Györgyike: Én nem bánom . . . szívesen.

Stefi: Óh nem lehet . . . nem lehet . . .

Hübner: Szóljak a mamának?

Stefi: Isten ments, már kaptam egy pofont.

Mikár (*végre Annához érve és felindultan*): Hát nézd csak . . . a mamának nem mertem megmondani . . . senkinek csak neked . . . A Tersánszky Laci itt csavarog Bécsben . . . itt van!

Anna: Tudom.

Mikár: Az imént meglesett odalenn, felém jött, megijedtem. Mint egy tigris, feldulva, kétségbeesetten . . . véres szemekkel . . .

Anna: Láttam . . . igen én is láttam, amint most hazajöttünk . . .

Mikár: Györgyike is?

Anna: Láta . . .

Mikár: Óh vigyázz! vigyázz az istenért! Most már csakugyan mindenre kész, mindenre el van szánva . . . Itt kószál lenn a ház körül,

itt bujkál a környéken s lesi a kaput, az alkalmat, hogy felrohanjon ide, hogy végezzen, amint mondja . . . végezzen, érted! Nem merek elutazni, reszketek, megőrülök . . . Vigyázz leányom, nagyon vigyázz . . . rögtön sürgönyözz — a mamáért, ha valami baj van . . .

Mikárné (*Mikárt jelezve*): Mit beszél az olyan sokat ottan? . . .

Anna (*Mikárhoz*): Csak tessék nyugodtan elutazni.

Mikár: Reszketek . . . reszketek . . . (*Megpillantva Györgyikét s nagyon aggódón*) Györgyikém édes . . .

Györgyike (*aki már unja egy csöppet*): De hiszem nem halunk meg . . .

Mikár (*még nagyobb aggódással s elszólva magát*): Nem tudom . . . nem tudom . . . (*s rögtön korigálva*): azaz, hogy mindannyian meghalunk egy nap . . . de mégis legjobb az ágyban, párnák közt, becsületszavamra . . .

Anna (*nyugtalanul*): Óh ne tessék . . . Tessék arra gondolni, hogy estére Pesten lesz, viszont fogja látni a barátait, el fogja foglalni ismét főnöki helyét az Abbázia törzsasztalánál, — és a billiárdasztalok és az alsóspartik és a közjogi helyzet . . .

Mikár (*már-már vigasztalódva*): Hát igen . . . hogyne . . . hát igen . . .

Anna: S el fog beszélni mindent, az egész utazását, olyan kedvesen, olyan pittoreszk módon, ahogy azt csak maga tudja és majd hallgatják és majd élvezik . . .

Mikár (*már-már felderülve*): Csakugyan...

Anna (*csak folytatva*): És odakünn, a nagy ablakok mögött, majd meglátja az embereket az Andrássy-úton, a gázlámpák alatt, a villamfényben, majd látja őket vágatva és elmosódva a homályos üvegen át, mint a kísérteteket. És a konflisok és az omnibusz, amelyik megy Budára, és a sok villamos — Pest, szóval Pest!

Mikár (*a szíve nevet*): Pest! Óriási lesz, mikor majd elmondom nekik a pallanzai lovas kalandomat, a szomjas cavallot... il cavallo a ló!... (*Már rohanna is.*) Isten veled Györgyike.

Györgyike (*nevetve*): Már szaladna is, mi?

Mikár (*visszakerülve*): Isten veled Györgyikém és mégis csak vigyázz magadra, nagyon vigyázz magadra... és köszönöm is, hogy olyan kedves voltál, az uradnak is köszönöm, az egy igazi úriember, most megismertem... egy nagyszerű, egy rendkívüli ember... ha én mondom elhiheted, én értek az emberekhez... a nagy tapasztalat és minden... (*Hübner közeledett.*) Minden igen nagyszerű volt, nagyon meg voltam elégedve, felejthetetlen napok voltak... És még lesznek is gyönyörű napjaink, mert most már legközelebb ti jöttök Pestre és a mi vendégeink lesztek ottan... Nagyon köszönöm kedves vöm, nagyon örültem, igazán kimondhatatlanul, becsületszavamra — szervusz és ne felejts el engem (*megcsókolja*)... és te se felejts el engem Györgyike, gondolj néha-néha a jó papára a távolból is... a szegény jó öreg papára... Végre is, nincs is olyan

távol... Ausztria-Magyarország testvér állam,
no nem bánom... csak te legyél egészséges
és szeressél és irjál is... No isten veled
(*Halkabban.*) És Györgyike szívem, minden
pénz a mamánál van megint...

Györgyike (*egy borítékot nyújt át*): Már
eztelkészítettem magának, hogy magánális legyen.

Mikár (*gyorsan átveszi*): Köszönöm gyer-
mekem...

Györgyike: S rendesen fogok küldeni
magának is, havonként, vagy inkább heten-
ként, mi?

Mikár: Drága gyermekem... Hetenként.

Györgyike (*visszakerülve*): Most azonban,
sajnos, ha csakugyan menni akarnak...

Hübner: Fél öt...

(*Nagy mozgás, készülődés.*)

Mikár: Menni kell! Menni kell! (*Annához*):
Vigyázz Anna fiam... nagyon vigyázz...

Anna: Kezét csókolom papa.

Stefi: Szervusz Anna.

Mikárné (*a középén, a bő lebernyegben mint
egy királyné, pillanatnyi küzködés után és nagyon
meghatottan*): Isten áldjon lányom... Nem is
tudok mit mondani e percben, nincs is mit mon-
danom többé, nem is megyek valami nagyon
messzire téled, nyilván nemsokára megint látni
is foglak s mégis... olyan különös ez, olyan
fájó a szívemben mintha bele hasitanának. Olyan
különös ez, mintha a világ végére mennék, mintha
nagy hegyek és tengerek fognának elválasztani
bennünket egymástól...

Györgyike: Óh mama! . . .

Mikárné: Isten áldjon . . . Viseld jól magad, ígérd meg . . .

Györgyike: Igérem.

Mikárné: Szeresd az urad, becsüld meg . . . légy kedves, gyöngéd, olyan könnyű ez neked ha akarod, hiszen imád téged, bolondul érted . . . a legnagyobb, a legnemesebb szenvedély ez, ami ennyit meg tudott bocsájtani! Légy odaadó, légy hű, főleg testben és lélekben is és gondolatban, hű, érted, ez a legszebb női erény, az egész nő, az igazi nő! Most már tulvagy minden kísértésen, ismered az életet, mindent . . . egészen kiváltságos helyzetben vagy, a jó isten elhalmozott, egymagadnak több jutott mint száz másnak együttvéve, becsüld meg, tartsd meg, mert hiszen nem lesz mindig anyád aki rendbe hozzon mindent . . .

Györgyike: Ne tessék rám haragudni, ha kissé rossz voltam néha . . . Tessék nekem megbocsájtani . . .

Mikárné (*nagyon melegen*): oh megbocsájtok . . . az egész szivemből megbocsájtok . . .

Györgyike: Az ember olyan ostoba . . . nem tudja, nem látja a dolgokat . . . különösen ha fiatal ugye s ha nem tudja leküzdeni az ösztöneit, a természetét . . . De azért mégis, valamit javultam, mi? . . . Nohát köszönöm amit tett értem, köszönöm mama . . .

Mikárné: Nincs mit . . . Nem is kívánok hálát, nem is kell . . . Csak azt akarnám, hogy aggodalom nélkül mehessek el, hogy távol tőled,

otthon, végre én is egy kicsit nyugodtan lehessek, megérdemlem leányom, hidd el, megérdemlem...

Györgyike (*nagyon élénken*): No hát, hogy egészen nyugodt legyen... valamit megsugok magának, mint Éva sug „Az ember tragédiájá”-ban... (*A Mikárné füléhez hajlik*).

Mikárné (*megremegve és sirva*): Óh micsoda öröm! Nagymama leszek! Óh Hübner! Hübner! Köszönöm!

Mikár (*közeledve Mikárnéhoz*): Kérlek Stefi is jelen van... (*Hübnerhez*): Gratulálok... .

Hübner: Nagyon örültem kedves Mikár mama, igazán nagyon örültem... és én is köszönök sok mindent...

Mikárné: A viszontlátásra. (*Távolódik.*)

Hübner: Nemsokára. (*Stefihez*): Isten vele édes...

Mikárné: No gyerünk haza... Stefi, előre! (*Hirtelen megpillantva Annát*): Szegény Anna fiam. meg se csókoltalak... meg se kérdeztelek mi is lesz veled?... Hát írál fiam mindenről, Györgyikéről is, mert hiszen ő amúgy se fog irni soha...

Anna: Kezét csókolom...

Hübner: Hát csakugyan ne kísérjük ki a vonathoz?

Mikárné: Óh nem... nem... (*Már az ajtóban*) Isten veletek! Minden jót! Isten veletek!

Györgyike: A viszontlátásra! A viszontlátásra!

Glanz (*távozóban Stefivel és Mikárnéhoz*): Dehát mért nem inkább hajón mennek?

Mikárné (már kívül az ajtón, Györgyikéhez):
Óh ne kísérj ki... hadd menjünk már... felesleges...

(*Hangok kívülről és bucsuzások.*)

Mikár (Annához a küszöbön): És vigyázz!
vigyázz! Isten veled! (*El*).

VI. JELENET.

(Hübner, Anna, majd Györgyike, a szobaleány.)

Hübner: Anna... Dehát mit mondott magának? Mi lelte?

Anna (*mozdulatlan*): Semmi...

Hübner: Tegnap este óta, hogy megjöttünk, hogy itt találtuk, alig volt egy percünk egymással.

Anna: Maga irt, még Pallanzából irt, hogy feljöjjenek Bécsbe s már itt legyenek mire megérkeznek...

Hübner: S itt volt, itt van, — köszönöm...
Lássa... (*És folytatná, de Györgyike megjelent.*)

Györgyike: No elmentek... (*Hirtelen*):
Valami beszédjük van egymással?... Zavarok?... (*Az automobil alantól.*) Most indulnak... (*Az ablakhoz siet*) A zászlós vezet... Stefi mellette... A soffőr hátul a kocsiban, a mama s a papa közt — nagyszerű! (*Mintegy leszólva*):
Kezét csókolom... Felnéztek... Repülnek...

Hübner (*Györgyike mögött az ablaknál*):
Az a bolond fiú...

Györgyike (*viSSzakerülve az ablaktól*): Elre-

pültek . . . (*Egy percig csend, aztán sóhajtv.*)
Levetem a ruhámat . . . Ma már úgyse megyünk
el hazulról?

Hübner: Nem akar jönni az Operába?

Györgyike: Mit játszanak? (*Hirtelen emléke-
zéssel*) Óh tudom, bizonyosan a Carment! Isten
ments! Maga mindég csak ezt nézné, ezt em-
legeti . . .

Hübner: Eszembe se volt. Nem is tudom
mit játszanak. Én is szivesebben maradok itt-
hon. Csak a gyárba fogok átmenni később.

Györgyike: Akar teát? (*Annához.*) Akarsz?
(*Csenget.*) Odabenn nálam, az én szobámban,
vagy inkább itt? Jobb itt, mi? Nálam minden
ki van hányva még, ahogy megjöttünk tegnap . . .
(*A szobaleányhoz, aki megjelent.*) Bringen Sie
Thé . . . Addig levetkezem.

A szobaleány: Die Gnädige wirdt sich aus-
kleiden? (*Györgyike egy igenlő jelére jobbfelé
megy és eltűnik.*)

Györgyike (*folytatva*): Felveszem a Sybilla
pongyolámat, a fátyolokkal, a mit maga szeret . . .
A nagyon ügyes háziruhámat. (*Jobb felé megy.*)

Hübner: Csak soká ne maradjon.

Györgyike: Rögtön itt leszek. (*El.*)

VII. JELENET.

(Hübner, Anna.)

Hübner (*alig, hogy Györgyike elment.*) Hát
lássá . . . Ha végleg itt akarna maradni Bécs-
ben . . . Ha elakarná foglalni, amint azt meg-

irtam magának, a gyárorvosi állást nálunk . . .
Nincs kedve hozzá? Nem akar?

Anna: Nem tudom . . .

Hübner: Holott, hogy rögtön eleget tett a hívásomnak, feljött s megvárt itt, azt hihettem . . .

Anna: Nem azért irt, nem azért hívott, —
óh tudom, — hogy itt orvos legyek a gyárban . . .
Csodálom, hogy kerülő utakon . . .

Hübner (*megremegve*): Igaz. De lássa, az ember szégyellős olykor, gyöngé, kicsinyes, még az olyan ember is, mint én. Holott menni kell nyiltan a cél felé. Hát igaz. Nem azért irtam. Másért. Magamért. Amit soha senkinek be nem vallanék: szükségem van magára. Valami ösztönszerű bizalmam.

Anna (*nyugtalan, de mosolyogva*): De hiszen alig ismer . . .

Hübner: Nagyon jól ismerem.

Anna (*gyorsan*): Mit kíván tőlem? Mit kívánhat?

Hübner: Ami történt, itt Bécsben, a házasságom előtt, mind tudom. Azt is, ami szerepe magának volt . . . Tudom, hogy küzdött mint senki — mi mindenért, mit mondjak? Értem.

Anna: A nővérem érdeke volt . . .

Hübner: A maga tiszta lelke volt . . .

Anna: Óh mit akar? Valami jutalmat, nekem is? . . .

Hübner (*szenvedő szégyenkedéssel*): Óh hallgasson . . . Dehát mi ketten nem-e nézhetünk hazugság nélkül az egymás szemébe, mint két becsületes ember? Ha közeledtem magához, ha

itt van előttem, ha lefogom az első percben mely kínálkozik, nem-e azért van, mert magára szorulok? Óh nem azért, ne higgye, mintha önmagamnak nem volnék elég s meggyöngyülve vagy megtántorodva egy nő felé kellene nyujtanom a kezem... Sőt! Amit teszek, amit tenni akarok az erőm még, az erőm, — mindaz ami forr bennem: — *(egészen halkan, mint egy vallomás)* óh a szenvedélyem... *(És forrón)*: Szeretem ezt a gyermeket, mint soha senkit ezen a világon. Leköt, elbűvöl, érdekel, — elmámorit... betölt! s oly csodálatosan, hogy az életem egész értelmét benne látom, Györgyike! — s ami e névhez fűződik, minden! Hogy élek, hogy lélegzem, hogy tudom miért vagyok a világon. Ah, itt van a nő, itt van legyőzve, a szíve a kezemben, csak ez világít s előre világít, — mit bánom én, ami volt. Egy szó, egy hang e multból nem él közöttünk többé, csak az él ami lesz, aminek lennie kell, amit akarok, hogy legyen: a teljes derű, a fény! *(S mind hevesebben)*: Sejti e már mi van még az utamban, mi bánt, mi zavar e gyönyörben, sejti már? Egy ember...

Anna *(felindultan)*: Maga tulbecsüli az erőmet... én ezt az embert meg nem ölhetem... Mit tehetek én? Ha küzdöttem is a multban, megengedem, magáért, mégis csak nő vagyok, gondolja meg... Ha volt is erőm, gyöngéim is voltak, sőt! ami a legnagyobb baj, hogy szívem van. Ebben az egész történetben én csak szenvedtem s továbbra is csak szenvedhetek!

Hübner: Csak szenvedhet, miért? Hogy értsem ezt? Ha kitart mellettem, ha segít mondjuk, mikor a házaseletemben, mert erről van szó, a teljes megnyugvást és békét keresem, valami megoldást amelyben, értse meg, minden megbékül magam körül, maga csak szenvedhet, miért? Ha fájna magának, hogy Györgyikével csakugyan boldog legyek, úgy hát mi volna ez, gondolja meg...

Anna (*egy árnyalat keserűség és harag*): Mi volna?

Hübner (*majdnem nevetve*): Óh dehát nem... nem... bocsássa meg...

Anna (*élénken*): Az ugye, hogy szerelmes vagyok magába, az ugye hogy szeretem?

Hübner (*finoman s szinte alázattal*): Hát szerelmes?

Anna (*kacagva*): Óh istenem! óh istenem!... (*Hirtelen más hangon, heves és rendületlen*): Semmi sem fáj, semmiért sem szenvedek... Mindent amit akar, mindent megteszek, beszéljen!

Hübner (*hevesen*): Hol van az a fiu?

Anna (*elszántan s kiméletlenül*): Itt van Bécsben.

Hübner (*mind hevesebben*): Itt Bécsben, hol?

Anna: A háza körül odalenn, aki les...

Hübner (*remegőn a haragtól*): A tömegben, ha megismerem...

Anna (*rejtett diadallal*): Hát mégis csak fél, mégis csak félti Györgyikét?

Hübner (*nagyon erélyesen*): Csalódik! Nem

Györgyikét félttem, nem többé, nem! A nyomortól félek ami e szerencsétlen fiut valami vad cselekvésbe kergetheti, mert hiszen meghurcolták, szenvedett s talán csak nem éri be ezzel!? Az ifjúságától félek, a szenvedélyétől ami elragad, — a téboly! mit tudom én micsoda lelke van, mit mer! (*Mind hevesebben*): Dehát mért nem jön már, mért nem tör be ide, mért nem kerül elélem? Én úgy érzem ölnék az ő helyében. (*És hirtelen ijedten a saját hangos szavától, gyorsan a jobboldali ajtóhoz megy, kinyitja. És mepillantva Györgyikét aki ott áll a küszöbön*): Óh Györgyike! (*A hangja erősen neheztelő, majdnem felháborodott és hátrált is megdöbbenve.*)

VIII. JELENET.

(Hübner, Anna, Györgyike.)

Györgyike (*a Sybilla-pongyolában. Hatásos és merész házi ruha, a vonalak és konturok oly heves kiváltsáival, hogy már nem tudni mi a szövet s mi a női test benne. És egy kissé sápadt a nő, de különben nem látszik felindultnak. A hangja rejtélyes s alig tájékoztató.*) Nagyon téved ha azt hiszi, hogy hallgatóztam...

Anna (*maliciával*): Ilyen soká öltözködtél?

Györgyike: A szobalánynyal rakosgattam odabenn... Különben nem is kellett hallgatózni, olyan hangosan beszélt... (*Mosolyogva s melegén, egy árnyalat guny is*): A hév, a tűz az ami magát fellobogtatja, a lélek ami zeng mint a ha-

rang... Tudja, hogy maga külömb, bizony isten külömb mint Novelli akit egyszer láttam játszani Pesten!...

Hübner (*egy árnyalat komorság*): Én nem játszom...

Györgyike (*egész nyugodtan*). Nézze drágám.. olyan egyszerű az ... maga adjon annak a szegény Tersánszky Lacinak valami kis állást a bankban...

Anna: Micsoda bankban?

Györgyike: A gyárban akarom mondani. Vagy máshol is vannak ilyen gyárak és telepek ahol maga ismerős, ahol befolyása van, ahol maga az első ember. Küldje el oda. Azt mondta Hamburgban is...

Hübner: Azt is mondtam Györgyike, emlékezzék, hogy soha erről köztünk —

Györgyike (*gyorsan és kedvesen*): Egy szót se, maga se! Inkább nézzen meg, nem gyönyörű ez? (*Megfordul*): Nem vagyok én egy isteni nő, egy drága gyermek, mondja? Ha térdre ereszkednék előttem, éppen megcsókolhatja a térdemet, mint egy sphinx kacsóját.

Anna (*érdeklődve*): Miért éppen egy sphinxét?

Györgyike (*mepillantja a szobaleányt, aki jobbról jön.*) De hiszen nem is kaptak teát szegénykék... Szép kis háziasszony vagyok én?

(*A szobaleány megállott volt a középső ajtónál s elmegy, mikor Hübner felel.*)

Hübner: Köszönöm. Nekem most sajnos el kell mennem egy órára.

Györgyike (*hizelkedőn*): Sajnos . . . Siessen vissza tudja, s akkor szépen megvacsorálunk kettesben, (*Anna az eszébe jut*) hármásban, sőt négyesben, mert a kis Hugó is nyilván idejön vissza a vasutról és adnom kell neki vacsorát, sőt pezsgőt is adok neki, meg kell vigasztalnom, nem igaz, hogy Stefi elutazott . . . (*Egy mozdulattal*): Adjam oda a kalapját, a botját? (*Már hozza is.*) Itt van a keztyűje is . . . (*Csókra nyújtja a kezét s igen kedves.*) Akarja a kezemet? Anna előtt nem lehet mást . . . (*Bizserkedőn*): No ne olyan sokáig . . .

Hübner (*mosolyogva*): Maga csakugyan, egy isteni nő . . .

Györgyike (*követelőn*): És még mi?

Hübner: Egy drága gyermek.

Györgyike: No látja . . .

Hübner (*Anna felé egy fejmozdulattal és Györgyikéhez*): A viszontlátásra . . . (*El.*)

IX. JELENET.

(Anna, Györgyike, majd végül a szobaleány.)

Györgyike (*visszakerülve, leroskadva egy pamlagra és sóhajtván is*): Micsoda ember! Egy örült . . . Egy oroszán . . . nem is ember!

Anna (*csendesen*): Minden szót hallottál.

Györgyike (*a lábát lóbálva s könnyedén mint a madárfütty.*) Bánom is én.

Anna: Dehát mit bánsz te? Semmit? Dehát bánj már egyszer valamit végre! . . .

Györgyike (*mélyen s nagyon öntudatosan*):
Azt bánom, hogy születtem.

Anna: Ebben minden benne van, igazad van.

Györgyike (*hátrahajlott fejjel a mennyezetre meredve*): Azon gondolkodom, hol volnék én, ha nem volnék ezen a világon.

Anna (*sóhajtva és megadással*): A mennyországban nyilván...

Györgyike (*elmerengve, s epedőn mint egy gyönyörű képzet előtt*): Óh a mennyország!... (*Más hangon és visszatérve*). Talán itt mégis jobb és szebb...

Anna: Ha szived volna...

Györgyike (*meglepetten*): Nincs szívem?

Anna: Csak a magad számára van.

Györgyike (*gyorsan és önkéntelen*): Bánom is — (*de rögtön az ajkára csapja a kezét*): Leakarok szokni erről... Hallgass rám Anna, maradj itt Bécsben, ne légy büszke, fogadd el azt a gyárorvosi állást, olyan nagyszerű lesz itt Bécsben... Legalább szabad vagy, velünk élhetsz — egy csomó új embert is fogsz látni, még férjhez is mehetsz...

Anna: Óh hallgass Györgyike... kérlek...

Györgyike: Hát itt maradsz? Hát elfogadod?

Anna (*csendesen és megadással*): El, igen, — itt maradok.

Györgyike: No látod! Csakhogy megjött az eszed!...

Anna: Te mondod ezt?! Igazán csodálom a bátorságodat!

Györgyike (összevont szemöldökkel): En is csodálom magamat ... (Ebben a pillanatban hangok kívülről mintegy az előszobából s rögtön a szobaleány az ajtóban tétován s habozva.) Mi az?

A szobaleány (aggódón): Ein Herr ...

Anna (aki felállott volt és gyorsan a közép felé ment s megdöbbenve): Óh!

X. JELENET.

(Anna, Györgyike, Tersánszky László.)

László (elháritva a szobaleányt és remegőn):
Ha nem eresztenek be...

Anna: Hogyan merészel?!

László: Györgyike!

Anna (a kinyújtott karjával az ajtófélfán):
Nem engedem...

Györgyike (Annához nyugodtan): Óh engedd.
(Lászlóhoz.) Csak gyere be...

Anna (remegőn): Elküldök az uradért...

Györgyike: Egészen felesleges.

Anna: Gondold meg...

Györgyike: Mindent meggondoltam... bízd
rám... eredj... hagyj magunkra (balfelé tusz-
kolja.) De hát nem látod milyen nyugodt vagyok.

Anna (aküszöbön): Ittfogok örködni melletted.

Györgyike (élénken és unottan): Megint!
Még nem untad meg? Óh eredj Anna...
eredj... (Rá zárja az ajtót, a kulcsot kivéve. És
Tersánszkyhoz): Te pedig ne félj semmit s jöjj
közelebb...

XI. JELENET.

(Györgyike, Tersánszky László.)

László (*remegőn*): Hát itt vagyok . . .

Györgyike: Hát itt vagy . . .

László: Előtted végre! . . .

Györgyike: Elöttem . . .

László (*hirtelen zokogva*): Györgyike! Szerelmem! Györgyike!

Györgyike: Hát rögtön sírsz is? Hát ezzel kezded? Nem akarom, hogy sírj. Nem tudok síró embert látni. Már magam is eleget sirtam életemben. Elég volt. Nem lehetne egy kicsit vidámabban beszélni? Unom a tragédiákat!

László: Hát mivel kezdem? Hát kezdhetem-e máskép mint zokogva? Mit mondjak? Beteg vagyok, megkínzott, összetört! Ha tudnád mit szenvedtem . . .

Györgyike: Nem is nézel ki olyan rosszul . . .

László (*halkan és restelkedőn*): Két napja koplalok . . .Györgyike (*őszintén és önkénytelen*): Pedig meg sem hívhatlak vacsorára . . . az uramat sem ismered . . .László (*megremegve*): Óh Györgyike ne gunyold e nyomort, vigyázz . . .

Györgyike: Nem gunyolom, bizony isten . . .

László: Amit szenvedtem, ami történt, érted volt, miattad!

Györgyike (*erélyesebben*): Nem gunyolódom, mondom! Segíteni akarok rajtad . . .

László: Segíteni? Hogy érted ezt? Ugy

beszélsz velem mint egy idegennel? Hát ki vagyok én? Valami koldus aki alamizsnáért jön ide? . . .

Györgyike: Ugy nem jössz mint egy főherceg, az biztos . . .

László: Ugy jövök, mint akit megcsaltak, akit megöltek . . . úgy jövök, mint egy áldozat, mint a szerelem mártirja . . .

Györgyike: Óh hadd a szavakat . . .

László: Ugy jövök, mint a szeretőd!

Györgyike: Ezt nem illik a szememre vetned!

László (*feljajdulva*): Nem illik?! Ebben a kétségbeesésben még mérlegeljem is mit mondok, keressem a szavaimat? Még én legyek az alázatos, a vezeklő én, én, akit mindenből kifosztottak? Dehát nézz rám, nézd, micsoda éjszakából kerülök elő, micsoda örvényből sikoltok fel hozzád! . . . Dehát mondd meg mit vétettem, mi a bűnöm azonkívül, hogy szerettelek! De hiszen úgy kellett volna berontanom ide, lihegőn mint a vad, úgy kellett volna, hogy megfojtsalak, megfojtsalak, igen! Hetek óta leslek itt, várlak vissza . . . hetek óta az örüléshez közel . . . Az este végre láttam itt vagy . . . a világos ablakokat láttam, árnyakat az elborult szemem előtt, itt vagy, fön, oly közel, hogy a hangomat meghallanád ha kiáltok, oly közel és mégis . . . azt hittem meghalok. Az imént elmentek mind, az uradat is kilestem, mind. Itt vagyok . . . szemtül-szembe veled, egyedül . . . az órád ütött végre! Itt vagyok . . .

Györgyike: Nem akarom, hogy fenyegezz . . .

László: Itt vagyok érted!

Györgyiike: Értem?...

László: Az enyém vagy, az enyém voltál, eljöttem, hogy visszavegyelek. Azt akarom, hogy kövessél, hogy eljöjj velem...

Györgyiike (*hevesen*): Hogy eljöjtek veled? Micsoda drámából is van ez?

László: Az életemből van, a véres szívemből vigyázz...

Györgyiike: Hogy eljöjtek veled? Dehát hogy képzeled ezt? Hogy én elmenjek innen, az uramtól, a házamból, amit szeretek? Hogy még egyszer feldúljam az életemet, a mások életét, hogy rögtön megint egy nagyot ugorjak, alig hogy elment az anyám! Hogy érted ezt?! Hogy megszökjem veled, hogy alig két hónapi házasság után, így amint vagyok megszökjem, mint egy cudar, akit rendőrökkel hozatnak vissza? Óh fiacskám, komolyan, csak nem gondolod ezt?! Az ilyen ötletekhez más muzsika kell, valami nagyszerű láz és mámor... mért mulasztottad el?! Most jössz, most törsz reám, amikor le vagyok bilincselve már, mikor megszoktam itt, szeretek itt, mikor le vagyok tűzdelve egy arany gombostűre, mint egy lepke, aki többé nem tud s nem fog repülni már! Akkor maradtál volna, akkor követeltél volna, mikor magam is ezt akartam, mikor te voltál az első akit szerettem... és többé nem jöttél, többé nem láttalak!

László (*lázasan*): De hiszen le voltam fogva...

Györgyike: Mért hagytad magad? . . .

László: Minden ellenem volt, minden . . .
A hotelszemélyzet, mely látott lerohanni a lépcsőn . . . a zsebem tele ékszerrel, pénzzel . . .
Lakásom se volt Bécsben . . .

Györgyike: Még sem voltál tolvaj . . .

László: Az összes látszatok . . .

Györgyike: Mért nem kiáltottad, a szeretője vagyok!

László: Hivattalak, könyörögtem, még az éjjel, hogy hívjanak: — az anyád ügyesebb volt — túlzokogta a hangomat. Térden előttem sirt, kért, ígért, biztatott, csak téged kiméljünk meg, holnapra ugyanis szabad vagyok . . . Csak téged, a nevedet, csak rólad háritsuk el a szégyent, most mutassam meg, ha csakugyan szeretlek! A házasságodnak amugy is vége, csak botrány nélkül, simán mehessetek el.

Györgyike (*ideges kacagással*): Óh be nagyszerű! Be nagyszerű!

László (*kitörő zokogással*): Ha hallgatok az enyém leszel!

Györgyike: Be nagyszerű egy önfeláldozás! Minthogy szeretted, minthogy szerettelek, mit bántad a szégyent, a botrányt, a nevemet? . . . minthogy a tiéd akartam lenni és csakis a tiéd, mit bántad a többit, — nem értelek! Nem mondtad meg, nem árultál el?! Ah! a gyönyörű póz, a hősi szerep, a nagy tenor, — komédiás! (*S mind lázasabban*) De hiszen melegen még a két karom hevétől, a fiatal testemtől mámorosan még, de hiszen úgy kellett volna, hogy ki-

harsogjad a lelked gyönyörét, úgy kellett volna, hogy ittasan az örömtől sorra megállítsd az embereket az utcán: maga nem tudja? ! maga nem? ! az én szeretőm! az enyém!

László (*megdöbbenve*): Óh! hogyan! Györgyike! hát azt veted a szememre, a mi a legjobb bennem? !

Györgyike: Azt vetem a szemedre, hogy gyáva vagy, hogy nincsen se hév, se erő, se lendület benned, nincs szenvedély...

László: Györgyike mindenre ami szent! a multunkra ami él, arra az egy órai gyönyörünkre, ami felejtethetetlen...

Györgyike (*unottan*): Óh felejtsd el.

László: Arra a percre ami az ifjúságunk volt.

Györgyike: Óh eredj... eredj...

László: Györgyike kérlek, könyörgök, hallgass meg! Végre is ily hidegen nem taszithatsz el, végre is önmagadnak tartozol vele, hogy ne rugj fel mint egy rongyot... Gondold meg, végre is szerettél... gondold meg micsoda életem volt, mit vártam, mit reméltem s hova jutottam végre! E perc nem alkalmas rá, vigyázz, hogy még jobban meggyötörj, hogy bele gázolj a szivembe, mely vérzik mint egy seb! Kihez nyujtsam föl, kihez emeljem fel egy kevés enyhülésért, ha mindenki elfordul tőlem, kivetett ember, meghurcolt, megbélyegzett... (*Györgyike egy mozdulatára*) óh e kalandnak hire ment, ártatlan bár s mégis megcsap a gyanu! Gondold meg e kétségbeesés hova sodorhat...

Györgyike (*unottan s hevesen*) Elég! elég!

László (*folytatva*): Hova sodorhat, vigyázz!

Györgyike: Ismét megfenyegetsz?!

László: Az életemnek vége!

Györgyike (*gyorsán s biztatón*): Eredj fel az uramhoz a gyárba... az uramhoz. Az majd segít rajtad...

László (*remegőn*): Majd segít rajtam? Meg-rémülök!

Györgyike: Elég!

László: Az uradhoz, mint egy koldus, az uradhoz, aki megrabolt, aki kárpótolni, aki fizetni fog! Te mondd ezt, te küldesz, te tanácsolod ezt!... Ah! dehát ki vagy te? Ki vagy te?! Mivé lettél?! Ez Györgyike? (*Keserű kacagással.*) Györgyike, drága gyermek!... Egy szörnyeteg!

Györgyike (*nagyon heves*): Hát legyen már vége! Elég! Eredj!

László (*végkép elszántan*): Ha elveszítlek, ha nem jössz velem... Még egyszer kérdem... Ha nem jössz velem... (*A zsebébe nyul.*)

Györgyike (*egy árnyalat aggódás*): Ha nem jövök?...

László: Ugy hát — (*egy revolvert vesz elő.*)

Györgyike (*ijedten*): Mi az?

László: Meghalsz...

Györgyike (*egy megcsukló hang*): Ah!

László: Meghalunk mind a ketten!

Györgyike: Megölsz?.. Megölsz?.. Ha nem követlek... megölsz?.. (*A menekülés*)

ösztönében a baloldali ajtó felé hátrál s gyorsan a kulcsal a zárba) Ah!

László: Amott magad zártad el... Nincs időd — amig kizárnád végzek veled... (*Györgyike egy mozdulatára a közép felé*) Emerre pedig itt vagyok, várlak.

Györgyike: Vársz?

László (*közeledve s fenyegetőn*): Györgyike...

Györgyike (*rettenetes kutatással*): Dehát mért vársz?

László: Györgyike!

Györgyike (*mind nagyobb biztonsággal*): Mondtam már nem megyek, nem szeretlek többé, nem megyek! Mit vársz? Ölj meg hát... Ölj meg s utánam magadat...

László: Györgyike szerelmem!

Györgyike (*a László kezét ragadva meg s vizsgálva a fegyvert*). De hiszen nincs is töltény benne... (*Pattogatja a revolvert*): Üres!... (*Kiáltva s hátrálva*): No látod milyen gyáva vagy!

László (*kétségbeesetten*): Nem igaz! Nem vagyok gyáva, csak nem vagyok vadállat, aki ölteni tud, aki képes volna rá, hogy kioltsa az életedet... egy szegény nyomorult ember, aki mindent megpróbál s nem tudja többé mit tegyen. De még ha gyáva is, még ha százszor nyomorultabb is, kettőnk közül én vagyok a külömb, én vagyok az, aki szenvedtem, aki mindent feláldoztam érted!

Györgyike: Nem áldoztál fel semmit. Én adtam oda magam neked, két nappal a nászam előtt, én áldoztam fel mindent, én nem bántam

azt mi fog most már történni, mi lesz! Hogy te egy kicsit szenvedtél, két napig becsukva, az csak igazság, a jogos bűnhődés amiért letörtél. Két rövid nap. Talán meg is érte. Azontul, békülj meg, felejts! Eredj fel az irodába az uramhoz, eredj. Légy szerény, egyszerű, — a legjobb ember a világon, — csak semmi szín-ház, egyszerű légy. Egy egész új jövő nyílik előtted, egy egész új élet, ha akarod.

László (*hátrált s már-már a küszöbön és csendesen*): Györgyike . . . csakugyan . . . mint egy idegen . . . mintha csakúgyan meghaltál volna . . . Egy egészen más nő . . . Egy ismeretlen . . .

Györgyike: Ugyanaz a nő. Csakhogy nem színésznövendék többé, a kis fruska az utcán, aki a villamost várja az esőben, a felrántott szoknyájával egy rövid kis esernyő alatt. Urinő vagyok, férjes asszony s még egyebet is mondhatnék neked. Egész Bécs ismer, ismerni fog, akarom, hogy ismerjen, — Hübner Félixné vagyok! A szemem kinyílt, a lelkem megérett, nem hiszek többé fantáziákban. dicsőségben és komédiákban, az illuzióm elveszett, az ábrándoknak vége! Nem is értem, hogyan lehettem volna más mint ami vagyok s hogyan képzeltem azt, hogy más legyen az életem, mint ami lett, — hogy kiálljak, mit tudom én . . . hogy kiálljak egy deszkára színésznek, mikor az jóval külömb élvezet és csakis az az élvezet, ha nekünk játszanak. Sok minden elmúlt kedvesem sok minden . . . a szavaknak, a pusztá szavaknak nincs előt-

tem varázsuk többé. A valóság, a nagy, izzó valóság köt le csak és szeretek élni, imádok élni és szeretem érezni, hogy élek.

László: Isten veled...

XII. JELENET.

(Györgyike, László, Glanz.)

Glanz (*a középről gyorsan és élénken*) Már itt vagyok! itt vagyok! Borzasztó bucsuzások... (*Megpillantja Tersánszkyt s megáll.*)

Györgyike: Eredj fel az uramhoz... most rögtön... eredj...

Glanz (*halkan Györgyikéhez*): Valami rokon?

Györgyike: Nyilván vár is rád...

Glanz: Mutassam elő magamat?

Györgyike: Amilyen ember, még vissza is hoz vacsorára. Eredj!

(*Tersánszky — egy hosszú tekintet Glanzra, Györgyikére is, ... és el.*)

XIII. JELENET.

(Györgyike, Glanz.)

Glanz (*László után*): Szomorú rokon...

Györgyike (*a pamlagra roskadva s egy sóhaj*): Hát elmentek?

Glanz (*visszafordul és élénken*): Elmentek! Még sokat sopánkodtak és igazgattak a kupében, még egyszer csókoltatják Györgyikét és még százszor

csókoltatták s azután egyszerre csak elment a vonat. De mért nem inkább hajón mentek?

Györgyike: Ugyan hagyjon békét nekem az ilyen bolond kérdésekkel. Hát tudom én?

Glanz: *(leül mellé)*: Maga mindent tud . . . nekem olyan érzésem van, hogy maga mindent tud . . . Lássá, — maga, maga, és mindig maga, ez nem szép magyar. Mért nem akar tegezni engem? . . . mindenki tegez, csak maga az egyetlen . . . Ezt a szomorú rokont is tegezte . . . azt mondta neki — eredj . . .

Györgyike *(valami lappangó fenyegetés)*: Hát jól van, magát is tegezni fogom . . .

Glanz: Kezdje . . .

Györgyike: Kezdje maga. Kiváncsi vagyok mi lesz az első szó melylyel letegez . . .

Glanz *(elmélyedve mint egy nagy probléma előtt, de habozás nélkül)*: Az első szó melylyel letegezek? Rögtön. No megvan!

Györgyike: Hadd halljam! . . . *(Már egy árnyalat kacérsággal mondotta ezt.)*

Glanz *(hirtelen térdre esve)*: Szeretlek!

Györgyike *(élénken)*: Nem . . . most nem . . . most nem akarok . . . Most nem akarok senkit, csak az uramat . . . *(A kinyújtott lábával a Glanz mellén, akit elhárít)*: Legalább amíg — *(Egy pillanatnyi gondolkodás)*: Legalább egy esztendeig!

(Függöny.)

NYUGAT

SZÉPIRODALMI ÉS
KRITIKAI FOLYÓIRAT

Főszerkesztő IGNOTUS

Szerkesztők

FENYŐ MIKSA és OSVÁT ERNŐ

Minden száma vaskos kötet.

Közöl regényt, novellákat, tanulmányokat, verseket, színházi, művészi és könyvkritikákat a legjobb írók tollából.

Megjelenik minden hó 1-én és 16-án

Előfizetési ára egy évre 24 K,
félévre 12 K. Egyes szám 120 K.

Kérjen mutatványszámot

a kiadóhivataltól Budapest, V., Mérleg-utca 9. sz.

A NYUGAT

kiadásában megjelent színművek:

- BIRÓ LAJOS, Családi tűzhely (három
egyfelvonásos) K 2.50
- LENGYEL MENYHÉRT, Taifun
(dráma) II. kiadás „ 2.50
- MÓRICZ ZSIGMOND, Falu (három
egyfelvonásos) „ 3.—
- Sári biró (színmű) II. kiadás „ 2.50
- SZOMORY DEZSŐ, A nagyasszony
(dráma) „ 5.—
- A rajongó Bolzay-lány (dráma) „ 3.—
- Györgyike, drága gyermek „ 2.50

A NYUGAT nyomdája.

